

Nr 266.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område; given Stockholms slott den 24 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4, 5, 9 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift; *dels ock* bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 4, 5, 9 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift.

Härigenom förordnas, att 4, 5, 9 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 om veteavgift skola, 14 § i nedan angivna del, erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Har förordnande jämlikt 1 § meddelats, skall den, som inom riket använder vete för tillverkning av mjöl eller gryn, därom avgiva skriftlig anmälan. Sådan anmälan skall vara ställd till statens jordbruksnämnd och avlämnas, där tillverkningen bedrivs i Stockholm, till nämnden och eljest till magistraten, kommunalborgmästaren eller landsfiskalen i den ort, där tillverkningen bedrivs; anmälningsskyldig dock obetaget att jämväl i sistnämnda fall avlämna anmälan direkt till nämnden. Anmälningsskyldigheten skall, där tillverkningen bedrivs vid tiden för ikraftträdandet av förordnandet, fullgöras inom femton dagar från nämnda tidpunkt och i annat fall inom femton dagar från tillverkningens början.

Magistrat, kommunalborgmästare och landsfiskal åligger att ofördröjligen till jordbruksnämnden insända till dem avlämnade anmälningar.

5 §.

Det åligger tillverkare, som i 4 § första stycket avses, att i den där stadgade ordningen inom åtta dagar efter utgången av varje kalendermånad, varunder förordnande jämlikt 1 § varit gällande, avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION enligt av statens jordbruksnämnd fastställt formulär rörande den mängd vete, som under månaden eller den del därav, varunder förordnandet gällt, av honom använts för tillverkning av mjöl eller gryn. Därvid skall särskilt angivas, i vad mån tillverkningen skett under sådana omständigheter att avgiftsfrihet enligt 2 § 1 mom. skall åtnjutas.

Jordbruksnämnden äger, där så med hänsyn till tillverkningens ringa omfattning eller eljest finnes lämpligt, föreskriva, att deklARATION, som i första stycket sägs, må tills vidare avgivas för längre tid än kalendermånad, ävensom i samband med dylik föreskrift bestämma, inom vilken tid deklARATIONEN skall avlämnas.

För det fall, varom i 2 § 2 mom. förmäles, åligger det den, som avyttrat

eller använt varan, att sist inom femton dagar därefter till myndighet i hans hemort, som äger mottaga anmälan enligt 4 § första stycket, eller till jordbruksnämnden avlämna en på tro och heder avgiven deklARATION rörande den avyttrade eller använda varans myckenhet jämte, i förekommande fall, uppgift å den, till vilken avyttringen skett.

Skyldighet att avlämna deklARATION för annan än enskild person åligger vederbörande styrelse, förvaltning, syssloman eller ombud eller, där fråga är om oskiftat dödsbo, boutredningsman, testamentsexekutor eller annan, som har egendomen i sin vård. I fråga om enskild person skall det ankomma på jordbruksnämnden att avgöra, huruvida sagda skyldighet må fullgöras genom syssloman eller ombud.

I 4 § andra stycket stadgad skyldighet att till jordbruksnämnden insända anmälningar skall även avse deklARATIONER, som i denna paragraf omförmälas.

9 §.

Granskning av deklARATIONER, som avgivits enligt denna förordning, må ej verkställas av annan än statens jordbruksnämnd eller jämlikt 7 § utsedd kontrollant. DeklARATIONERNA skola tillhandahållas dem, som i och för sin befattning böra därav erhålla del. DeklARATION må ock eljest utlämnas i den mån nämnden anser det påkallat för handläggning av ärende rörande den, som avgivit deklARATIONEN. I övrigt må deklARATION icke vara för någon tillgänglig utan att den, som avgivit deklARATIONEN, medgivit dess offentliggörande; dock må deklARATIONER, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till ämbetsmyndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager utförandet av sådan bearbetning.

14 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning anhängiggöres vid allmän domstol. Då fråga är om anmälan eller deklARATION rörande tillverkning av mjöl eller gryn, anställes sådant åtal vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo tillverkningen bedrives, och då fråga är om deklARATION, som i 5 § tredje stycket sägs, vid allmänna underrätten i den ort, där den deklARATIONSSKYLDIGE har sitt hemvist, eller, om han ej har hemvist här i riket, vid Stockholms rådhusrätt.

Förseelse, som — — — åtal angives.

Förseelse, varom — — — åklagare åtalas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1938.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1938.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp:

I samband med att beslut fattades om avlåtande till 1937 års riksdag av proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område uttalade jag, att de grundläggande riktlinjerna för regleringens handhavande årligen borde underställas riksdagen. Ehuru flertalet av regleringsanordningarna äga giltighet till och med den 30 juni 1939, bör således frågan om fortsatta stödåtgärder under nästa budgetår nu upptagas till övervägande. Innan jag närmare ingår på detta spörsmål, torde jag få lämna en redogörelse rörande huvudgrunderna för det nu tillämpade regleringssystemet samt innebörden av vissa framställda förslag i ämnet.

1. Översikt över hittills vidtagna åtgärder.

Mjölkregeringen. Enligt förordningen den 26 juni 1933 (nr 391) angående mjölkavgift, vilken ändrats genom förordningarna nr 278/1935 och 417/1936 och gäller till och med den 30 juni 1939, skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, för åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden för mjölk och mejeriprodukter upptagas avgift å inom riket saluförd mjölk och till mjölk omräknad gräde ävensom, i den mån Kungl. Maj:t så förordnar, å mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenter av smör eller ost för avsalu. Avgiften må utgå med högst 3 öre per kilogram mjölk och skall erläggas, såvitt fråga är om avgiftspliktig vara, som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan avgiftspliktig vara av mjölkproducenten. Underlåter innehavare av mejeri eller mjölkhandlare att erlagga mjölkavgift, kan avgiftsskyldigheten under viss förutsättning överflyttas å mjölkproducenten. Kungl. Maj:t äger från avgiftsskyldighet medgiva undantag, där så finnes skäligt med hänsyn till ringa produktion eller andra förhållanden. Genom kungörelsen den 30 juni 1937

(nr 656) om upptagande av mjölkavgift har sådant undantag medgivits beträffande åtskilliga områden i riket. Vidare må, då särskilda förhållanden därtill föranleda, mjölkavgift kunna efterskänkas enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser. Inflytande avgiftsmedel skola enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter användas för förut angivna ändamål.

I kungörelsen den 20 juni 1935 (nr 362) med tillämpningsföreskrifter till förenämnda förordning, vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 472/1936, hava givits närmare bestämmelser angående, bland annat, grunderna för mjölkavgiftens utgörande, ordningen för dess fastställande, erläggande och indrivning samt beträffande restitution, avkortning, avskrivning och efterskänkande av sådan avgift ävensom rörande kontroll över avgiftens utgörande och avgiftsmedlens förvaltning. Mjölkavgift utgår för inom riket saluförd mjölk och grädde samt för mjölk, som kommit till användning för beredande hos mjölkproducent av smör eller ost för avsalu, därest producenten för sådant ändamål av egen produktion eller eljest använder minst 2,000 kilogram mjölk i månaden. Avgiften har under tiden 1 april—1 november 1937 utgjort 2 öre för kilogram och under tiden därefter till 1937 års utgång 1.5 öre för kilogram. Från och med den 1 januari 1938 tills vidare är avgiften bestämd till 1 öre för kilogram. Uppbördens handhaves under kontroll av statens jordbruksnämnd av svenska mejeriernas riksförening u. p. a., som även omhänderhar förvaltningen av inflytande medel.

Enligt förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror, vilken ändrats genom förordningen nr 474/1937, äger Kungl. Maj:t förordna om uttagande av accis å margarin, konstister, matolja, annat ersättningsmedel för smör eller flott än något av de förut nämnda samt fettemulsion; dock endast beträffande vara, som levereras intill utgången av juni månad 1939. Accisen må utgå med högst 60 öre för kilogram av varans nettovikt. Från och med den 27 september 1936 utgår accis å följande varor, nämligen margarin, konstister, hållande mera än en procent vatten, samt sådan vara, som nyss betecknats såsom annat ersättningsmedel för smör eller flott, förutsatt att varan håller mera än en procent vatten. Accisens belopp har utgjort för varor som levererats under tiden 27 september 1936—27 juli 1937 30 öre för kilogram samt för varor som levererats under tiden 28 juli—8 december 1937 40 öre för kilogram. För varor vilka levereras under tiden därefter intill utgången av september 1938 skall accis tills vidare erläggas med 45 öre för kilogram. I samband med förordnanden beträffande accisen å margarin har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande fastställt tullen å margarin till belopp, motsvarande 15 öre för kilogram med tillägg av margarinaccisen. Någon accis å andra fettvaror än de förut angivna har hittills icke uttagits.

Bland åtgärder, sammanhängande med mjölkregleringen, må vidare nämnas anordningen med upptagande av skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl (kraftfoderskatt). Jag återkommer härtill i samband med fodermedelsregleringen.

Jämlikt Kungl. Maj:ts brev till statskontoret den 30 juni 1937 skola medel,

som inflyta genom accisen å margarin samt genom upptagande av skatt å oljekakor m. m., sedan därifrån bestritts vissa kostnader, månadsvis överlämnas till svenska mejeriernas riksförening för att användas för åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden för mjölk och mejeriprodukter. Genom kungörelsen den 30 juni 1937 (nr 657) angående användningen av medel, som inflyta genom upptagande av mjölkavgift m. m., ha bestämmelser meddelats rörande förvaltningen av till riksföreningen för berörda ändamål överlämnade eller uppburna medel. Enligt dessa bestämmelser skola medlen i huvudsak användas för utbetalning av pristillägg och prisutjämningsbidrag. Pristillägg utgår å smör samt till smör omräknad ost, kondenserad mjölk, tormjölk och grädde, som beretts inom riket och härifrån utförts, med belopp, motsvarande skillnaden mellan nettoexport- och hemmamarknadspriset för saltat runmärkt smör av medelkvalitet. För s. k. lantsmör, som hos mjölkproducent i Norrland med undantag av landskapet Gästrikland, beretts av mjölk, varå mjölkavgift icke utgår, och som av producenten försålts, utgår vidare pristillägg med 25 öre för kilogram. Pr i s u t j ä m n i n g s b i d r a g utgår för inom riket producerad mjölk och grädde, varå mjölkavgift utgått och som använts för beredande av smör, ost eller annan mejeriprodukt. För utbetalning av prisutjämningsbidrag är riket indelat i 6 prisutjämningsdistrikt. För ändamålet tillgängliga medel fördelas månadsvis på prisutjämningsdistrikten sålunda, att vardera av de tre nordligaste distrikten, nämligen Norrbottens, Västerbottens och mellersta Norrlands prisutjämningsdistrikt, först erhåller ett särskilt belopp samt därutöver tilldelas, Norrbottens distrikt, omfattande Norrbottens län, 2,5 öre, Västerbottens distrikt, omfattande Västerbottens län, 1,5 öre samt mellersta Norrlands distrikt, omfattande Gävleborgs län med undantag av landskapet Gästrikland ävensom Västernorrlands och Jämtlands län, 0,5 öre för varje kilogram mjölk och till mjölk omräknad grädde, varå prisutjämningsbidrag inom distriktet för månaden utgår. Återstoden av prisutjämningsmedlen delas därefter mellan samtliga distrikt i förhållande till de myckenheter mjölk och till mjölk omräknad grädde, varå mjölkavgift inom de olika distrikten för månaden utgår. Nyssnämnda särskilda belopp utgår med vad å respektive distrikt enligt sist angivna fördelningsgrund belöper av de under månaden å exporterade produkter utlämnade pristilläggens sammanlagda belopp. Statens jordbruksnämnd äger att på framställning av riksföreningen medgiva, att för beredande av möjlighet till utjämning av bidragen under olika månader visst belopp av prisutjämningsmedlen må inbestå hos riksföreningen.

Genom kungörelsen den 30 juni 1937 (nr 660) angående reglering av införseln av mjölk och mejeriprodukter, vilken gäller tills vidare till och med den 30 juni 1939, har förbud meddelats mot införsel till riket av mjölk och grädde, smör och ost utan tillstånd av statens jordbruksnämnd. Som villkor för erhållande av införseltillstånd gäller i huvudsak att vederbörande importör förbinder sig att för den myckenhet som införes till riksföreningen inbetala införselavgift till belopp svarande mot vad

som skulle utgå i pristilllägg därest varan utförts ur riket. För torrmjök skall därutöver erläggas en införselavgift av 5 öre för kilogram. Om särskilda förhållanden därtill föranleda må jordbruksnämnden medgiva, att införsel må ske utan erläggande av införselavgift.

I detta sammanhang må vidare nämnas, att 1937 års riksdag medgivit, att Kungl. Maj:t må, om så befinnes nödigt för stödjande av priset å smör, vidtaga åtgärder för reglering för tiden till och med den 30 juni 1939 av införseln till riket av margarin, konstister och fettemulsion samt av råvaror för margarinindustrien och ämnen, varav dessa framställas, i enlighet med vissa i Kungl. Maj:ts proposition nr 284 till nämnda års riksdag angivna riktlinjer. Detta bemyndigande har icke tagits i anspråk.

Slaktdjursregleringen. Som ett led i stödåtgärderna på slaktdjursmarknadens område ingår reglering av införseln av slaktdjur samt kött och fläsk. Jämlikt bemyndigande av 1937 års riksdag, vilket även omfattar reglering av införseln av kött av fjäderfä, förordnade Kungl. Maj:t genom kungörelse den 30 juni 1937, nr 648, vilken gäller tills vidare till och med den 30 juni 1939, att levande nötkreatur, får och svin, kött av nötkreatur och får, kött av häst, fläsk — s. k. torrsaltat amerikanskt fläsk likväl undantaget — samt konserver av dylikt kött eller av fläsk icke må införas till riket utan tillstånd av statens jordbruksnämnd. Som villkor för erhållande av tillstånd att införa fårkött gällde ursprungligen, att importören erlade licensavgift med 30 öre för kilogram av den myckenhet som infördes. Enligt kungörelsen den 12 mars 1938 (nr 75) om ändring i vissa delar av förenämnda kungörelse gäller numera, att importör av fårkött skall erlägga en införselavgift av 15 öre för kilogram. Genom samma ändringskungörelse har vidare stadgats, att införselavgift å enahanda belopp skall utgå vid införsel av konserver av kött av nötkreatur eller får. Där det med hänsyn till särskilda förhållanden finnes påkallat, må jordbruksnämnden medgiva befrielse, helt eller delvis, från införselavgift. I detta samband må nämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1937 bemyndigat nämnden att såsom villkor för införsel av slaktdjur samt kött och fläsk föreskriva, att uppkommen vinst å införseln skall av vederbörande importör inlevereras till jordbrukets prisregleringsfond och tillföras för slaktdjursregleringens genomförande avsedda medel.

De engelska kontingenteringsåtgärderna beträffande baconimporten hava föranlett vissa exportreglerande bestämmelser. Enligt kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 385) angående utförsel till Storbritannien och Norra Irland av saltat fläsk, jämförd med kungörelsen nr 414/1935, må dylik utförsel tills vidare icke äga rum utan tillstånd av statens jordbruksnämnd eller, efter nämndens bestämmande, av svenska exportslakteriernas förening u. p. a.. Dylikt bemyndigande har lämnats föreningen. Det åligger nämnden att tillse, att utförseltillstånd ej lämnas för större myckenhet än som av Kungl. Maj:t i särskild ordning bestämmes samt att utförselkvantiteten fördelas mellan exportörerna enligt skäligen grunder och på sådant sätt,

att en möjligast jämn utförsel åstadkommes. Den ordinarie exportkontingenten till nämnda land har för fjortondagarsperiod utgjort omkring 500 ton under tiden april—augusti 1937 och omkring 490 ton under tiden där-
efter. Förutom dessa kvantiteter har export av extra kontingenter med-
givits.

Genom brev den 23 februari 1934, den 18 oktober 1935 och den 30 juni 1936 har Kungl. Maj:t meddelat vissa bestämmelser till utjämning av spän-
ningen mellan fläskpriserna å exportmarknaderna och å hemmamarknaden. Enligt dessa bestämmelser gäller, bland annat, att den som utför bacon har
att, om på visst sätt fastställt medelnettoexportpris efter avdrag av ett be-
lopp, som i förstnämnda brev fastställts till 10 öre men genom brevet den
30 juni 1936 nedsatts till 8 öre, för någon vecka överstiger medelpartipriset
i Sverige för samma vecka, för varje kilogram under nästföregående vecka
exporterat bacon till statskontoret inbetala ett belopp, motsvarande skillna-
den mellan å ena sidan medelnettoexportpriset med sagda avdrag och å
andra sidan medelpartipriset. Därest medelnettoexportpriset för någon
vecka understiger medelpartipriset, skall exportören äga att för kilogram
under nästföregående vecka exporterat bacon utbetala ett belopp, mot-
svarande skillnaden mellan nämnda priser.

Även kontingenteringen av nötkreatursimporten till Tyskland har föran-
lett en viss reglering av den svenska exporten av nötkreatur till nämnda
land. Sålunda gäller enligt kungörelse den 11 februari 1930 (nr 23) att
den, som vid utförsel till Tyskland av nötkreatur till slakt önskar komma i
åtnjutande av den lägre införseltull, som för visst antal djur är medgiven
Sverige, har att ansöka därom hos lantbruksstyrelsen, som prövar ansök-
ningen. Ifrågavarande arbetsuppgift har numera överflyttats å statens jord-
bruksnämnd. Det antal djur, som årligen må införas från Sverige till Tysk-
land till lägre tull, har under senare år varit 6,000. Under år 1937 har med-
givits utökning av ifrågavarande kontingent genom särskilda avtal. Jämlikt
beslut av Kungl. Maj:t den 30 juni 1937 äger Sveriges slakteriförbund, för-
ening u. p a., leverera minst 70 procent av den månatliga kontingenten.

Jämlikt förordningen den 7 juni 1935 (nr 279) angående slaktdjursavgift,
vilken förordning gäller tills vidare till och med den 30 juni 1939, skall, därest
Kungl. Maj:t så förordnar, för åstadkommande av förbättrade avsättnings-
förhållanden för slaktdjur och slakteriprodukter upptagas viss avgift, s l a k t d j u r s a v g i f t. Sådan avgift skall utgå för kött av nötkreatur, får, get,
svin eller häst, som godkänts vid besiktning å offentlig köttbesiktningsbyrå,
offentligt slakthus eller kontrollslakteri. Avgiftens belopp bestämmes av
Kungl. Maj:t under iakttagande att den får utgöra, räknat för hel kropp, för
nötkreatur, som efter nedslaktningen väger minst 150 kilogram, och häst
3 kronor, för svin 2 kronor samt för övriga djur 1 krona. Kungl. Maj:t äger
medgiva undantag från avgiftsskyldighet, där så med hänsyn till särskilda
förhållanden finnes skäligt. Närmare bestämmelser rörande ordningen för
slaktdjursavgiftens erläggande och indrivande ävensom i avseende å förord-
ningens tillämpning i övrigt hava meddelats i kungörelse den 20 juni 1935

(nr 363). Förordnande om slaktdjursavgift har för tiden efter år 1936 icke meddelats.

De genom upptagande av slaktdjursavgift samt avgifter vid import eller export av slaktdjur samt kött och fläsk inflytande medlen stå till förfogande för slaktdjursmarknadens stödjande. Statens jordbruksnämnd har vid flera tillfällen anvisats medel för att genom export av nötkreatur eller kött därav eller destruktion av mindervärdiga djur eller genom infrysning av kött av nötkreatur åstadkomma skäligen avlastning å den inhemska marknaden för nötkreatur eller kött därav. Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1935 äger nämnden för sådant ändamål utgiva högst 25 öre för kilogram av djurets levande vikt eller 50 öre för kilogram kött jämte ett fraktbidrag av 20 kronor för djur. Genom beslut den 8 januari och den 12 november 1937 har Kungl. Maj:t medgivit nämnden att dels för nötkött, som efter medgivande av nämnden infrusits eller infrysas efter den 30 november 1936, förskottsvis och mot återbetalningsskyldighet utbetala högst 1 krona för kilogram slaktad vikt och dels beträffande nötkreatur eller kött därav, som exporterats under tiden 1 september—31 december 1937, utgiva pristillägg till belopp motsvarande hela den vid exporten uppkomna förlusten, dock högst beträffande en kvantitet motsvarande 200 ton slaktad vikt. Medel ha även anvisats till bidrag vid export av levande svin och fläsk eller vid infrysning eller nedsmältning av fläsk samt till lämnande av förskott mot återbetalningsskyldighet vid infrysning av fläsk. Enligt Kungl. Maj:ts förutnämnda beslut den 28 juni 1935 må bidrag för nyssnämnda ändamål utgå med högst 50 öre för kilogram slaktad vikt. För fläsk, som enligt medgivande av jordbruksnämnden infrusits under tiden 30 juni 1936—30 juni 1937, har nämnden ägt utbetala förskott med högst 1 krona för kilogram slaktad vikt. För fläsk, som infrusits eller infrysas efter nämnda tid, har förskottsbeloppet höjts till 1 krona 50 öre för kilogram. Slutligen må nämnas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 15 november 1935 bemyndigat jordbruksnämnden att förordna om utbetalande av pristillägg vid export av kaninkött med ett belopp av högst 20 öre för kilogram.

Äggregleringen. Enligt kungörelsen den 23 februari 1934 (nr 24) angående reglering av införseln av ägg, jämförd med kungörelsen nr 283/1935, må ägg ej införas till riket utan tillstånd av statens jordbruksnämnd eller den jordbruksnämnden bemyndigat att meddela tillstånd till sådan införsel. Jordbruksnämnden har vidare berättigats föreskriva, att för sådant tillstånd skall utgå licensavgift enligt de grunder, som Kungl. Maj:t i särskild ordning bestämmer. Vad sålunda stadgats skall jämlikt kungörelsen den 5 oktober 1934 (nr 490) angående utsträckt tillämpning av förstnämnda kungörelse tillämpas jämväl i fråga om flytande äggvita, så ock äggula, som icke uteslutande är avsedd för beredning av läder. Berörda författningar gälla enligt kungörelsen nr 651/1937 tills vidare till och med den 30 juni 1939.

Enligt kungörelser den 4 maj 1934 (nr 139) och den 28 juni 1935 (nr 414)

gäller vidare, att utförsel av hönsägg icke må äga rum utan tillstånd av jordbruksnämnden eller, efter jordbruksnämndens bemyndigande, av Sveriges äggintressenters förening u. p. a., därvid skall tillses, bland annat, att utförselkvantiteten fördelas mellan exportörerna enligt skäligen grunder och på sådant sätt, att en möjligast jämn utförsel åstadkommes.

I anslutning till nyssnämnda kungörelser den 23 februari och den 4 maj 1934 har Kungl. Maj:t utfärdat närmare föreskrifter angående regleringen av införseln och utförseln av ägg. Beträffande införseln förordnades genom brev den 28 juni 1935, att licensavgift finge utgå med högst 30 öre för kilogram av varan. Den 4 december 1936 höjdes avgiften till högst 50 öre för kilogram. Vidkommande utförseln bemyndigade Kungl. Maj:t genom berörda brev den 28 juni 1935 jordbruksnämnden att, i den mån så prövades erforderligt för främjande av avsättningen av hönsägg, till den som erhållit tillstånd till utförsel av viss kvantitet ägg utbetala ett med hänsyn till prisläget å exportmarknaden jämfört med prisläget å den inhemska marknaden bestämt pristillägg, vilket beträffande ägg finge för varje kilogram utgå med högst 30 öre eller, där särskilda förhållanden skulle sådant påkalla, undantagsvis med högst 40 öre. Enligt samma brev är å andra sidan den, som erhållit utförseltillstånd, skyldig att, därest för någon vecka medelnettoexportpriset för ägg överstiger medelpartipriset för ägg i Sverige, inbetala ett av jordbruksnämnden fastställt belopp, motsvarande skillnaden mellan, å ena sidan, medelnettoexportpriset efter avdrag av exportkostnaderna och skälig handelsvinst samt, å andra sidan, medelpartipriset. Jordbruksnämndens bemyndigande har sedermera den 30 juni 1936 ändrats därhän, att pristillägg må utbetalas i den mån så prövas erforderligt för vinnande av önskvärd avlastning av den svenska marknaden för hönsägg eller till förhindrande av alltför starka växlingar i utförseln. I samband därmed upphävdes de särskilda villkoren för utbetalande av pristillägg med högst 40 öre för kilogram. Den 4 december 1936 har Kungl. Maj:t medgivit, att pristillägget, för kilogram räknat, må utgöra högst 50 öre och undantagsvis, då särskilda skäl därtill äro, högst 60 öre. Genom beslut den 2 juli 1935 och den 2 juli 1936 har jordbruksnämnden till Sveriges äggintressenters förening överlåtit de befogenheter, som tillkomma nämnden i avseende å beviljande av införsel- eller utförseltillstånd samt fastställande av licensavgift och utförselavgift.

Jämlikt Kungl. Maj:ts förut omförmälda brev till statskontoret den 30 juni 1937 skola kostnaderna för äggregleringen bestridas av medel, vilka inflyta genom upptagande av särskilda avgifter vid införsel och utförsel av ägg m. m. samt införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel.

Fodermedelsregleringen. Till stöd för den inhemska fodersädsodlingen och i syfte att minska tillgången på utländskt foder å den inhemska marknaden hava flera åtgärder vidtagits. Således ha såsom förut nämnts oljekakor, som importeras eller inom riket tillverkas, belagts med skatt. Bestämmelserna härom innefattas i förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) angående skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl.

Enligt denna förordning, som ändrats genom förordningarna nr 177/1934, 281/1935, 261/1937 och 475/1937, skall efter Kungl. Maj:ts bestämmande erläggas en skatt av högst 8 öre för kilogram av varans nettovikt vid införsel till riket eller tillverkning inom riket för försäljning av oljekakor, mjöl, erhållet genom krossning av oljekakor, och mjöl, framställt vid extraktion av råvara, som kan användas för tillverkning av oljekakor. Skatten, som under tiden 12 januari—27 juli 1937 utgjort 1 öre för linfrökakor och linfrömjöl och 3 öre för övriga varuslag, har för tiden därefter bestämts till 2 respektive 4 öre. Restitution av skatt må åtnjutas för skattpliktig vara, vilken i oförändrat skick exporteras, ävensom i den omfattning och på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer (se kungörelserna nr 488/1933 och 178/1934) för skattpliktig vara, vilken eljest exporteras eller vilken inom riket användes för framställning av annan vara än kreatursfoder.

Enligt förordningen den 18 maj 1934 (nr 153) om införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel, ändrad genom förordningen nr 420/1936, skall vidare, i den mån Kungl. Maj:t så förordnar, sådan avgift erläggas för följande varor, som införs till riket, nämligen havre, majs, korn, vicker, pelusker och andra foderarter, foderböror, manioka- och arrowrot (tapiokarot), produkter, vilka genom förmalning eller på annat sätt för foderändamål framställts av dessa varor, produkter av vete, råg och annan spannmål, vilka på grund av tillsättning med annat ämne äro tjänliga endast för foderändamål, risfodermjöl, glutenfoder, melassfoder och sockerschnittsel. Kungl. Maj:t må ock förordna, att införselavgift skall erläggas för andra till fodermedel hänförliga varor av visst slag, vilka införs till riket. Där det med hänsyn till särskilda förhållanden finnes påkallat, äger Kungl. Maj:t medgiva befrielse, helt eller delvis, från stadgad avgift. Avgiften skall utgå med det belopp, högst 8 öre för varje kilogram av varans nettovikt, som Kungl. Maj:t eller, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t, statens jordbruksnämnd bestämmer samt erläggas till tullverket i den ordning som om tull är föreskriven eller, där Kungl. Maj:t beträffande vara av visst slag så finner lämpligt, i annan av Kungl. Maj:t bestämd ordning. Jämlikt förordnanden av Kungl. Maj:t har, såvitt angår tiden från och med den 12 januari 1937, införselavgift utgått å havre jämte förenämnda produkter därav med 3 öre för kilogram till och med den 24 september 1937 och 2 öre för kilogram under tiden därefter, å majs jämte förenämnda produkter därav med 2 öre för kilogram till och med den 26 december 1937 och med 3 öre för kilogram under tiden efter sistnämnda dag samt å övriga i förordningen den 18 maj 1934 särskilt angivna varor jämte kreatursfoder av animaliskt avfall och luzernmjöl med 2 öre för kilogram. För kli, varå införselavgift med 2 öre för kilogram utgått under tiden 12—31 januari 1937, utgår från och med den 1 februari samma år ej införselavgift. På grund av stadgande i förenämnda förordning den 18 maj 1934 må restitution av införselavgift åtnjutas för i förordningen avsedd vara, vilken utföres till utrikes ort eller svensk frihamn; dock att där varan icke utföres i oförändrat skick restitution må åtnjutas allenast i den

omfattning och på de villkor, som Kungl. Maj:t bestämmer (se kungörelsen nr 175/1934). Enligt kungörelsen den 21 augusti 1935 (nr 496) angående reglering av införseln av havre och majs samt vissa andra fodermedel erfordras för införsel av samtliga de varuslag, varå införelselavgift nu utgår eller förut utgått, tillstånd av statens jordbruksnämnd.

Till stödjande av den svenska havreodlingen har genom förordningen den 29 maj 1933 (nr 234) angående användande av svensk havre vid gryn- och mjöltillverkning m. m. stadgats skyldighet för den, som driver kvarn och därvid använder utländsk havre, att vid framställning av havregryn, havremjöl, havremust och övriga produkter av havre, avsedda till människoföda, använda svensk havre i sådan omfattning, att den för tid, som Kungl. Maj:t fastställer (tillverkningsperiod), uppgår till viss av Kungl. Maj:t bestämd procent av all den havre, varav under perioden nämnda produkter framställas vid kvarnen (tillverkningsprocent). I anslutning till denna förordning har genom kungörelsen den 14 juni 1933 (nr 343) angående reglering av införseln av havregryn och havremjöl, vilken kungörelse gäller tills vidare till och med den 30 juni 1939, meddelats förbud mot införsel till riket av sistnämnda varor utan tillstånd av Kungl. Maj:t. Tillverkningsprocenten, som under år 1937 utgjort under januari 50, under februari och mars 25, under april—september 10 samt under oktober—december 50, är för tiden 1 januari—30 juni 1938 fastställd till 50.

I detta sammanhang må nämnas, att statens jordbruksnämnd enligt beslut av Kungl. Maj:t den 23 augusti 1937 äger medgiva, att införsel av varor, som avses i kungörelsen den 21 augusti 1935 angående reglering av införseln av havre och majs samt vissa andra fodermedel, må ske utan iakttagande av bestämmelserna i förutnämnda förordningar den 18 maj 1934 och den 29 maj 1933, under förutsättning att varorna införas för att användas för industriellt ändamål eller för tillverkning av varor för export eller ock importören utfört motsvarande myckenhet varor av samma slag.

Genom kungörelse den 30 juni 1937 (nr 652), vilken gäller till och med den 30 juni 1938, ha meddelats vissa bestämmelser rörande statsbidrag för fraktlindring vid transport av inhemsk havre till ort inom Norrbottens, Västerbottens eller Jämtlands län eller till ort inom vissa områden av Västernorrlands, Gävleborgs, Kopparbergs och Värmlands län. Statsbidrag utgår med skillnaden mellan å ena sidan den erlagda frakten, inklusive vissa avgifter, och å andra sidan en frakt beräknad för sändningens verkliga vikt efter en avgift av 50 öre för 100 kilogram. Bidraget må dock i intet fall uppgå till högre belopp än 3 kronor för 100 kilogram av sändningens verkliga vikt.

I syfte att för jordbrukare inom Västerbottens och Norrbottens län förbilliga anskaffandet av oljekakor och sådant fodermjöl, varå skatt utgår, samt av majs har den 30 juni 1937 kungörelse (nr 650) utfärdats angående statsbidrag för sändningar till nämnda län av dylika fodermedel. Då varan sändes från ort utom dessa län utgår bidraget med det belopp för kilogram, varmed skatt eller införelselavgift å varan utgår; dock att bidraget icke må

överstiga, då varan sändes till Västerbottens län 1 öre och då den sändes till Norrbottens län 2 öre för kilogram av sändningens verkliga vikt. För sändning från ort inom Västerbottens län till ort inom Norrbottens län utgår bidrag med det belopp för kilogram, varmed för varan utgående skatt eller avgift överstiger 1 öre, dock högst med 1 öre för kilogram av sändningens verkliga vikt. Berörda kungörelse gäller till och med den 30 juni 1938.

Brödsädsregleringen. Enligt förordningen den 13 juni 1930 (nr 249) om användande av svenskt vete och svensk råg vid framställning av mjöl m. m. (inmalningsförordningen), vilken ändrats genom förordningarna nr 396/1930 och 495/1935, skall vid framställning inom riket av vetemjöl eller rågmjöl användas svenskt vete respektive svensk råg till myckenhet motsvarande viss procent av allt det vete eller all den råg, som under viss av Kungl. Maj:t bestämd förmalningsperiod förmales vid vederbörande kvarn (inmalningsprocent). Vid framställning av vetemjöl skall därjämte iakttagas, att det svenska vetet uppgår till viss procent av varje för sig förmalt veteparti (minimiprocent). Motsvarande inblandningskyldighet föreligger beträffande mjöl, som införes till riket. Nämda bestämmelser gälla ej vetemjöl eller rågmjöl, som av kvarninnehavare exporteras, eller vetemjöl, som av honom användes för tillverkning av makaroner eller för fullgörande av försäljningsavtal levereras till någon, som idkar sådan tillverkning; ej heller beträffande vetemjöl, som användes för framställning av vara, rörande vilken Konungen förordnat, att vad nyss sagts i avseende å makaroner skall äga motsvarande tillämpning. Där förhållandena sådant påkalla, äger Konungen medgiva ytterligare undantag från bestämmelserna i fråga. Inmalningsprocenten, som under tiden 1 februari—30 juni 1937 utgjort 80 för vete och 70 för råg, har från och med den 1 juli 1937 varit fastställd till 90 för både vete och råg. Minimiprocenten för vete har alltsedan hösten 1935 varit 80.

Föreskrifterna i inmalningsförordningen kompletteras genom bestämmelserna i kungörelsen den 21 augusti 1935 (nr 493) angående reglering av införseln av vete och råg samt därav beredda produkter. Enligt denna kungörelse må vete och råg, spannmålsblandning, vari vete eller råg ingår, mjöl av vete eller råg, gryn av vete, makaroner och vermiceller ävensom bröd med undantag av dessertkäx, pepparkakor och andra slag av finare bakverk samt hundbröd icke införas till riket utan tillstånd av statens jordbruksnämnd. Vid införsel till riket av vissa av dessa varor, nämligen mjöl och gryn av vete samt makaroner och vermiceller, skall jämlikt kungörelse samma dag (nr 494) erläggas införselavgift med 4 öre för kilogram av varans nettovikt.

Till stödjande av brödsädsmarknaden hava vidare meddelats vissa bestämmelser om erhållande av utförselbevis för råg och vete. Nu gällande stadganden i ämnet innehållas i förordningen den 11 juni 1937 (nr 369) angående utförselbevis för råg och vete, vilken gäller till och med den

31 juli 1939, samt kungörelsen den 23 augusti 1937 (nr 770) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning. Bestämmelserna innebära i huvudsak, att exportör av omalen råg eller omalet vete äger under vissa försättningar och i den mån Konungen så förordnar erhålla bevis om utförelsen av varan eller viss del därav, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införel av sådan vara till samma myckenhet som beviset avser. Innehavare av dylikt bevis är berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförel ägt rum, mot bevisets återställande *antingen* utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförelbeviset angivna tullbeloppet, *eller*, i den mån varor, som nu sagts, under de sex kalendermånader, som förflutit närmast före den månad, under vilken angivningen till utförel ägt rum, införts till myckenhet, att den därför influtna tullavgiften med avdrag av två procent beräknas därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

Med stöd av nämnda förordning har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 23 augusti 1937 (nr 768), vilken trätt i kraft den 1 september samma år, förordnat att utförelbevis vid export av inhemsk spannmål tills vidare må utfärdas för hälften av den utförda myckenheten. Idkare av kvarnrörelse, som återutför spannmål av utländskt ursprung, må enligt samma kungörelse på vissa villkor erhålla utförelbevis för hela den utförda myckenheten. I samband härmed förordnades genom kungörelse förstnämnda dag (nr 767), att vid utförel av mjöl eller gryn av vete, för vars framställning svensk råvara kommit till användning, restitution av tull enligt 4 § förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution må åtnjutas allenast för halva utförelkvantiteten. Samtidigt med utfärdandet av dessa kungörelser, vilka gälla tills vidare till och med den 31 juli respektive 30 juni 1939, upphävdes då gällande förbud mot utförel från riket av råg och vete, rågmjöl samt mjöl och gryn av vete.

Vid sidan av nämnda åtgärder för reglering av import och export hava särskilda anstalter vidtagits för skyddande av en lägsta prisnivå å inhemsk brödspannmål. Det s. k. inlösningsförfarandet, som i sådant syfte tillämpats under flera år, har från och med konsumtionsåret 1936/1937 ersatts med *stöd köp*. Stödköpsverksamheten handhaves av *svenska spannmålsaktiebolaget* enligt avtal med staten, gällande för ett år i sänder. Genom nu rådande avtal, vilket trädde i kraft den 1 september 1937 och gäller till och med den 31 augusti 1938, har bolaget åtagit sig att, i syfte att stödja priset å den inhemska brödsädsmarknaden, inköpa, lagra och vid lämpliga tillfällen försälja vete och råg samt bedriva annan härmed sammanhängande rörelse. Stödköpsverksamheten må, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, icke ske i större omfattning än att myckenheten spannmål, som av bolaget sålunda inköpes och som icke försäljes å den inhemska marknaden, uppgår till 125,000 ton. På grund av prisutvecklingen för råg och vete har stödköp hitintills ej behövt företagas. Enligt nyssnämnda avtal har bolaget

vidare förbundet sig att på de villkor, som Kungl. Maj:t bestämmer, av fullgod, kvarngill brödspannmål, som av bolaget vid utgången av augusti 1937 innehades eller av bolaget därefter inköpes, för statens räkning tills vidare lagra intill 100,000 ton. Ifrågavarande spannmål är avsedd att utgöra ett beredskapslager att användas i den mån inom riket inträder knapphet å vete eller råg. Beredskapslagret må icke utan medgivande av Kungl. Maj:t nedbringas. Under iakttagande av de föreskrifter, som Kungl. Maj:t må finna nödigt meddela, äger bolaget dock å den inhemska marknaden försälja i lagret ingående spannmål, därest bolaget inköpt eller inköper en mot den försålda kvantiteten svarande myckenhet brödsäd. Vid inköp och försäljning skall bolaget tillämpa av statens jordbruksnämnd fastställda kvalitetsfordringar samt prisregleringsskalor för olika kvaliteter av spannmål. Enligt avtalet gäller vidare, att bolagets försäljningar av svensk brödsäd icke utan medgivande av Kungl. Maj:t må ske till priser understigande gällande marknadspris. För bestridande av kostnaderna för spannmålsaktiebolagets verksamhet äger bolaget av staten uppbära ersättning, som Kungl. Maj:t bestämmer. Ersättningen bör utgå med visst belopp för räkenskapsår samt bestämmas så, att skälig förräntning av bolagets aktiekapital möjliggöres. Detta kapital har tecknats av staten och utgör 5 miljoner kronor. Som säkerhet för bolagets upplåning av erforderligt rörelsekapital har staten vidare förbundet sig att i mån av behov och på villkor, som Kungl. Maj:t bestämmer, tillhandahålla bolaget statens 4 procent obligationer till nominellt belopp av 50 miljoner kronor. Bolaget har å andra sidan förbundet sig att i enlighet med föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar, till statsverket inleverera vad som inflyter genom bolagets försäljning av spannmål, i den mån dessa medel icke åtgå för återköp av spannmål eller för täckande av kostnaderna för bolagets verksamhet i övrigt eller kunna beräknas åtgå för att uppbringa beredskapslagret till 100,000 ton.

Jämlikt förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift, ändrad genom förordningen nr 368/1937, skall, där Kungl. Maj:t så förordnar, dylik avgift upptagas å inom riket förmalt svenskt eller utländskt vete som användes för tillverkning av mjöl eller gryn med det belopp, högst 3 öre för kilogram av varans nettovikt, som Kungl. Maj:t bestämmer. Från veteavgift undantages dock all förmalning mot tull eller lön för tillgodoseende av odlares husbehov. Genom kungörelse den 21 augusti 1935 (nr 499) har Kungl. Maj:t utfärdat tillämpningsföreskrifter till nyssnämnda förordning, innefattande stadgande om, bland annat, att uppbörden av veteavgift skall omhändervhas av statens jordbruksnämnd, som jämväl har att utöva kontroll över avgiftens behöriga utgörande m. m. Jämlikt förordnanden av Kungl. Maj:t har veteavgift utgått med 0.5 öre för kilogram under tiden 1 mars—31 augusti 1937 samt med 1.5 öre för kilogram under tiden 1 september 1937—13 februari 1938. För tiden därefter är avgiften tillsvidare till och med den 31 augusti 1938 fastställd till 0.5 öre för kilogram. Idkare av kvarnrörelse, som ur riket utfört mjöl eller gryn av vete, äger i den ordning och på de villkor, som angivas i kungörelsen nr 769/1937 erhålla restitution av vete-

avgift. Där det med hänsyn till särskilda förhållanden finnes påkallat må Kungl. Maj:t jämväl under andra omständigheter medgiva befrielse eller återbäring av sådan avgift. De medel, som inflyta genom upptagande av veteavgift, skola i första hand tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för spannmålsregleringen under det skördeår, då avgiften upptages.

Slutligen må nämnas, att vissa särskilda anstalter vidtagits för att bereda kompensation åt förbrukare av brödsäd för industriellt ändamål m. m. för prisstegringar, som föranletts av de statliga stödåtgärderna på förevarande område. Sålunda har Kungl. Maj:t genom brev den 21 augusti 1935 samt den 9 januari och den 26 juni 1936 utfärdat vissa bestämmelser angående pristillägg vid utförsel ur riket eller användning inom riket för vissa ändamål av mjöl och gryn av vete eller råg m. m. Sedan statens jordbruksnämnd gjort framställning om ändrade grunder för beredande av dylik kompensation, har Kungl. Maj:t den 23 augusti 1937 bemyndigat nämnden dels bestämma att pristillägg enligt förenämnda brev ej skall utgå efter den 31 augusti 1937 och dels medgiva att införsel av varor, som avses i kungörelsen den 21 augusti 1935 angående reglering av införseln av vete och råg samt därav beredda produkter må ske utan erläggande av införselavgift respektive utan iakttagande av stadgad inmalnings- eller inblandningsskyldighet, under förutsättning antingen att varorna införas till riket för att användas för industriellt ändamål eller ock att importören ur riket utfört motsvarande myckenhet varor av samma slag.

Potatisregleringen. Enligt förordningen den 26 juni 1933 (nr 389) om tillverkning av potatismjöl, vilken gäller till och med den 30 september 1940, må tillverkning av potatisstärkelse (potatismjöl) annorledes än till förbrukning i eget hushåll icke äga rum utan tillstånd av Kungl. Maj:t eller den, åt vilken rätten att meddela sådant tillstånd av Kungl. Maj:t överlåtes. Jämlikt kungörelse den 15 augusti 1933 (nr 514) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning meddelas tillstånd att vid viss anläggning bedriva sådan tillverkning av potatismjöl (tillverkningslicens) av statens potatismjölnämnd. Tillverkningslicens lämnas för tillverkningsår, som räknas från och med den 1 oktober till och med den 30 september nästföljande år. Den, som erhållit tillverkningslicens, är skyldig att under den tid licensen avser: a) vid tillverkningen uteslutande använda svensk potatis; b) vid inköp av potatis och försäljning av potatisstärkelse tillämpa den prissättning, som Kungl. Maj:t efter förslag av statens potatismjölnämnd fastställer; c) underkasta sig de föreskrifter i avseende å leveranser och inköp av potatis samt tillverkning och försäljning av potatisstärkelse, som nämnden må meddela; samt d) därest nämnden så påfordrar, till av Kungl. Maj:t efter förslag av nämnden fastställt pris helt eller delvis ställa årstillverkningen av potatisstärkelse, inneliggande lager inbegripet, till förfogande för nämnden, med undantag dock för vad som erfordras till husbehov för tillverkaren och dennes potatisleverantörer; ägande nämnden därvid, såvitt angår ny tillverkning, påkalla leverans av otorkad vara. För tillverkningsåret 1 oktober 1937—30 september 1938 har Kungl. Maj:t fastställt det pris, som innehavare av tillverknings-

licens har att erlægga till leverantör för potatis, som inköpes för framställning av stärkelse och är av för fabriksändamål normal kvalitet, till 16.75 öre under tiden 1 oktober—31 december och 17.25 öre under tiden 1 januari—30 september per hektoliter och stärkelseprocent. För tillverkningsåret 1938/1939 har samma pris fastställts till 18 öre under tiden 1 oktober—14 november 1938 och 18.5 öre under tiden 15 november 1938—30 september 1939.

Efter framställning av statens potatismjölsmånad har Kungl. Maj:t den 24 september 1937 under nedan nämnt förbehåll godkänt ett mellan nämnden och Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. den 10 i samma månad ingånget avtal, avseende inköp och försäljning av potatisstärkelse under innevarande tillverkningsår. Den 28 januari 1938 har Kungl. Maj:t godkänt viss av nämnden föreslagen ändring i nämnda avtal. Avtalet innebär härefter att föreningen inköper den mängd potatisstärkelse, som framställes enligt meddelade tillverkningslicenser å sammanlagt högst 245,000 deciton, med undantag för vad som erfordras till husbehov för tillverkare och dennes leverantörer.

Vid godkännande av berörda avtal har Kungl. Maj:t gjort förbehåll om att av potatismjölsmånden i § 10 i avtalet gjord utfästelse vinner riksdagens godkännande. Enligt denna paragraf åtager sig nämnden under förutsättning av statsmakternas godkännande och om avtalet icke skulle förnyas att vidtaga eller föranstalta om åtgärder från statens sida, vilka bereda föreningen möjlighet att erhålla minst 32 kronor 50 öre per deciton för den 1 oktober 1938 inneliggande lager av potatisstärkelse, dock med avdrag av 15,000 deciton. Dessutom åtager sig nämnden under angivna förutsättning och om avtalet icke skulle förnyas att vidtaga eller föranstalta om åtgärder från statens sida, vilka bereda föreningen möjlighet att erhålla ersättning för ränte- och lagringskostnader enligt i avtalet angivna grunder i avseende å inneliggande lager av potatisstärkelse, utom 15,000 deciton, under tre månader, räknat från och med den 1 oktober 1938.

Även avsättningen av potatis för bränneriändamål är föremål för reglering. Med stöd av 13 § förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin, sådant nämnda författningsrum lyder enligt förordningen den 7 juni 1934 (nr 227), har Kungl. Maj:t bemyndigat potatismjölsmånden att ålägga brännvinstillverkare att för brännvinstillverkningen under tillverkningsåret 1937/1938 verkställa inköp av potatis från odlare, som icke äro ägare av, delägare i eller eljest ekonomiskt intresserade i potatisbränneri eller stärkelsefabrik. Enahanda bemyndigande har lämnats nämnden för tillverkningsåret 1938/1939. I samband med beslut härom har Kungl. Maj:t föreskrivit, att brännvinstillverkare vid inköp av potatis skall till leverantören erlægga samma pris, fritt fabrik, som innehavare av tillverkningslicens för framställning av potatismjöl.

Slutligen må erinras, att genom förordningen den 2 mars 1934 (nr 34), vilken gäller till och med den 30 september 1940, föreskrivits, att tilläggstill skall utgå å druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap med 6 kronor 50

öre för 100 kilogram samt å dextrin och stärkelseklister m. m. med 5 kronor för 100 kilogram.

Fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen och jordbrukets prisregleringsfond. Av de avgifter, för vilka tidigare redogjorts, ingå veteavgiften ävensom införselavgifter å vete och råg samt därav beredda produkter till *fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen*. Till denna fond hörande medel skola användas till täckande av kostnader, som stå i samband med spannmålsregleringens genomförande.

Övriga skatter och avgifter — med undantag av mjölkavgifter — ingå till *jordbrukets prisregleringsfond*. Användningen av till denna fond hörande medel regleras i huvudsak genom bestämmelserna i Kungl. Maj:ts brev i ämnet till statskontoret den 30 juni 1937. För dessa bestämmelser har tidigare redogörelse lämnats i samband med att de olika avgifterna behandlats. För att underlätta översikten över bestämmelserna torde jag emellertid här få sammanfattningsvis anföra följande.

De medel som inflyta genom uttagande av accis å margarin skola, sedan därav dels bestritts kostnaderna för kontroll över accisens utgörande, dels ock enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande guldits vissa kostnader för kontroll över utgörande av mjölkavgift, överlämnas till svenska mejeriernas riksförening u. p. a. för att användas vid mjölkregleringens genomförande. För samma ändamål skall användas vad som inflyter i skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl eller å till riket infört kli, sedan därav utbetalats vad som åtgår för bestridande av kostnaderna för kontroll över oljekaksskattens utgörande.

För slaktdjursregleringens genomförande skall användas vad som inflyter till fonden genom uttagande av särskilda avgifter vid införsel eller utförsel av slaktdjur samt kött och fläsk ävensom genom uppbärande av slaktdjursavgift.

Medel som inflyta genom upptagande av införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel samt av särskilda avgifter vid införsel eller utförsel av ägg, äggula och flytande äggvita skola användas dels för åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden för ägg, dels för gäldande av kostnaderna för statsbidrag vid transport av havre samt för sändningar av vissa fodermedel till Västerbottens eller Norrbottens län, dels ock för gäldande av kostnaderna för statens jordbruksnämnds verksamhet i den mån dessa kostnader icke enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t skola bestridas av andra medel.

I detta sammanhang må nämnas, att 1937 års riksdag för innevarande budgetår ställt ett belopp av 700,000 kronor ur prisregleringsfonden till förfogande för vidtagande av särskilda åtgärder till stöd för jordbruket i Norrland. Rörande den närmare användningen av detta belopp uttalade sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 1, att högst 200,000 kronor skulle få användas för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier i

Norrland ävensom i andra delar av landet, där likartade avsättningsförhållanden för kött och fläsk vore rådande. Återstoden borde i första hand, efter framställning från vederbörande hushållningssällskap, fördelas mellan de fem nordligaste länen med rätt dock för Kungl. Maj:t att, om så prövades skäligt, efter ansökan från hushållningssällskapen i Kopparbergs och Värmlands län utsträcka bidragsverksamheten till de delar av dessa län, där jordbrukets ställning vore i stort sett likartad med den i Norrland. Med anledning härav har Kungl. Maj:t den 30 juni 1937 utfärdat kungörelse (nr 649) angående statsbidrag för anläggande eller inrättande av andelsslakteri i vissa delar av riket. Enligt nämnda kungörelse må ekonomisk förening, som har till ändamål att driva andelsslakteri och vars flesta medlemmar äro jordbrukare, där så prövas lämpligt för främjande av en ändamålsenlig avsättning av slaktdjur, komma i åtnjutande av dylikt bidrag med högst 20 procent av den beräknade kostnaden för de med bidraget avsedda åtgärderna. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 28 januari 1938 för vissa produktionsbefrämjande åtgärder inom jordbrukets område tilldelat vart och ett av hushållningssällskapen i Västerbottens, Västernorrlands och Norrbottens län 95,000 kronor, hushållningssällskapet i Gävleborgs län 40,000 kronor, hushållningssällskapet i Jämtlands län 75,000 kronor, hushållningssällskapet i Värmlands län 65,000 kronor och hushållningssällskapet i Kopparbergs län 35,000 kronor.

Det bör vidare nämnas, att 1937 års riksdag förklarar sig ej ha något att erinra mot att de margarinaccismedel, som influtit före den 1 juli 1935, enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t användas för utlämnande i särskilda fall till hjälpbehövande av jordbruksprodukter, i främsta rummet mjöl och smör, eller av andra inhemska förnödenheter, till exempel frukt och fisk, gratis eller till nedsatt pris. Därest nämnda medel ej visa sig tillräckliga, må högst 500,000 kronor av de margarinaccismedel, som inflyta under innevarande budgetår, användas för samma ändamål.

2. Verkningarna av de viddagna stödanordningarna m. m.

Genom beslut den 26 november 1937 har uppdragits åt statens jordbruksnämnd att verkställa utredning och avgiva förslag rörande frågan om fortsätta prisreglerande åtgärder på jordbrukets område av beskaffenhet att böra underställas 1938 års riksdag. I sitt i anledning därav den 12 januari 1938 avgivna utlåtande har jordbruksnämnden på grundval av vissa inom nämnden gjorda tabellsammanställningar lämnat en redogörelse för marknadsläget för vissa slag av jordbruksprodukter samt verkningarna av hittills tillämpade stödåtgärder. Berörda sammanställningar, vilka inom departementet kompletterats med uppgifter för tiden intill utgången av januari 1938, torde såsom särskild tabellbilaga få fogas till statsrådsprotokollet. Av redogörelsen och tabellerna framgår följande.

Den allmänna prisutvecklingen. Ehuru den allmänna partiprisnivån under senare delen av år 1937 gått tillbaka, hava priserna på jordbrukets produkter fortsatt att stiga jämväl under det senaste halvåret. Priserna på samtliga vegetabiliska produkter hava sålunda stigit under höstmånaderna och lågo vid slutet av år 1937 avsevärt högre än vid samma tidpunkt år 1936. I fråga om brödsäd kunde under november och december 1937 en viss tillbakagång förmärkas. Priserna på mjölk, fläsk och ägg hava under år 1937 i allmänhet legat högre än under år 1936. Däremot har prisutvecklingen för nötkött icke varit ensartad. Även priserna på utländska fodermedel hava legat högre under år 1937 än under år 1936. För jordnötskakor har dock en viss tillbakagång inträtt sedan början av december. Som en sammanfattning av prisrörelserna på jordbruksprodukter i jämförelse med prisutvecklingen för samtliga varugrupper har jordbruksnämnden åberopat följande sammanställning av kommerskollegii indextal.

	Samtliga varugrupper			Vegetabiliska livsmedel			Animaliska livsmedel		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
januari	118	129	135	103	112	115	126	128	137
februari	118	132		103	114		125	127	
mars	118	136		104	115		124	127	
april	118	138		104	115		123	123	
maj	118	139		104	115		121	127	
juni	118	139		104	115		123	126	
juli	119	140		104	115		124	129	
augusti	120	140		105	114		125	134	
september	122	140		108	115		127	136	
oktober	123	139		110	117		129	137	
november	124	137		110	116		129	138	
december	126	136		110	116		129	140	
<i>Hela året</i>	<i>120</i>	<i>137</i>		<i>106</i>	<i>115</i>		<i>125</i>	<i>131</i>	

Enligt ett inom jordbruksnämndens kansli upprättat producentprisindex, varvid priserna på viktigare jordbruksprodukter vägts i förhållande till årsomsättningen 1934, hava producentpriserna från sista kvartalet 1936 till sista kvartalet 1937 stigit från 89.3 procent till 99.0 procent av de genomsnittliga priserna under motsvarande period för åren 1925—29. Om hänsyn jämväl tagas till priserna på utländska fodermedel, uppgick den mot prisförändringarna svarande förbättringen för jordbruket mellan hösten 1936 och hösten 1937 till 10.8 enheter. Läget under oktober—december 1937 motsvarade 98.8 procent av nivån under samma månader 1925—29.

Även detaljhandelspriserna på livsmedel ha undergått stegring. Således har socialstyrelsens indextal för livsmedelsposten i hushållsbudgeten från den 1 januari 1937 till den 1 januari 1938 stigit från 133 till 142. Enligt inom

jordbruksnämndens kansli företagna beräkningar stego hushållsutgifterna för sådana livsmedel, vilkas priser äro föremål för statlig reglering, mellan sista kvartalet 1936 och sista kvartalet 1937 från 87.9 procent till 93.9 procent av genomsnittspriserna under motsvarande tid 1925—29.

Läget å marknaden för mjölk och mejeriprodukter samt verkningarna av mjölkregleringen. Importen av smör till Storbritannien har under år 1937 gått tillbaka med c:a 4 procent i förhållande till år 1936. Tillbakagången hänför sig huvudsakligen till införseln från Australien och Irländska Fristaten. Importen från Nya Zeeland, Danmark och Sverige har däremot ökats. Införseln av svenskt smör till England uppgick sålunda under år 1937 till cirka 11,600 ton mot endast cirka 8,600 ton under år 1936. Trots denna ökning hava priserna å svenskt smör på den engelska marknaden legat väsentligt högre 1937 än 1936. I all synnerhet har detta varit förhållandet under höstmånaderna. Som exempel härpå kan nämnas, att manchester-noteringen på svenskt smör i slutet av december 1937 utgjorde 271 öre för kilogram mot 195 öre för kilogram vid motsvarande tidpunkt 1936. Här-efter har emellertid en viss nedgång i priserna ägt rum. I mitten av februari 1938 uppgick berörda notering till 225 öre för kilogram mot 216 öre för kilogram vid samma tidpunkt år 1937. I stort sett hava priserna å svenskt smör på den engelska marknaden utvecklats på samma sätt som priserna å övriga smörsorter. Även Sveriges smörexport till Tyskland har stigit sedan 1936, dock i svagare grad än exporten till England. Under år 1937 exporterades sålunda 12,025 ton svenskt smör till Tyskland mot 10,400 ton under år 1936. Jämväl denna export har kunnat ske till väsentligt högre priser 1937 än 1936. — Den sammanlagda smörexporten från Sverige har från år 1936 till år 1937 stigit från cirka 19,000 ton till närmare 24,000 ton och är under sistnämnda år t. o. m. något större än exporten under år 1934. Medelnettoexportpriset, som för vissa månader under förra delen av 1937 legat något lägre än under samma månader 1936, har från och med augusti 1937 varit avsevärt högre än under höstmånaderna 1936. I samband med nyssnämnda nedgång i priserna efter årsskiftet 1937/38 har även medelnettoexportpriset reducerats. Ännu vid mitten av februari 1938 var dock sistnämnda pris högre än vid motsvarande tidpunkt året dessförinnan.

Produktionen av mjölk för avsalu har under år 1937, att döma av uppgifterna över den avgiftsbelagda mjölmängden, i genomsnitt stigit med 4 procent i förhållande till år 1936. Konsumtionsmjölkförsäljningen har, trots att priset på ett flertal orter höjts, ökat med genomsnittligen 1.6 procent och tillverkningen av mejerismör med närmare 10 procent eller från 67,168 ton år 1936 till 73,247 ton under år 1937. Samtidigt torde tillverkningen av landssmör hava minskat. Säkra uppgifter härom saknas dock. Ostproduktionen har varit mindre under år 1937 än under föregående år. Den totala förbrukningen i Sverige av mejerismör har visserligen stigit något under år 1937 i jämförelse med år 1936, men detta beror utslutande på ökad återtagning av smör från mejerileverantörernas sida. Försäljningen i övrigt

av mejerismör inom landet har däremot något nedgått. Nedgången i smörkonsumtionen hos den icke jordbrukande befolkningen torde sammanhånga med de höjningar av smörpriset, som vidtagits från och med hösten 1936. Någon import av smör har icke förekommit.

Samtidigt med tillbakagången i ostframställningen har den inhemska försäljningen av ost ökat från 34,500 ton år 1936 till 36,600 ton år 1937. Mejeriernas lager av svensk ost, vilka den 31 december 1936 utgjorde 6,704 ton, hava till följd härav nedgått till 5,532 ton vid motsvarande tidpunkt år 1937.

Jämväl margarinförsäljningen har ökat. Under år 1937 försåldes inom landet 58,800 ton mot 56,100 ton under år 1936, vilket motsvarar en stegring med närmare 5 procent. Vad utvecklingen på mejeriproduktionens och margarinförsäljnings område i övrigt beträffar, får jag hänvisa till tab. III i tabellbilagan.

I fråga om de medel, som tillföras mjölkregleringen genom upptagande av mjölkavgift, margarinaccis samt skatt å oljekakor och andra hithörande födermedel, må följande framhållas. I mjölkavgiftsmedel hava under år 1937 influtit c:a 54 miljoner kronor mot 55 miljoner kronor under år 1936. Det kan beräknas, att mjölkregleringen genom upptagande av margarinaccis tillförts 18 miljoner kronor för år 1937 mot 13 miljoner kronor under år 1936. Ökningen beror huvudsakligast på att accisen under större delen av innevarande regleringsperiod utgått med högre belopp än tidigare. Vad vidare beträffar de medel, som tillförts mjölkregleringen genom skatten å oljekakor, hava dessa under år 1937 något nedgått i jämförelse med vad som inflöt under föregående kalenderår. Sammanlagt kan beräknas, att mjölkregleringen genom oljekaksskatten under år 1937 tillförts omkring 8 miljoner kronor mot 10 miljoner kronor under år 1936. De löpande inkomsterna för mjölkregleringen hava således stigit från omkring 78 miljoner kronor år 1936 till c:a 80 miljoner kronor år 1937. Härutöver funnos vid ingången av år 1936 omkring 10 miljoner kronor i fonderade medel disponibla för bestridande av de med mjölkregleringen förenade kostnaderna. Motsvarande belopp uppgick vid ingången av år 1937 till något över 500,000 kronor och vid ingången av år 1938 till 2,200,000 kronor, varav 535,000 kronor disponerats för utbetalning av prisutjämningsbidrag för januari 1938.

Trots prisstegringarna på svenskt smör utomlands under senare delen av år 1937 hava kostnaderna för smörexporten till följd av ökningen av densamma samt höjningen av det inhemska partipriset å smör stigit från cirka 9.6 miljoner kronor år 1936 till omkring 17.2 miljoner kronor år 1937. Prisutjämningsbidraget å produktmjölken har, som tabell V i tabellbilagan utvisar, för riket som helhet varit lägre under år 1937 än under år 1936. Genom höjningen av smörpriset har emellertid priset på produktmjölk hållits högre under år 1937 än under närmast föregående år. I fråga om fördelningen av prisutjämningsbidragen mellan de olika distrikten må vidare erinras därom, att nya grunder i detta hänseende tillämpas under innevarande regleringsperiod, varigenom mejerierna i Norrland med undantag av Gästrikland i all-

mänhet kommit i åtnjutande av större prisutjämningsbidrag än vad som tidigare varit fallet.

Läget å slaktdjursmarknaden samt verkningarna av slaktdjursregleringen. Möjligheterna att vinna avsättning för svenskt fläsk utomlands äro alltjämt jämförelsevis begränsade. Under år 1937 var den totala baconimporten till Storbritannien cirka 18,000 ton större än under året dessförinnan, motsvarande en ökning med över 5 procent. Den svenska baconexporten till den brittiska marknaden, som under år 1936 utgjorde omkring 12,700 ton och under år 1937 13,200 ton, har ökats med endast cirka 4 procent. Baconpriserna hava i allmänhet legat fastare på den engelska marknaden under år 1937 än under år 1936. Under september 1937 utgjorde medelnoteringen i London och Manchester på svenskt bacon kl. II 195 öre för kilogram mot 181 öre för kilogram vid motsvarande tidpunkt 1936. Under oktober och november 1937 inträdde en viss tillbakagång i baconpriserna, men härefter har ånyo en stegring ägt rum och för sistlidna december månad lågo priserna på nytt över nivån för december 1936.

Det beräknade medelpartipriset å bacon har under vissa månader 1937 varit lägre än under samma månader 1936. Då samtidigt medelnettoexportpriset under större delen av år 1937 varit högre än under år 1936, hava kostnaderna för baconexporten nedgått. Under år 1937 hava berörda kostnader utgjort 717,407 kronor 29 öre, varav 496,196 kronor 95 öre belöpa å innevarande budgetår. Motsvarande kostnader under år 1936 utgjorde 835,752 kronor 30 öre, varav 60,214 kronor 86 öre belöpte å budgetåret 1936/1937.

Fläskeexporten från Sverige till andra länder än Storbritannien har jämväl under år 1937 varit obetydlig. Däremot har utförseln av levande svin till Tyskland haft större omfattning under år 1937 än under år 1936. Sålunda utfördes 29,308 svin år 1937 mot 20,637 under år 1936. Kostnaderna härför hava uppgått till 538,288 kronor 33 öre under det förstnämnda året mot 433,932 kronor 50 öre under det sistnämnda.

Trots den ökade export av fläsk och levande svin, som sålunda ägt rum under år 1937, har marknadsläget för fläsk inom landet särskilt under våren tidvis varit tryckt till följd av den ökning, som svinproduktionen undergått i förhållande till år 1936. Under april, maj och juni 1937 lågo sålunda prisen på svin kl. I levande vikt endast obetydligt över 70 procent av genomsnittspriserna för motsvarande månader 1925—1929. Med hänsyn härtill hava jämväl andra åtgärder för stödjande av exporten tillgripits för att undandra ett pristryckande överskott från marknaden. Till och med utgången av år 1937 hava infrusits 1,074 ton fläsk. Vidare hava under samma tid 154,458 kronor 44 öre utgått av statsmedel som bidrag för renskärning (bortskärning av mindre värdefulla delar av svinkropparna) av omkring 664 ton fläsk. I detta sammanhang må framhållas, att någon nämnvärd import av färskt fläsk ej förekommit samt att importen av amerikanskt fläsk under år 1937 gått tillbaka.

Antalet betäckta sugor har sedan januari 1937 varit avsevärt lägre än under år 1936, varför en tillbakagång i fläskproduktionen är att emotse.

Av tabell IX i tabellbilagan framgår, att även utbudet av slaktade nötkreatur och kalvar varit större under år 1937 än under året dessförinnan. Antalet besiktigade hela kroppar av storboskap var sålunda under år 1937 cirka 15 procent större än under år 1936. För kalvar utgjorde ifrågavarande ökning något över 10 procent. Även om hänsyn toges till landsslakten, vilken troligen gått tillbaka, synas de anförda uppgifterna tyda på en icke oväsentlig stegring i slaktdjursproduktionen. Under första delen av år 1937 lågo priserna på nötkreatur till följd av produktionsutvecklingen lägre än under förra hälften av år 1936. I fråga om slaktade nötkreatur och kalvar hava priserna under sistlidna höst varit bättre hävdade. Exporten av nötkreatur har under år 1937 haft ungefär samma omfattning som under år 1936. Då denna export kunnat försiggå till väsentligt högre priser än under sistnämnda år hava kostnaderna för år 1937 stannat vid 73,091 kronor 11 öre mot 225,525 kronor 41 öre under år 1936. Vidare må tilläggas, att i pristillägg för export av kaninkött under år 1937 utbetalats 30,480 kronor 80 öre mot 35,864 kronor 20 öre under samma tid året dessförinnan.

Importen av kött har, som tabell VIII i tabellbilagan närmare utvisar, varit något mindre under år 1937 i jämförelse med år 1936. Däremot har införseln av konserver av nötboskap och får utökats. Sistberörda införsel uppgick under år 1937 till 1,056 ton mot 748 ton under år 1936.

De sammanlagda kostnaderna för slaktdjursregleringens genomförande under år 1937 uppgå till 2,748,897 kronor 22 öre, varav 1,781,996 kronor 81 öre belöpa å innevarande budgetår. För år 1936 utgjorde motsvarande kostnader 2,057,230 kronor 2 öre, varav 937,768 kronor 96 öre belöpte å budgetåret 1936/1937.

Läget å äggmarknaden samt verkningarna av äggregleringen. Priserna på den inhemska marknaden hava för vissa månader under första halvåret 1937 varit lägre än under år 1936. Växlingarna från tid till annan hava dock varit mindre framträdande än tidigare. Exporten av ägg har utökats avsevärt. Medan den totala importen av ägg till den engelska marknaden under år 1937 endast stigit i ringa mån i förhållande till år 1936, har den svenska äggexporten till samma marknad stigit med närmare 70 % i jämförelse med år 1936. Denna exportökning har möjliggjorts därigenom att tillförseln till England av ägg från Irland och Australien gått starkt tillbaka. Även utförseln av svenska ägg till Tyskland har stegrats i avsevärd grad. Sammanlagt exporterades från Sverige under år 1937 71.1 miljoner ägg mot 44.9 miljoner år 1936. Då äggpriserna utomlands under första halvåret 1937 varit lägre än under motsvarande tid året dessförinnan, hava pristilläggen under förstnämnda period utgått med högre belopp än tidigare. Berörda pristillägg hava växlat mellan 40 och 60 öre för kilogram, medan pristilläggen under första halvåret 1936, då exporten överhuvud taget var ringa, utgjorde 5 till 30 öre för kilogram. Under hösten 1937 hava pris-

tilläggen däremot kunat hållas något lägre än under hösten 1936, beroende på en avsevärd stegring i det inhemska äggpriset.

Under vissa månader av år 1937 har den inhemska äggproduktionen ej varit tillräcklig för att till rimliga priser tillgodose efterfrågan inom landet, varför tillstånd till import lämnats. Äggimporten uppgick under hela året till 20.2 miljoner st. mot 17.2 miljoner st. år 1936. Licensavgiften för import av ägg i skal har under år 1937 i regel växlat mellan 15 och 25 öre för kilogram. Under sista veckan i februari och första veckan i mars uttogs ej dylik avgift och ej heller under första veckorna i december. Licensavgiften för import av torkad äggula och flytande äggvita har under år 1937 utgått med 15 öre för kilogram.

I pristillägg för export av ägg under år 1937 hava sammanlagt utbetalats cirka 1,802,944 kronor, varav 898,528 kronor belöpa å innevarande budgetår. För äggexport under år 1936 utbetalades 823,220 kronor, varav 644,689 kronor under budgetåret 1936/1937.

Läget å fodermedelsmarknaden samt verkningarna av fodermedelsregleringen. Under sensommaren och hösten 1936 inträdde en avsevärd prisstegring på den internationella marknaden för fodermedel, förorsakad av det förhållandevis dåliga skördeutfallet. Uppgifterna i tabell XI av tabellbilagan utvisa, att prisstegringen fortsatte även under senare delen av skördeåret 1936/1937. Under höstmånaderna 1937 har prisutvecklingen varit oenhetlig. Trots de gynnsamma skördeutsikterna på skilda håll i världen hava prishöjningar ägt rum. Under vissa veckor har emellertid tendensen varit nedåtgående. Noteringen på jordnötskakor cif svensk hamn utgjorde sålunda för sistlidna december 14.63 kronor per deciton mot 15.20 kronor för oktober 1937. Majspriset har under hösten oavbrutet stigit och var i början av december 1937 avsevärt högre än under föregående månader. I detta sammanhang må nämnas, att majspriserna utomlands, ehuru en viss tillbakagång ägt rum, under första kvartalet 1938 legat högre, medan däremot priserna på jordnötskakor och liknande fodermedel varit något lägre än vid samma tid år 1937.

I anledning av prisstegringen på oljekakor sänktes skatten från och med den 12 januari 1937 å linfrökakor och linfrömjöl från förutvarande 2 till 1 öre per kilogram och för övriga hithörande foderslag från 4 till 3 öre för kilogram. Som uppgifterna i tabell XI av tabellbilagan närmare utvisa, ägde till följd härav en viss nedgång rum i fråga om priserna å oljekakor på den inhemska marknaden. Oljekaksskatten har sedermera höjts att från och med den 28 juli utgå med 2 öre för linfrökakor och linfrömjöl samt med 4 öre för övriga foderslag. Vad prisutvecklingen på den inhemska marknaden för ifrågavarande kraftfoder i övrigt beträffar, må här endast framhållas, att prisläget under första halvåret 1937 varit avsevärt högre än under våren 1936 men under höstmånaderna förstnämnda år ungefär motsvarade det prisläge, som var rådande under senare delen av 1936. Trots prishöjningarna har emellertid den inhemska förbrukningen av oljekaksfoder varit inemot

30 procent större under år 1937 i jämförelse med år 1936. Ätminstone i viss utsträckning torde detta bero på att höskörden år 1936 ej var så gynn-sam som år 1935. Då samtidigt mjölkproduktionen ökats, tyder måhända den ökade användningen av oljekaksfoder på en intensifiering av kreaturs-skötseln. Den ökade användningen av oljekakor hänför sig både till inom landet producerade och till importerade sådana. Det kan tilläggas, att jäm-väl i fråga om kli, varå införselavgift icke utgått sedan den 31 januari 1937. en betydande importstegring kan konstateras under år 1937 i förhållande till år 1936.

Vad priset å majs inom Sverige beträffar må erinras därom, att detta fo-dermedel har sin huvudsakligaste användning i svinuppfödningen, varjämte vissa kvantiteter förbrukas vid hönsskötseln. På grund av prisstegringarna på världsmarknaden sänktes införselavgiften å majs den 12 januari 1937 från förutvarande 4 till 3 öre för kilogram. Under våren inträdde en viss tillbakagång i de inhemska priserna, men under höstmånaderna har ånyo en höjning ägt rum, vilken i huvudsak torde återspegla prisutvecklingen på världsmarknaden. I slutet av december 1937 var majspriset för omedelbar leverans enligt Sveriges allmänna lantbrukssällskaps notering 17 kronor 15 öre för deciton. I anledning av det höga prisläget har införselavgiften från den 27 december 1937 och tillsvidare ytterligare sänkts med 1 öre till 2 öre för kilogram. Ehuru prisläget på den svenska marknaden under större de-len av år 1937 varit högre än under år 1936, har importen av majs stegrats från cirka 75,000 ton sistnämnda år till cirka 188,000 ton år 1937.

Beträffande regleringen av grynkvornarnas användning av utländsk hav-re må framhållas, att en betydande knapphet på svensk grynhave gjorde sig gällande under första halvåret 1937. Med anledning härav sänktes till-verkningsprocenten, som under år 1936 utgjorde 80, från och med den 1 ja-nuari till 50, från och med den 1 februari till 25 och från och med den 1 april till 10. Från och med den 1 oktober 1937 utgör tillverkningsprocenten 50. Den låga tillverkningsprocenten under år 1937 har medfört en ökning av havreimporten, vilket framgår av tab. XIII i tabellbilagan.

Statsverkets inkomster av skatten på oljekakor beräknas för innevarande budgetår med de nuvarande skattesatserna komma att uppgå till 10.5 miljo-ner kronor mot 9.2 miljoner kronor sistlidna budgetår. De medel, som be-räknas inflyta genom införselavgiften å majs och andra hithörande foder-medel, torde, därest de nuvarande skattesatserna bibehållas, böra uppskattas till 5.3 miljoner kronor för budgetåret 1937/1938 mot 6.1 miljoner kronor un-der budgetåret 1936/1937.

Läget å den svenska brödsädsmarknaden samt verkningarna av bröd-sädsregleringen. Priserna på den internationella brödsädsmarknaden, vil-ka under senare delen av år 1936 undergingo en hausseartad stegring, hava jämväl under år 1937 legat på en jämförelsevis hög nivå. Till följd av de förbättrade skördeutsikterna och förhållandevis stora skördarna har prisut-vecklingen hitintills under innevarande konsumtionsår, fränsett en prissteg-

ring under november och december 1937, i stort sett varit vikande. Ännu i slutet av december 1937 lågo priserna på kanadensiskt vete (Manitoba I) dock högre än vid motsvarande tidpunkt år 1936. Däremot lågo priserna på argentinskt vete (la Plata) lägre än vid sistnämnda tidpunkt.

Enligt 1937 års representativa jordbruksräkning hava de under år 1937 i Sverige skördade brödsädsarealerna utökats med 13,000 hektar i jämförelse med arealerna för 1936 års skörd. Denna ökning hänför sig uteslutande till veteodlingen, medan arealerna för råg gått ej oväsentligt tillbaka. Nedanstående, på grundval av uppgifter från statistiska centralbyrån upprättade sammanställning av arealer för olika brödsädsslag är avsedd att belysa utvecklingen.

Å r	Höstvete hektar	Vårvete hektar	Summa vete hektar	Höstråg hektar	Vårråg hektar	Summa råg hektar	Summa brödsäd hektar
1930	214,365	47,205	261,570	235,203	6,193	241,396	502,966
1931	215,191	61,135	276,326	200,411	6,835	207,246	483,572
1932	213,849	64,444	278,293	204,876	6,792	211,668	489,961
1933	220,567	82,187	302,754	218,751	7,284	226,035	528,789
1934	224,649	65 797	290,446	228,933	6,315	235,248	525,694
1935	214 813	57,937	272,750	218,525	8,629	227,154	499,904
1936	211,788	69,263	281,051	201,775	12,741	214,516	495,562
1937	231,627	65,502	297,129	202,148	9,802	211,950	509,079

Av den preliminära skördestatistiken framgår, att brödsädsskörden under år 1937 varit avsevärt bättre än under år 1936. De flesta växtslag förete sålunda en stegrad avkastning per hektar. Följande tablå anger statistiska centralbyråns beräkningar angående brödsädsskörden olika år.

Å r	Höstvete ton	Vårvete ton	Summa vete ton	Höstråg ton	Vårråg ton	Summa råg ton
1930	489,767	76,833	566,600	428,753	7,695	436,448
1931	367,558	96,015	463,573	275,485	7,641	283,126
1932	528,944	126,279	655,223	423,530	9,215	432,745
1933	566,970	149,826	716,796	452,361	10,326	462,687
1934	645,677	126,599	772,276	516,117	9,012	525,129
1935	533,586	108,976	642,562	417,735	11,609	429,344
1936	471,155	124,652	595,807	335,105	17,747	352,852
1937	578,590	121,400	699,990	399,250	13,520	412,770

Enligt dessa uppgifter skulle brödsädsskörden sammanlagt för vete och råg ha ökat med 172,000 ton från år 1936 till år 1937, vilket innebär att ett överskott av kvarnduglig brödsäd utöver förbrukningen på omkring 125,000

ton skulle ha förelegat på marknaden. Resultaten av den år 1938 företagna brödsädsinventeringen synas dock tyda på att salukvantiteterna av brödsäd äro väsentligt mindre än vad som med ledning av skördestatistiken kunde beräknas.

Såsom förut nämnts skola under innevarande skördeår utöver inmalningstvång i första hand utförselbevis användas för stödjande av brödspannmålspriserna på den inhemska marknaden. Denna anordning innebär, att de medel, som inflyta genom tull å importerad brödspannmål, användas för utbetalande av pristillägg å exporterad spannmål. Vid export av inhemska brödspannmål må utförselbevis utfärdas för hälften av den exporterade kvantiteten. Pristilläggen utgöra således cirka 1 krona 80 öre för deciton. Jämlikt statsmakternas uttalanden må utförselbevis för vete komma till användning, så länge den prisnivå, som genom utförselbevisen stödjdes, med tillägg av veteavgiften icke överstiger 20 kronor 50 öre per deciton under höstmånaderna och 22 kronor under sommarmånaderna. För råg skola 1 krona för deciton lägre priser tillämpas.

Med hänsyn till det beräknade skördeöverskottet av brödsäd inom landet samt de låga priserna på världsmarknaden beträffande såväl råg som mjukt vete fastställdes, såsom nyss nämnts, värdet å utförselbevisen i slutet av augusti 1937 till 1 krona 80 öre per deciton. Enär priserna å brödsäd inom landet under hösten voro jämförelsevis väl hävdade kom någon export icke i gång förrän i slutet av oktober, då svenska lantmännens riksförbund under medverkan av svenska spannmålsaktiebolaget kunde träffa anstalter för försäljning av gammalt vete för export. Dessa försäljningar omfattade omkring 31,000 ton, varav riksförbundet försålde något över 25,000 ton. Sedan världsmarknadspriserna något förbättrats i slutet av året, företogs ytterligare exportförsäljningar av vete, så att de totala försäljningarna torde uppgå till cirka 70,000 ton.

I syfte att belysa prisläget på den inhemska brödsädsmarknaden under hösten 1937 i jämförelse med prisläget under föregående år samt under åren före jordbrukskrisen hava i efterföljande tablå medelpriserna för september—februari enligt lantbrukssällskapets medelnoteringar för riket sammanställts.

Priser å brödsäd september—februari nedanstående år.

	Kronor/deciton		Procenttal	
	Vete	Råg	Vete	Råg
Sept. 1925—febr. 1930.....	20.98	18.60	100	100
1935.....	15.93	14.66	76	79
1936.....	18.65	17.44	89	94
1937 ¹	19.68	18.41	94	99

Prisutvecklingen på den inhemska spannmålsmarknaden under sistlidna höst har framförallt påverkats av att jordbrukarnas utbud hållits tillbaka. Samtidigt har kvarnarnas efterfrågan på brödsäd varit stor. Under november

¹ Prel. siffror för febr.

och december har en viss tillbakagång i priserna kunnat förmärkas. Slutligen kan tilläggas, att jämväl priserna på mjöl i parti- och detaljhandeln undergått vissa höjningar under sistlidna höst.

Vad gäller svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet må nämnas, att från det av bolaget förvaltade beredskapslagret under februari 1937 försålles cirka 16,000 ton vete för förmalningsändamål. Även därefter har bolaget försålt spannmål, så att spannmålslagret i slutet av maj nedgått till 59,000 ton vete och 6,000 ton råg. Under sistlidna sommar hava vissa återköp av brödsäd av 1936 års skörd företagits. Den 31 augusti 1937 ingingo i beredskapslagret omkring 65,000 ton vete och 19,000 ton råg. Under sistlidna höst har bolaget gått i författning om att av lagret utbyta 60,000 ton gammalt vete mot vete av ny skörd. I fråga om 30,000 ton härav har bolaget beviljats uppskov med återköp till den 1 maj 1938. Det disponibla beredskapslagret uppgick följaktligen den 1 januari 1938 till cirka 35,000 ton vete och 19,000 ton råg. Enligt vad som från bolaget inhämtats hava sedermera i de av bolaget disponerade lagerlokalerna intill den 28 februari 1938 inlagts cirka 30,000 ton vete. I beredskapslagret ingingo sistnämnda dag 64,000 ton vete och 18,000 ton råg.

I fråga om de finansiella resultaten av spannmålsregleringen må följande framhållas. Då spannmålsbolagets lager vid ingången av skördeåret 1936/1937 värderats efter 10 kronor för deciton men försäljning kunnat ske till väsentligt högre priser, har ett överskott, uppgående till 2,450,521 kronor 86 öre, kunnat redovisas den 31 augusti 1937. Detta överskott har i bolagets bokslut disponerats på följande sätt:

Kostnader för utfyllande av beredskapslagret (15,280,211 kg à 11:— per deciton)	kronor 1,680,823: 21
Redovisad vinst, motsvarande vad som åtgår för utdelning å aktiekapitalet efter 4 %, lagenlig avsättning till reservfonden samt beräknade skatter därå	» 249,698: 65
Avtalsenlig inbetalning till staten	» 520,000: —
	Kronor 2,450,521: 86.

Utöver angivna inbetalning har bolaget till staten inlevererat 63,184 kronor 86 öre, motsvarande vad bolaget från generaltullstyrelsen utbekommit för inlösta utförselbevis.

Jordbrukets prisregleringsfond. Fondens användning för skilda ändamål framgår av efterföljande sammanställning, angivande dels beloppen av de olika till fonden inflytande medlen, dels ock de belopp, som utgått ur fonden under tiden 1 juli 1937—31 januari 1938.

Jordbrukets prisregleringsfond.

Influtna och utbetalda medel $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{31}{1}$ 1938.**Inkomster:**

Behållning från budgetåret 1936/37.

Margarinaccis	1,914,210: 74	
Kraftfoderskatt	1,302,288: 82	
Äggavgifter m. m.	6,874,929: —	
Slaktdjursavgifter m. m.	344,538: 57	10,435,967: 13

Influtit under tiden $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{31}{1}$ 1938.

Margarinaccis	9,803,674: 82	
Kraftfoderskatt.....	4,114,879: 68	
Äggavgifter m. m.		
Införselavgift för foder.....	2,378,080: 07	
Dito för ägg	37,883: 47	
Övriga	117: 85	2,416,081: 39
Slaktdjursregleringen.		
Baconavgift	235,888: 63	
Slaktdjursavgift	3: —	
Införselavgift för kött	72,650: 28	
Övriga	1,217,189: 49	1,525,731: 40
		17,860,367: 29
		<u>Summa kronor</u> 28,296,334: 42

Utgifter:Utbett under tiden $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{31}{1}$ 1938.

Margarinaccis.		
Utdelning av mjöl.....	290,181: 24	
Svenska mejeriernas riksf.	10,607,948: 70	
Andra utgifter	169,550: 50	11,067,680: 44
Kraftfoderskatt.		
Svenska mejeriernas riksf.	5,610,645: 76	
Andra utgifter	1,072: 18	5,611,717: 94
Äggavgifter m. m.		
Fraktbidrag.....	424,083: 40	
Statens jordbruksnämnd	132,159: 12	
Andra utgifter	1,355,662: 63	1,911,905: 15
Slaktdjursavgifter m. m.		
Nötkreatursexport.....	267,137: 33	
Övriga åtgärder.....	524,184: 08	
Fläskexport.....	404,980: 91	
Infrysning av fläsk	818,900: 25	
Baconbidrag	900,898: 62	
Andra utgifter.....	100,916: 84	3,017,018: 03
		21,608,321: 56

Behållning den ³¹/₁ 1938.

Margarinaccis	650,205: 12	
Kraftfoderskatt.....	- 194,549: 44	
Äggavgifter m. m.	7,379,105: 24	
Slaktdjursavgifter m. m.	- 1,146,748: 06	6,688,012: 86
	<u>Summa kronor</u>	<u>28,296,334: 42</u>

Kostnaderna för jordbruksregleringarnas administration. Till belysande av administrationskostnaderna m. m. för de olika regleringsanordningarna, i den mån dessa kostnader bestridas av allmänna medel, har följande sammanställning uppgjorts, avseende budgetåret 1936/1937.

Mjölkregeringen.

Svenska mejeriernas riksförening u. p. a.

Löner	230,971: 86	
Postavgifter.....	19,898: 38	
Hyror	25,983: 83	
Trycksaker	17,743: 37	
Diverse omkostnader	30,833: 88	
Ortskontroll	30,259: 60	
Till mejeriförbunden.....	100,000: —	455,690: 92

Statens jordbruksnämnd.

Mjölkvavgiftskontroll.....		130,322: 78

Kontrollstyrelsen.

Kostnader vid uppbärande av margarinaccisen och skatten å oljekakor		19,000: —
Säger för mjölkregeringen kronor		605,013: 70

<i>Slaktdjursregleringen</i>	—: —

Äggregleringen.

Sveriges äggintressenters förening u. p. a.

Statsbidrag		5,000: —

Spannmålsregleringen.

Svenska spannmålsaktiebolaget.

Administration	159,628: 25	
Kontrollkostnader	30,352: 81	189,981: 06

Statens jordbruksnämnd.

Veteavgiftskontroll	94,410: 22	
Kostnader för cereala undersökningar.....	11,996: 30	106,406: 52
Säger för spannmålsregleringen kronor		296,387: 58

Gemensamma kostnader.

Statens jordbruksnämnd.

Administrationskostnader i allmänhet	214,210: 68
Summa kronor	1,120,611: 96

Härtill komma eventuella ökade kostnader för tullverket vid uppbärande av införselavgifterna å fodermedel m. m.

3. Förslag rörande fortsatta stödåtgärder.

I sitt utlåtande den 12 januari 1938 har statens jordbruksnämnd framlagt förslag till fortsatta stödåtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område. Nämnden har därvid haft att taga i övervägande en till chefen för jordbruksdepartementet ställd framställning från Norrbottens läns producentförening m. b. p. a. angående statsbidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande eller renovering av mejeri inom Norrbottens län. Vid nämndens utlåtande funnos fogade yttranden från svenska spannmålsaktiebolaget, Sveriges äggintressenters förening u. p. a., svenska mejeriernas riksförening u. p. a. och Sveriges slakteriförbund, förening u. p. a.

Över jordbruksnämndens utlåtande och förslag hava yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen och kommerskollegium. Därjämte har kommerskollegium överlämnat till kollegiet inkomna yttranden i ärendet från samtliga handelskamrar i riket utom handelskamrarna i Norrköping, Visby, Borås, Örebro och Sundsvall ävensom från kooperativa förbundet, föreningen Sveriges spannmålsintressenter samt svenska foderämnes- och spannmålsimportörernas förening.

Framställningar, innefattande förslag rörande jordbruksstödet utformning under nästkommande regleringsperiod, ha dessutom inkommit från svenska lantmännens riksförbund och centralstyrelsen för riksförbundet landsbygdens folk ävensom från representanter för sistnämnda riksförbund och skånska småbrukareförbunden. Över framställningen från svenska lantmännens riksförbund har jordbruksnämnden den 24 januari 1938 avgivit infordrat utlåtande, därvid fogats yttranden från svenska spannmålsaktiebolaget, kooperativa förbundet, svenska kvarnföreningen, föreningen Sveriges spannmålsintressenter samt svenska foderämnes- och spannmålsimportörernas förening.

Såsom jag anfört vid anmälan den 4 januari 1938 av de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1938/1939 av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, har lantbruksstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1937, varöver statskontoret avgivit infordrat utlåtande, framlagt vissa förslag till särskilda åtgärder för stödjande av jordbruket i Norrland och Dalarna. I gemensam skrivelse den 27 september 1937 ha vidare samtliga norrländska hushållningssällskap ävensom Kopparbergs och Värmlands läns hushållningssällskap hemställt om medelsanvisning för dylika åtgärder inom nämnda sällskaps områden. Över sistnämnda framställning har lantbruksstyrelsen den 22 oktober 1937 avgivit remissutlåtande.

I särskilda skrivelser ha Norrbottens läns producentförening, Norrbottens läns organisationsnämnd och södra Lappmarkens ortsförbundet av riksförbundet landsbygdens folk hemställt om vidtagande av vissa särskilt angivna åtgärder till stöd för jordbruket i Norrbottens län. I anledning av organisationsnämndens framställning har övre Norrlands charkuteri- och slakteriidkareförening ingivit en skrift. Utlåtanden ha avgivits över producentföreningens, organisationsnämndens och slakteriföreningens skrivelser av jordbruksnämnden samt över organisationsnämndens framställning av Norrbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott.

Allmänna synpunkter. I sitt omförmälda utlåtande den 12 januari 1938 har *jordbruksnämnden* till en början erinrat, att regleringsbestämmelserna för innevarande regleringsperiod utformats med utgångspunkt från en prisnivå, som ungefärligen motsvarade medelpriserna under åren 1925—1929, d. v. s. under tiden närmast före jordbrukskrisen. Anordningarna innebure emellertid icke, att priserna å de olika jordbruksprodukterna strängt fastlås vid denna nivå, utan de skulle kunna röra sig inom en viss ram. De gränser, inom vilka fri prisbildning sålunda medgivits, hade bestämts till 15 procent under och 15 procent över den av statsmakterna såsom eftersträvningsvärd angivna nivån. Nämnden har vidare erinrat om att en förutsättning för tillämpande av dessa riktlinjer vore, att någon mera betydande förskjutning i det allmänna prisläget inom landet icke skedde. I anslutning härtill har nämnden anfört följande.

Priserna för vissa jordbruksprodukter låge alltjämt något under motsvarande genomsnittspriser åren 1925—1929, medan samtidigt priserna för andra jordbruksprodukter stigit över sagda nivå. Den av nämnden lämnade redogörelsen för marknadsläget på jordbrukets område gäve vid handen, att det genomsnittliga prisläget för jordbruksprodukter under perioden september—november 1937 befunnit sig cirka 3 procent under medelprisinivån för motsvarande tid 1925—1929. Redogörelsen för utvecklingen av varupriserna i allmänhet under senare halvåret 1937 syntes visa, att någon sådan förskjutning i det allmänna prisläget inom landet hittills icke inträffat, som enligt meddelade direktiv borde motivera ett frångående under innevarande regleringsperiod av förenämnda prisnivå som utgångspunkt vid regleringsanordningarnas handhavande.

Vad därefter anginge frågan om den prisnivå, på vars uppehållande under nästkommande regleringsperiod ansträngningarna borde inriktas, ansåge nämnden i överensstämmelse med tidigare intagen sländpunkt sig icke kunna eller böra göra något uttalande. Nämnden ville därför understryka, att i alla de fall, då en prisnivå angåves, därmed icke avsåges att uttala något omdöme beträffande den önskade prisnivåns höjd, utan angivandet skedde endast för att med nödig tydlighet illustrera verkningarna av föreslagna regleringsanordningar. Vid dylika angivanden hade nämnden som regel ansett sig böra utgå från den prisnivå, som gällde för innevarande regleringsperiod.

Samma rörelsefrihet för prisbildningen, som för närvarande gällde, borde medgivas omkring de jämviktspriser, som av statsmakterna kunde komma att angivas som eftersträvningsvärda. Därigenom finge producenterna möjlighet att av prisutvecklingen erhålla vägledning för anpassning av sin pro-

duktion efter ändrade förhållanden i fråga om konsumtion och marknads-läge.

Den omständigheten, att stöd-anordningarna sålunda utformades med ut-gångspunkt från att priserna för de olika produkterna finge röra sig fritt inom vissa gränser, uteslöte givetvis icke att man genom jämförelsevis enkla ingrepp i regleringsanordningarna utan att grunderna för dessa behövde ändras kunde åstadkomma en jämkning i prisläget för viss vara eller grupp av varor, därest en sådan jämkning av statsmakterna ansåges böra komma till stånd. I detta sammanhang syntes böra beaktas vad föredragande de-partementschefen anförde i proposition nr 284 till 1937 års riksdag därom att på grund av arbetstidsbegränsningen vid jordbruket viss ytterligare steg-ring inom angivna ram påkallades utöver vad som tillämpades under regle-ringsåret 1936/1937. Samtidigt finge dock ej heller förbises att, därest den på sina håll utomlands inträdde konjunkturför-sämringen bleve bestående, det kunde befaras, att vissa tendenser till försvagning av den industriella konjunkturen även i Sverige kunde framträda under nästa regleringsår, samt att givetvis — oavsett den lönehöjning, som de under senaste tiden träffade större kollektivavtalen innebure — en dylik utveckling måste bliva av betydelse för industribefolkningens möjligheter att betala nu rådande livsmedelspriser.

Regleringsanordningarna borde såvitt möjligt begränsas till anordningar för reglering av införseln och utförseln av jordbruksprodukter. Detta inne-bure, bland annat, att i den mån förhållandena inom och utom Sverige möj-liggjorde en förenkling av regleringsanordningarna en sådan i första hand borde ske genom en avveckling av gällande system med omsättningsavgif-ter å olika jordbruksprodukter. Såvitt nämnden kunnat finna skulle det för närvarande icke vara uteslutet att på denna väg åvägbringa en önskvärd förenkling i regleringsanordningarna. Nämnden hade emellertid icke an-sett sig nu böra framföra något förslag i angivet syfte, detta redan av det skäl, att spörsmålet om huvudgrunderna för regleringsanordningarna enligt av statsmakterna gjorda uttalanden skulle tagas under allmän omprövning nästkommande år.

Jordbruksnämnden har vidare erinrat om, att nämnden i sin skrivelse den 29 januari 1937 med förslag till fortsatta regleringsanordningar under inneva-rande period framhållit som önskvärt, att en undersökning komme till stånd för utrönande huruvida och i vad mån det kunde befinnas skäligt att fast-ställa en annan prisnivå å jordbruksprodukter som eftersträvansvärd än den som innebure en återgång till före jordbrukskrisen rådande förhållan-den. Någon dylik utredning hade icke kommit till stånd, ehuru tidigare av nämnden anförda skäl därtill alltjämt bestode. Utan en närmare utredning av hithörande förhållanden syntes det icke möjligt att mera bestämt bedö-ma, huruvida det läte sig göra att utan omläggning av grunderna för gäl-lande regleringssystem åstadkomma en mera avsevärd höjning av den nu eftersträfvade prisnivån. Nämnden har därjämte framhållit, att vid utred-ningen särskild uppmärksamhet borde ägnas åt produktionsförhållandena inom det mindre jordbruket samt åt verkningarna av den hittills förda so-ciallagstiftningen i den mån erfarenhet därom vunnits.

I de avgivna yttranden har jordbruksnämndens uttalande om önsk-värdheten av en dylik utredning allmänt understrukits. Då resultatet härav syntes kunna föreligga till nästa års riksdag, har man som regel icke funnit

skäl att för nästkommande regleringsår föreslå några mera väsentliga ändringar beträffande huvudgrunderna för det nu tillämpade systemet.

Lantbruksstyrelsen har uttalat sin anslutning till jordbruksnämndens åsikt att de statliga stödåtgärderna såvitt möjligt borde begränsas till anordningar för reglering av införsel och utförsel av jordbruksprodukter samt ifrågasatt viss avveckling av det statliga ingripandet på den inre handelsområde. *Kommerskollegium* har framhållit angelägenheten av att vid oförmålda utredning en översyn skedde av de mångskiftande former, i vilka stödåtgärderna tagit gestalt, och att en ur enhetliga synpunkter planlagd avvägning skedde mellan olika intressen, som här gjorde sig gällande. I samma riktning ha flertalet *handelskamrar* uttalat sig. Skånes handelskammare har funnit angeläget, att vid utredningen hänsyn toges till den konserverande inverkan å regleringssystemet i dess nuvarande gestaltning, som de till följd av regleringen stegrade jordvärdena måste ha, ävensom till de risker, som vore förenade med den med stöd av regleringsanordningarna uppdrivna exporten av animalier. Handelskammarna i Stockholm och Gävle ha särskilt påtalat de stora olägenheter, som näringslivet hade av de täta ändringarna av utgående avgifter av olika slag. Göteborgs och Luleå handelskamrar ha funnit det beklagligt, att nämnden icke nu framfört något förslag om förenkling av regleringssystemet. Enligt Luleå handelskammares mening skulle med hänsyn till det nuvarande marknadsläget något lämpligare tillfälle härtill än det närvarande icke kunna erhållas.

Kooperativa förbundet har ingående behandlat frågan om lämpligheten att såsom utgångsläge för jordbruksregleringen välja 1925—1929 års prisnivå. För att något närmare och mera konkret belysa de sammanhang, som här vore i fråga, har styrelsen erinrat om vissa kända fakta i fråga om inkomstutvecklingen respektive förändringarna i nettoavkastningen inom jordbruket under senare år samt i sådant hänseende anfört följande.

Enligt den inom Sveriges allmänna lantbrukssällskap utarbetade räntabilitetsstatistiken hade de sydsvenska jordbruken redan räkenskapsåret 1932—1933 nått upp i en förräntning, som åtskilligt överskred 1925—29 års genomsnittsförräntning, vilken utgjorde 2.9 %. De sydsvenska jordbruken kunde påföljande räkenskapsår (1933—34) uppvisa en ytterligare förbättrad förräntning och nådde detta år upp till cirka 5 %. Från och med räkenskapsåret 1934—35 hade även de mellansvenska jordbruken legat över 1925—29 års genomsnittliga förräntning. Det svenska jordbrukets nettoavkastning på investerat kapital under senare räkenskapsår vore således avsevärt mycket högre än nettoavkastningen under perioden 1925—29. Då under senare år det genomsnittliga prisläget på jordbrukets produkter icke oväsentligt understigit 1925—29 års genomsnittliga prisnivå, måste härav den slutsatsen dragas, att gynnsamma skördeutfall i förening med en fortskridande produktivitetshöjning gjort det möjligt för jordbrukarna, att med lägre avsalupriser än under perioden 1925—29 uppnå en förbättrad lönsamhet. Om denna tolkning vore riktig och den fortskridande produktivetsförbättringen genom olika slags rationaliseringsåtgärder spelat en mer framträdande roll i utvecklingsförloppet, följde härav, att den förbättrade avkastningen komme att leda till stigande jordvärden. Att en utveckling efter nu antydda linjer faktiskt redan vore igång, bestyrktes av det stora antal uppgifter av stick-

provskaraktär, som under senare år iakttagits beträffande försäljningspriserna på jordegendomar. Utvecklingen hän emot stigande jordvärden vore givetvis ur såväl jordbrukarnas synpunkt som i ännu högre grad ur allmän synvinkel ägnad att inge betänkligheter.

Förbundet önskade vidare erinra om, hurusom en för det statliga konjunkturinstitutet företagen undersökning över jordbrukets försäljningsinkomster 1929—1936 i stort sett bestyrkte riktigheten av den allmänna bild i fråga om utvecklingstendenserna, vilken de förutnämnda räkenskapsresultaten gäve. Av denna undersökning framginge bl. a., att jordbrukarnas samlade inkomster av produktförsäljning år 1936 med inemot 100 miljoner kronor överskred motsvarande siffra år 1929. Även om, som i undersökningen skett, hänsyn toges till förändringarna i utgifterna för kraftfoder och gödselmedel, bleve den på så sätt uträknade skillnaden mellan inkomster och utgifter år 1936 drygt 100 miljoner kronor större än år 1929. Förklaringen till denna gynnsamma utveckling vore i främsta rummet en stegrad produktionsvolym. Förbundet ville i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på att nämnda inkomstökning i huvudsak tillfallit de producentgrupper, vilka odla vete och sockerbeter: ungefär $\frac{2}{3}$ av den totala inkomstökningen mellan 1929 och 1936 belöpte på dessa båda produkter.

Förbundet ansåge det vara av mycket stor betydelse, att jordbruksnämnden fäst uppmärksamheten vid riskerna för en konjunkturförsämring under närmast kommande regleringsår och att den understrukt, vilka konsekvenser denna måste komma att medföra i fråga om industribefolkningens möjligheter att betala de rådande livsmedelspriserna. Vissa fakta om den ekonomiska utvecklingen i U. S. A. och England, vilka offentliggjorts sedan jordbruksnämndens skrivelse avgavs, vore ägnade att ge ökad tyngd åt nämndens uttalande. Med hänsyn till de ytterst begränsade möjligheter att även med ganska avsevärda ekonomiska uppoffringar vidmakthålla en export av animalier syntes det förbundet vara ett vitalt intresse, icke minst ur jordbrukarnas synpunkt, att priserna genom utbudsbegränsning icke dreves så högt, att en konsumtionsökning på hemmamarknaden förhindrades eller en direkt förbrukningsminskning framkallades.

Centralstyrelsen för riksförbundet landsbygdens folk har i sin förut omfördälda skrivelse gjort gällande, att lantbrukssällskapets räntabilitetskalkyler knappast kunde anses vara representativa för jordbruket i allmänhet. För att få en bättre bild av det ekonomiska läget hade förbundet införskaffat ett antal deklarationsuppgifter för år 1936, omfattande 546 gårdar belägna inom olika delar av landet. Dessa uppgifter hade centralstyrelsen låtit bearbeta. Rörande resultatet härav har centralstyrelsen anfört bl. a. följande.

Centralstyrelsen hade fördelat uppgifterna på grupper efter gårdarnas storlek. Sedan från det för varje grupp framtagna medeltalet av bruttobehållningen, beräknad efter de regler som gällde för ifyllandet av skattedeklarationsblankettens jordbruksbilaga, dragits beräknade skattekostnader samt 2.5 % ränta å eget kapital, utvisade resultatet följande ersättning för jordbrukarens eget och familjens arbete:

	Södra Sverige	Mell. Sverige	Norrland	Medeltal
2— 5 har	755 kronor	735 kronor	854 kronor	777 kronor
5—10 »	1,008 »	796 »	392 »	828 »
10—20 »	493 »	948 »	568 »	645 »
20—50 »	588 »	975 »	—	707 »

För egendomar över 50 har redovisades i södra Sverige ett underskott av 1,100 kronor och för mellersta Sverige ett överskott av 741 kronor och bleve sålunda medelresultatet för dessa egendomar i landet i dess helhet minus 406 kronor.

I dessa siffror ingingo förmånen av bostad och naturaprodukter från gården. Tydligt vore, att jordbrukarna, oavsett den storleksklass de tillhörde, erhöle en synnerligen ringa lön för sitt och familjemedlemmarnas arbete. En ytterligare höjning av jordbrukets produktpriser vore därför oundgängligen nödvändig, därest jordbrukarna skulle kunna vinna en åtminstone nöd- torftig utkomst av sitt yrke samt erhålla förutsättningar att betala sitt arbetsfolk efter nu gällande avtal. Om man utginge ifrån att brukaren av ett jordbruk i storleksordningen 10—20 har, som representerade den lägsta gruppen av fullständigt jordbruk, borde få ut en så pass hlygsam totalinkomst som 1,700 kronor för sitt och sin familjs arbete vore det uppenbart, att detta endast kunde ske genom att priserna på jordbrukets produkter måste undergå en väsentlig stegring. Eftersom de deklarationsuppgifter förbundet införskaffat avsåge år 1936, hade centralstyrelsen vid beräkningen av den procentuella ökningen utgått ifrån 1936 års genomsnittspriser på jordbrukets produkter. Centralstyrelsen hade därvid — med utgångspunkt från nyss angivna minimiinkomst — kommit fram till att en förhöjning med 30 % av 1936 års prisnivå vore ofrånkomlig.

Den förhöjning utav produktpriserna, som centralstyrelsen sålunda ansett vara oundgängligen nödvändig, vunne stöd även av en annan undersökning. En med stöd av 1936—1937 års kontrollräkenskaper i Östergötlands län upprättad kalkyl över ladugårdsskötselns utsikter för 1938 visade sålunda att för täckandet av kostnaderna krävdes ett genomsnittligt mjölkpris av 14.73 öre. Det vore att bemärka, att dessa räkenskaper omfattade den bättre tredjedelen av Östergötlands kreatursstam, alltså i stort sett goda och högmjölkan- de djur.

Vid genomförandet av en prisförhöjning syntes det knappast vara lämpligt att denna likformigt gällde alla jordbrukets produkter. Vissa tecken tydde på att man nådde en bättre avvägning mellan större och mindre jordbruk, om prisstegringarna å animaliska produkter bleve något högre än 30 % under det att prisstegringarna å vegetabiliska produkter hölles något lägre.

Mjölkregeringen. *Jordbruksnämnden* har i sitt utlåtande den 12 januari 1938 framhållit, att marknadsförhållandena för mjölk och mejeriprodukter utomlands alltjämt vore sådana, att behov av särskilda åtgärder för stöd- jande av mjölkpriset i Sverige föreläge. Någon särskild anledning att under nästa regleringsår vidtaga ändring i grunderna för de anordningar, som i sådant syfte vidtagits under senaste året, syntes icke vara för handen. Från nämnda utgångspunkter har jordbruksnämnden i övrigt anfört följande.

Mjölkpriset borde liksom hittills stödjas genom reglering av importen av mjölk och mejeriprodukter samt uppehållande av exporten av smör och andra mejeriprodukter ävensom genom att särskilt tillskott lämnades produktmjölken i form av prisutjämningsbidrag. För uppehållande av smörpriset inom landet borde margarinaccis uttagas i enlighet med hittills tillämpade grunder. Skatt å oljekakor borde vidare utgå. Medel, som inflöte genom sagda accis och skatt, borde tillföras mjölkregeringen på sätt som skedde. I mån av behov för erhållande av ytterligare medel för bestridande av kostnaderna för mjölkregeringens genomförande borde slutligen även mjölk-

avgift uttagas i överensstämmelse med vad gällande förordning angående mjölkavgift härom stadgade.

Vid bestämmande av mjölkavgiftens belopp syntes jämväl under nästkommande regleringsperiod hänsyn böra tagas till de synpunkter på frågan om sambandet mellan smörpriset och mjölkavgiftens belopp, som anförts av 1937 års riksdag. Nämnden utginge därvid ifrån att dessa innebure, att mjölkavgiftens belopp successivt nedsattes från 2 öre för kilogram i den mån smörpriset överstege 2 kronor 50 öre för kilogram, så att vid ett smörpris av 2 kronor 75 öre för kilogram avgiftsbeloppet icke komme att överstiga 1 öre för kilogram. Därest smörpriset skulle ytterligare stiga, ansåge jordbruksnämnden, som vid sitt ståndpunktstagande härutinnan beaktat de avsevärda kostnader och olägenheter i övrigt, som följde med mjölkavgiftens uttagande, att det, såsom i den grundläggande författningen förutsattes, borde helt ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till förhandenvarande förhållanden och prishöjningens storlek avgöra huruvida och i vilken utsträckning mjölkavgift skulle utgå.

Jordbruksnämndens berörda uttalanden ha skett under den förutsättningen, att statsmakterna som utgångspunkt för nästa regleringsperiod komma att ange en prisnivå, som icke nämnvärt avvike från 1925—1929 års nivå. I sin till nämnden ställda skrivelse har *svenska mejeriernas riksförening*, under åberopande av att jordbrukets omkostnader under sistförflutna året undergått en betydande stegring, funnit angeläget, att inom ramen för vad som vore marknadsmässigt möjligt sådana prisförbättringar genomfördes å mjölk och mejeriprodukter, som betingades av de högre omkostnaderna. Därest på grund av marknadsförhållandena smörpriset icke ansåges böra höjas eller ens upprätthållas på nuvarande nivå, syntes för möjliggörande av skäliga avräkningspriser till producenterna andra medel ställas till mjölkregleringens förfogande. Härvid kunde tänkas, att margarinaccisen fastställdes till högsta möjliga belopp och helt komme mjölkproducenterna till godo samtidigt som mjölkavgift utginge efter 2 öre. Ett upprätthållande av margarinaccisen på högsta möjliga nivå skulle säkerligen jämväl med hänsyn till önskvärdheten av att erhålla en hög smörkonsumtion inom landet få anses berättigad.

Jordbruksnämnden har i anslutning härtill anfört, att, om en mera avsevärd höjning av prisnivån ansåges önskvärd, ökade medel måste tillföras mjölkregleringen. Att för erhållande av medel till ökade prisutjämningsbidrag höja utgående omsättningsavgifter på viktiga livsmedel syntes emellertid mindre lämpligt. Att föredraga vore enligt nämndens mening att erforderliga ökade medel anskaffades på annat sätt. Nämnden ansåge sig i detta sammanhang böra understryka vikten av, med hänsyn till såväl producenternas som konsumenternas intressen, att priset å konsumtionsmjölk, vilken vore en av jordbrukets ekonomiskt mest betydelsefulla produkter och samtidigt utgjorde ett av våra ur folkhälsans synpunkt viktigaste födoämnen, ej vore högre än vad som finge anses ofrånkomligt för att tillförsäkra producenterna det genomsnittliga mjölkpris, varav de enligt statsmakternas mening borde komma i åtnjutande.

I yttrandena har jordbruksnämndens utlåtande i nyssnämnda de-

lar mötts med gillande. *Lantbruksstyrelsen* har framhållit, att enligt styrelsens mening mjölkavgiftens värde såsom prisstegrande faktor allt för mycket överskattats. Det syntes icke var säkert, att ett relativt högt konsumtionsmjölkpris, vilket innebure en risk för återhållsamhet av denna vara, för mjölkproduktionen i dess helhet vore av sådan betydelse, att statsmakterna för framtiden skäligen borde medverka därtill. *Kooperativa förbundet* har på det allra bestämdaste vänt sig mot tanken att finansiera en eventuell ytterligare höjning av prisnivån på det sätt som svenska mejeriernas riksförening föreslagit. Skulle statsmakterna finna en mer avsevärd höjning av prisnivån möjlig och önskvärd — något som förbundet i och för sig inför de ovissa konjunkturutsikterna hade ytterst svårt att föreställa sig — måste enligt förbundets mening av sociala hänsyn det ökade medelsbehovet i sådant fall fyllas genom direkta skatter. Förbundet har i förevarande sammanhang framhållit priskänsligheten i efterfrågan på smör. Enligt riksföreningens statistik över smörförsäljningen hade den icke jordbrukande befolkningens smörförbrukning minskat under år 1937, jämfört med år 1936, oaktat de industriella konjunkturerna undergått en fortskridande förbättring och industribefolkningens köpkraft sålunda vuxit avsevärt. Det låge i sakens natur att en konjunkturförsämring under nästa regleringsår skulle, därest nuvarande smörpris bibehölles eller höjdes, komma att medföra en av allt att döma mycket betydande konsumtionsminskning, med påföljd att den förlustbringande smörexporten bringades att växa.

Centralstyrelsen för riksförbundet landsbygdens folk har i sin förenämnda skrivelse hemställt om utfärdande av sådana bestämmelser beträffande mjölkavgiften, att denna komme att utgöra lägst 2 öre per kilogram mjölk, oavsett rådande smörpris.

I fråga om gällande författningsbestämmelser för mjölkregleringens handhavande har *jordbruksnämnden* endast ifrågasatt vissa mindre jämkningar. Beträffande rätten att erhålla prisutjämningsbidrag har nämnden framhållit, att det kunde befinnas lämpligt att Kungl. Maj:t erhöle befogenhet att, därest det skulle visa sig att uppenbara missförhållanden rådde inom visst mejeriföretag, föreskriva att rättelse härutinnan skulle ske vid äventyr att prisutjämningsbidrag icke utbetalades till företaget. Det finge icke anses uteslutet, att ett ingripande med stöd av ett sådant bemyndigande kunde i fortsättningen befinnas påkallat.

Vad jordbruksnämnden sålunda anfört har i yttrandena ej föranlett någon erinran.

I detta sammanhang torde jag få meddela, att tre av jordbruksnämndens ledamöter, nämligen lektor *J. E. Björnsson*, direktören friherre *S. Stiernstedt* och direktören *C. F. Cederlund*, i reservation till nämndens omförmälda utlåtande framställt förslag om viss ändring av villkoren för erhållande av prisutjämningsbidrag. Jämlikt föreskrift i § 7 mom. 5 b) kungörelsen den 30 juni 1937 angående användningen av medel, som inflyta genom upptagande av mjölkavgift m. m. skall som villkor för erhållande av prisutjämningsbidrag gälla, att sökanden vid

försäljning av konsumtionsmjölk icke tillämpar pris, som med hänsyn till förhållandena i orten måste anses oskäligt högt, eller eljest uppställer uppenbart obilliga villkor. Reservanterna ha föreslagit, att nämnda villkor skulle upphöra och ersättas med villkoret, »att sökanden åt envar, som förbunde sig att göra regelbundna inköp av konsumtionsmjölk och att vid utförsäljning av varan tillämpa en i förhållande till inköpspriset skälig prissättning, tillhandahålle sådan mjölk i partier om minst 50 liter per dag till pris och till villkor i övrigt som, där köpare och säljare härom ej åsamjades, av statens jordbruksnämnd prövades skäliga». *Jordbruksnämndens majoritet* har icke funnit sig kunna biträda detta förslag och har som skäl härför anfört följande.

Enligt nämndens mening vore det angeläget, att ingripanden i den fria prisbildningen från statens sida icke skedde i större utsträckning än som vore erforderligt för uppnående av syftet med jordbruksregleringen. En dylik uppfattning syntes även överensstämma med den ståndpunkt om önskvärdheten av viss frihet för prisbildningen för jordbrukets produkter, varåt nämnden inledningsvis givit uttryck. En bestämmelse av den innebörd, som angivits, kunde befaras i praktiken komma att medföra, att nämnden bleve nödsakad att på ett flertal orter fastställa de priser, som skulle anses skäliga vid försäljning av konsumtionsmjölk till återförsäljare. På så sätt skulle regleringsanordningarna på hithörande område utvidgas att innefatta jämväl en reglering av distributionen. Oavsett de principiella betänkligheterna mot en dylik utveckling ansåge nämnden, att en sådan utvidgning av regleringsanordningarna komme att medföra stora praktiska svårigheter. Partipriset för konsumtionsmjölk vore icke ett enhetligt begrepp, utan innebörden därav växlade avsevärt å olika platser beroende av formerna för konsumtionsmjölkens distribution. Visserligen funnes beträffande smör en föreskrift i gällande författningar om skyldighet för svenska mejeriernas riksförening att på vissa villkor tillhandahålla smör till riksnoterigen med av nämnden fastställt tillägg. Denna bestämmelse hade emellertid i praktiken tillämpats i mycket begränsad omfattning beroende på framför allt att smörhandeln skedde i jämförelsevis enhetliga former över hela landet. Sistberörda bestämmelse syntes därför för närvarande hava sin huvudsakliga betydelse därigenom att den möjliggjorde ett förhindrande av att detaljpriset för smör på enstaka platser oskäligt uppskruvades. I fråga om konsumtionsmjölk beredde emellertid gällande författningar i ämnet möjlighet att ingripa mot mejeri, som vid försäljning av mjölk till konsument tillämpade oskälig prissättning. Denna föreskrift hade ock tidigare föranlett ingripande från nämndens sida. Något behov av att för skyddande av konsumenternas berättigade intressen av ett skäligt konsumtionsmjölkspris införa en föreskrift om skyldighet för mejeri att tillämpa ett likformigt och skäligt partipris syntes sålunda icke föreligga.

Gentemot vad jordbruksnämndens majoritet sålunda anfört ha herrar *Björnsson* och *Cederlund*, med instämmande av suppleanterna i nämnden hemmansägaren *J. N. Jonsson* och ordföranden i svenska livsmedelsarbetareförbundet *H. Molander*, framhållit bl. a. följande.

Omförmälda stadgande i § 7 mom. 5 b) av berörda kungörelse vore icke tillräckligt verksamt för att säkerställa ett skäligt detaljpris på oskummad mjölk. Det hade nämligen visat sig — utvecklingen särskilt i västra Sverige vore belysande — att, ehuru förhållandena på konsumtionsmjölkmarkna-

den givit anledning till befogat missnöje från konsumenthall, det icke varit möjligt för nämnden att, bortsett från enstaka fall, företaga något ingripande. Detta sammanhängande med svårigheten att i det konkreta fallet fastställa, vad som borde anses vara ett skäligt detaljpris. Det låge i sakens natur, att detaljpriset på en så lätt förstörbar vara som konsumtionsmjölk måste växla högst betydligt från den ena orten till den andra alltefter konsumtionens storlek. Växlingar i införelserådets omfattning och beskaffenhet i övrigt m. m. Enligt reservanternas mening måste jordbruksnämnden av praktiska skäl vid utförandet av sin kontrollerande befogenhet på detta område främst inrikta sig på att följa utvecklingen av partiprisnivån för konsumtionsmjölk. Detta syntes, tvärtemot vad nämnden ville göra gällande, vara vida lättare än att pröva, huruvida detaljpriset på konsumtionsmjölk i ett individuellt fall vore skäligt eller icke.

Att emellertid gällande bestämmelser icke möjliggjorde ett effektivt ingripande från jordbruksnämndens sida i fall där sådant eljest vore befogat berodde framför allt därpå att dessa bestämmelser icke innefattade åläggande för mejeri att som villkor för åtnjutande av prisutjämningsbidrag verkligen försälja konsumtionsmjölk, om så skulle erfordras, till åstadkommande av skälig prisbildning på denna marknad. Helt naturligt kunde det icke ifrågasättas, att ett mejeri skulle driva detaljhandel med konsumtionsmjölk. Däremot syntes det mycket rimligt, att varje mejeri, som gjorde anspråk på prisutjämningsbidrag, skulle vara skyldigt att försälja konsumtionsmjölk i parti till envar, som gjorde framställning om mera regelbundna inköp.

Om ett dylikt åläggande infördes kände sig reservanterna förvissade om, att den mellan konsumentkooperationen och den enskilda handeln bestående tävlan på distributionsområdet skulle sörja för, att förmedlingsmarginalen, d. v. s. skillnaden på partipris och detaljpris på konsumtionsmjölk, automatiskt komme att bliva så låg, som förhållandena i varje särskilt fall medgäve. I detta sammanhang förtjänade det kommas ihåg, att det vid jordbruksorganisationernas ingripande på distributionens område kunde uppstå vissa motsättningar mellan å ena sidan producentintresset inom organisationen, vilket i producenternas intresse ville hålla denna skillnad så låg som möjligt, och å andra sidan företagarintresset, som sökte ernå högsta möjliga avkastning av det i inköpta distributionsanläggningar nedlagda kapitalet genom att göra samma marginal så bred som möjligt. Reservanterna hyste också den uppfattningen, att förefintligheten av en bestämmelse, sådan som den reservanterna påyrkat, skulle utgöra garanti mot maktmissbruk från lokala jordbrukarorganisationers sida av samma slag som den, vilken redan ernåtts genom bestämmelser om leveransplikt av mejerismör.

Vägledande för reservanternas ståndpunktstagande i denna fråga hade varit, att syftet med stödanordningarna på jordbrukets område icke kunde vara att säkerställa vissa detaljpriser på jordbruksprodukter utan att åvägbringa skäliga produktpriser (partipriser) på desamma. Framför allt syntes det vara av vikt, att stödanordningarna finge en sådan utformning, att de icke av lokala jordbrukarorganisationer kunde missbrukas till ett oskäligt och för det stora flertalet jordbrukare onyttigt belastande av konsumenterna. Något som i lika hög grad skulle skada konsumenterna som det stora flertalet producenter.

Beträffande reservanternas förslag ha tillstyrkande yttranden avgivits av *handelskammaren i Göteborg* och *kooperativa förbundet*. Handelskammaren har dock förutsatt, att den rätt till prisreglering, som genom förslaget tillerkändes jordbruksnämnden, icke begagnades annat än då så befunnes oundgängligen nödvändigt. *Lantbruksstyrelsen* har funnit vad re-

servanterna anfört vara i flera avseenden beaktansvärt. Då styrelsen emellertid delade nämndens principiella inställning i fråga om en avveckling av de statliga regleringsåtgärderna, i vad dessa avsåge den inhemska marknaden, ansåge sig styrelsen icke kunna tillstyrka åtgärder till utvidgning av regleringsåtgärderna på denna marknad. Styrelsen förutsatte, att där verkliga olägenheter eventuellt kunde vållas genom mejeriernas åtgärder på förevarande område, det icke saknades möjlighet för de statliga myndigheterna att framtvunga rättelse. *Kommerskollegium* har anfört, att det av reservanterna framförda kravet visserligen ur allmänna synpunkter syntes vara förtjänt av beaktande. Innan ett närmare klarläggande skett rörande de praktiska olägenheter, som antydningssvis i reservationen åberopades såsom stöd för den ifrågasatta ändringen, funne sig kollegium dock under hänsynstagande bl. a. till de av jordbruksnämnden emot ändringsförslaget anförda skälen ej berett att nu förorda detsamma.

I sin skrivelse till jordbruksnämnden har *svenska mejeriernas riksförening* upptagit frågan om ett rationellt tillvaratagande av skummjölken. Riksföreningen har anfört, att möjligheter syntes finnas att genom beredande av kasein erhålla en ökad avsättning för skummjölken. Förutsättningen härför vore emellertid, att åtminstone under de närmaste åren skydd bereddes tillverkningen, förslagsvis genom tull eller tilläggsavgift jämte importreglerande bestämmelser. Förslag om skydd för kaseintillverkningen hade visserligen vid några tillfällen av riksdagen ansetts icke kunna bifallas. Det syntes emellertid som om frågan sedan dess bl. a. på grund av de ökade skummjölkskvantiteterna skulle komma i ett annat läge. Riksföreningen hemställde, att frågan såsom ett led i de grundläggande riktlinjerna för mjölkregleringens handhavande upptoges till förnyat övervägande. I samband härmed ville riksföreningen erinra om angelägenheten av att tillverkningen av *t o r r m j ö l k* bereddes ett något säkrare skydd. Riksföreningen har vidare riktat uppmärksamheten på behovet av lämpliga *l a g r i n g s - l o k a l e r f ö r o s t*. Enligt riksföreningens förmenande vore de ekonomiska förhållandena inom mejerihanteringen sådana, att det kunde befaras, att om de för byggandet erforderliga medlen skulle sammanskjutas av mejerier, det komme att åtgå synnerligen lång tid, innan nämnda behov bleve tillgodosett. I anledning härav och på grund av den betydelse uppförandet av dylika anläggningar kunde hava jämväl för andra än producenterna syntes det riksföreningen kunna ifrågasättas, huruvida icke, i likhet med vad ägt rum i fråga om byggande av spannmålslagerhus och slakterier, bidrag utan återbetalningsskyldighet kunde lämnas vid byggande av ostlagerhus att utgå till ekonomisk förening av jordbrukare eller av jordbrukare bildade organisationer. Dylika bidrag skulle säkert i hög grad stimulera byggandet av dylika lagerhus och härigenom påskynda strävandena att rationalisera osttillverkningen.

Jordbruksnämnden har i sitt utlåtande förklarat sig för närvarande icke beredd att förorda åtgärder till skydd för kaseintillverkningen. Däremot har nämnden ej haft något att invända mot att frågan närmare utreddes.

Vad riksföreningen anfört om önskvärdheten av en utredning rörande ökat skydd för torrmjölksstillverkningen har ej föranlett någon erinran från nämndens sida. Vad angår förslaget om statsbidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av ostlagerhus har nämnden icke kunnat ansluta sig härtill. Enligt nämndens mening vore detta en angelägenhet, som det under nuvarande förhållanden helt borde ankomma på mejerierna och deras organisationer att ombestyras. Anordningen med statsbidrag vid byggande av andelsslakteri hade tillkommit i syfte att främja avsättningen av kött och fläsk i trakter, varest särskilt ogynnsamma avsättningsförhållanden för nämnda varor rådde. Statsbidrag vid byggande av spannmålslagerhus tillkommo i en tid, då jordbruket befann sig i ett betydligt sämre läge än för närvarande. De skäl, som sålunda föranlett statsmakterna att i dessa båda fall lämna statsbidrag utan återbetalningsskyldighet, föreläge enligt nämndens mening icke i fråga om byggande av ostlagerhus.

Lantbruksstyrelsen har anslutit sig till vad nämnden anfört om ostlagerhusen. Däremot har styrelsen funnit sig principiellt böra tillstyrka förslaget om ett skäligt skydd för kaseintillverkningen. Denna såväl som torrmjölksproduktionen syntes styrelsen kunna bliva av sådan betydelse, att den syntes böra bliva föremål för skäligt skydd.

Slaktdjursregleringen. I fråga om slaktdjursregleringen har *jordbruksnämnden* ej funnit ändringar i nuvarande bestämmelser av beskaffenhet att böra underställas riksdagen vara påkallade. Nämnden har anfört följande.

Införseln av slaktdjur samt kött och fläsk borde alltjämt regleras enligt samma huvudgrunder som för närvarande. Import borde medgivas endast i den mån handelspolitiska förhållanden därtill föranledde eller om densamma vore behöflig för reglering av priserna å kött och fläsk i enlighet med av nämnden inledningsvis angivna synpunkter. Vidare borde tillses att de kontingenter, som kunde komma att lämnas Sverige av Storbritannien beträffande bacon samt av Tyskland i fråga om levande svin och nötkreatur, bleve fyllda. För undvikande av alltför starka prisiväxlingar å den inhemska marknaden borde med användande av medel från jordbrukets prisregleringsfond även kunna infrysas såväl fläsk som kött. För den händelse prisläget tenderade att annat än tillfälligtvis understiga den prisnivå, som av statsmakterna kunde komma att angivas såsom undre gräns för priset, kunde det emellertid vara nödvändigt, att även andra åtgärder i prisstödande syfte vidtoges. Därvid syntes, bland annat, kunna ifrågakomma export till s. k. sekundära marknader, såvida dylik export kunde ske för rimliga kostnader. En annan åtgärd, som måhända kunde förtjäna övervägas, vore stöd för konservering av kött i tider med stort överskott på den inhemska marknaden. Regleringsåtgärderna på slaktdjursmarknadens område borde liksom hittills handhavas av jordbruksnämnden. Vid deras genomförande vore det önskvärt att jordbrukarnas organisationer på området medverkade på sätt hittills skett.

För bestridande av kostnaderna för slaktdjursregleringens genomförande borde i första hand användas de medel, som inflöte genom upptagande av avgift vid export och import av kött och fläsk. I den mån dessa medel ej försloge, kunde enligt för innevarande regleringsperiod meddelade direktiv slaktdjursavgift upptagas. I anslutning till de inledningsvis framförda syn-

punkterna ansåge nämnden emellertid, att upptagande av dylik avgift, om möjligt, borde undvikas. Nämnden ville därför förorda, att, därest ej berörda import- och exportavgifter försloge för slaktdjursregleringens genomförande, vad som inflöte i form av införselavgifter å majs med flera fodermedel i första hand toges i anspråk för ändamålet, i den mån sistnämnda avgifter ej erfordrades för tillgodoseende i enlighet med hittillsvarande regler av vissa andra med jordbruksregleringarna sammanhängande syften, samt att upptagande av slaktdjursavgift endast skedde i den mån intäkterna av berörda införselavgifter ej vore tillräckliga.

Kooperativa förbundet har i sitt yttrande fäst uppmärksamheten på att efterfrågan på fläsk och kött uppvisar en betydande priskänslighet. Förbundet har anfört, att inom förbundet verkställda undersökningar rörande den kvantitativa försäljningen månadsvis under åren 1934—1937 av fläsk och kött i ett antal konsumtionsföreningar med sammanlagt omkring 135.000 medlemmar givit vid handen, att för dessa varuslag en utpräglad priskänslighet hos efterfrågan förelåge. För kalvkött vore detta särskilt fallet. För nötkött vore av allt att döma efterfrågeelasticiteten icke oväsentlig, ehuru något mindre än för fläsk och kalvkött. Enligt förbundets sätt att se måste detta bestyrkta faktum leda till att statsmakterna vid avvägningen av priserna på de animalier det här gällde iakttog en betydande varsamhet, särskilt inför risken av en konjunkturförsämring under nästkommande regleringsår. Förbundet ville understryka jordbruksnämndens uttalande att export till s. k. sekundära marknader i möjligaste mån borde undvikas, om den icke kunde ske till rimliga kostnader.

Äggregleringen. Även i fråga om äggregleringen har det syns *jordbruksnämnden*, att nu tillämpade anordningar i fortsättningen kunde bibehållas oförändrade. Införseln av ägg samt äggula och flytande äggvita borde liksom hittills regleras genom att särskilt tillstånd för densamma erfordrades samt införselavgift, i mån av behov, uttoges. Vidare borde exporten av ägg stödjas genom utlämnande av pristillägg. Dessas storlek borde liksom för närvarande inom av Kungl. Maj:t fastställd ram bestämmas för en vecka i sänder av det organ, som handhade hithörande regleringsåtgärder. Regleringsåtgärderna på äggmarknadens område borde jämväl i fortsättningen handhavas av Sveriges äggintressenters förening u. p. a. Kostnaderna för regleringsåtgärderna borde bestridas i första hand av medel, som inflöte genom import- och exportavgiften å ägg samt genom upptagande av införselavgift å havre och majs med flera fodermedel, och i andra hand av medel, som inflöte genom upptagande av skatt å oljekakor m. m.

Fodermedelsregleringen. Hittills vidtagna stödåtgärder på fodermarknadens område hava i huvudsak begränsats till en reglering av användningen av utländskt foder eller av utländska råvaror tillverkat foder. Regleringen sker genom uttagande av skatt och införselavgifter varjämte för införsel av andra fodermedel än oljekakor kräves särskilt tillstånd av jordbruksnämnden. Beträffande havre tillkomma därjämte bestämmelserna om använd-

ning av svensk havre vid tillverkning av havregryn och havremjöl. Beträffande grunderna för regleringen under nästkommande regleringsperiod har jordbruksnämnden anfört följande.

Hittillsvarande grunder för fodermedelsregleringen syntes böra gälla även i fortsättningen. Oljekakor borde sålunda beläggas med skatt av lämplig storlek. För uttagande av en dylik skatt talade ej endast regleringssynpunkter utan även önskvärheten ur försvarsberedskapssynpunkt av att främja produktionen av inhemskt äggviterikt foder. Nämnden ville i detta sammanhang understryka vikten av att växtförädlingsarbetet på ifrågavarande område bedreves med all möjlig intensitet och att fördenskull erforderliga medel av statsmakterna ställdes till förfogande.

Å andra fodermedel borde, såvida ej särskilda omständigheter annat föranledde, utgå införselavgift. Införsel av andra fodermedel än oljekakor borde vidare ej få ske utan tillstånd av statens jordbruksnämnd. Likaså syntes gällande bestämmelser om användning av svensk havre vid gryn- och mjöltillverkning m. m. böra bibehållas. Begränsning av fodermedelsimporten borde i första hand åvägabringas genom en med hänsyn till marknadsläget inom och utom Sverige lämpligt avvägd införselavgift. Införselavgiftens höjd borde avvägas under beaktande av i första hand angelägenheten av att den på utländskt foder grundade animalieproduktionen hindrades att svälla ut så att effekten av stödanordningarna för uppehållande av animaliepriserna äventyrades. På grund av den ståndpunkt, som statsmakterna intagit beträffande fodermedelsregleringen under innevarande regleringsår, ville nämnden likväl icke motsätta sig, att vid avgiftsbeloppets bestämmande hänsyn toges till prisläget å inhemskt foder, så att detta icke bringades att nedgå under den nivå, som statsmakterna kunde komma att ange som den lämpliga. Nämnden ville emellertid framhålla, att en utformning av foderregleringen enligt den senare linjen kunde medföra svårigheter för särskilt fläskprisets uppehållande vid den nivå, som ur andra synpunkter kunde anses önskvärd. För innevarande regleringsperiod hade statsmakterna angivit ett pris av 14 å 15 öre för foderenhet såsom lämpligt minimipris för inhemskt foder. I vad mån ändring häri kunde befinnas böra vidtagas berodde givetvis på den prisnivå, som statsmakterna komme att för nästa regleringsår fastställa som eftersträfvansvärd för jordbrukets produkter. Vid införselavgiftens bestämmande syntes hänsyn böra tagas även till önskvärheten av att ofta förekommande förändringar i införselavgiften undvekes under regleringsperioden. Som följd därav komme priserna å utländskt foder att kunna variera med priset utomlands inom de för regleringen i allmänhet angivna gränserna. Särskilt i fråga om majs vore dock angeläget av skäl, som nämnden tidigare utvecklat, att de på utlandspriset beroende variationerna hölles inom i viss mån snävare gränser.

Beträffande importregleringen av majs ha ledamöterna i jordbruksnämnden hrr *Björnsson* och *Cederlund* med instämmande av suppleanterna hrr *Jonsson* och *Molander* reservationsvis avgivit följande yttrande.

Jordbruksnämndens utlåtande i fråga om majs syntes reservanternas brista i klarhet. Å ena sidan anförde nämndens majoritet, att införselavgifterna borde avvägas under beaktande av i första hand angelägenheten att animalieproduktionen hindrades att svälla ut allt för mycket. Å andra sidan medgaves, att »på grund av den ståndpunkt, som statsmakterna tidigare intagit», hänsyn finge tagas till prisläget å inhemskt foder, så att detta icke nedginge under den nivå, som statsmakterna avsett. Man erinrade därefter om vissa

svårigheter, som på grund härav kunde uppstå för upprätthållande av ett skäligt fläskpris.

Om reservanternas rätt fattat innebörden av majoritetens yttrande, borde enligt dess mening importavgiften på majs ständigt hållas på sådan höjd, att ett fläskpris av omkring 1 krona 50 öre per kilogram därigenom säkerställdes, och i den mån detta icke kunde åstadkommas enbart genom höjande av importavgiften, borde majsimporten ytterligare begränsas genom kvantitetsreglering.

Enligt reservanternas mening vore det icke möjligt att på det sätt, som majoriteten förordat, åstadkomma en rationell reglering av fläskproduktionen. Priskurvan för fläsk visade under en lång följd av år, innan de statliga regleringarna infördes, regelbundna växlingar, vilka icke motsvarades av liknande växlingar i priset på fodersäd. Detta visade, att det vore utsiktslöst att genom prisreglering på fodermedel söka framtvinga en mera jämn anpassning av fläskproduktionen efter konsumtionens behov. Tvärtom förefölle det reservanternas, som om växlande foderpriser skulle vara ägnade att ytterligare accentuera de stora växlingarna i fläskpriset, vilka syntes hava sin väsentliga orsak i förhållanden, som stode i samband med svinuppfödningen.

Reservanternas anslöte sig helt till den mening, som godkänts av såväl 1936 som 1937 års riksdagar, eller att en stabil prisnivå å importerat svinfoder utgjorde en förutsättning för att något så när lugna förhållanden på fläskmarknaden skulle kunna åvägabringas. I konsekvens med denna uppfattning borde införselavgiften på majs regleras så, att största möjliga prisstabilitet uppnåddes. Därigenom vunne man också fördelen att få en god grund för regleringen av priser på inhemska fodermedel och detta utgjorde i sin ordning förutsättningen för säkerställandet av en skälig lägsta nivå för brödsädspriserna på den inhemska marknaden.

När förra årets riksdag gav uttryck åt sin uppfattning, att majspriset skulle på den inhemska marknaden hållas såvitt möjligt stabilt, uttalade den samtidigt, att priset enligt Sveriges allmänna lantbrukssällskaps noteringar skulle hållas mellan 15 och 16 öre per kg. Erfarenheten hade visat, att importavgiften på majs under de sistförflutna åren behövt ändras åtskilliga gånger och att ändringarna därvid behövt göras förhållandevis stora, vilket självfallet varit olägligt för handeln. Särskilt under den tilländalupna delen av innevarande regleringsår hade det därjämte visat sig omöjligt att inom nämnden få majoritet för framställning om sådan ändring av införselavgiften, som skulle varit erforderlig för ernående av ett majspris, överensstämmande med det av statsmakterna angivna. Den av Kungl. Maj:t senast företagna sänkningen av avgiften hade ock skett, ehuru nämndens majoritet icke ansett, att nämnden borde taga initiativ till en dylik åtgärd.

Då sålunda för ernående av en stabil prisnivå på importerad majs relativt talrika ändringar av importavgiften vore nödiga och då det visat sig, att det nuvarande systemet för ändringars ernående icke fungerade såsom avsett varit, ansåge reservanternas sig böra föreslå, att man överginge till ett system med s. k. rörlig avgift av den typ, som kommit till användning i Danmark.

I anslutning till ett inom jordbruksnämnden utarbetat förslag förordade reservanternas, att majsavgiftens storlek under nästkommande regleringsår fastställdes varje lördag att gälla för därpå följande vecka, därvid dock icke ändring skulle företagas, såvida icke den höjning eller sänkning av avgiften, som enligt fastställda grunder bort ske, skulle uppgå till minst 25 öre per deciton. Vid avgiftens fastställande syntes man böra utgå därifrån, att cifpriset i medeltal å de särskilda noteringsorterna jämte avlastningskostnad och införselavgift borde uppgå till det av statsmakterna angivna priset. Av-

giftens storlek borde fastställas av jordbruksnämnden eller dess kansli efter hörande av en noteringsnämnd, vilken lämpligen syntes böra i sig innesluta representanter för svenska lantmännens riksförbund, de enskilda majsimportörerna och konsumentkooperationen.

För rättighet att importera majs borde såsom hittills fordras licens av statens jordbruksnämnd. Införselavgiftens storlek syntes böra bestämmas till det av nämnden fastställda belopp, som gällde under den vecka, varunder licensansökan ingåves, och viss del av införselavgiften, förslagsvis upp till 1 krona per deciton, borde erläggas till nämnden samtidigt med ansökan, under det att återstoden uppbures genom tullverket vid varans införsel.

I yttrandena har man huvudsakligen uppehållit sig vid regleringen av majsimporten. *Lantbruksstyrelsen* har icke haft något att erinra mot jordbruksnämndens utlåtande i denna del. *Kommerskollegium* har funnit reservanternas förslag om övergång till en rörlig införselavgift å majs innebära ett beaktansvärt uppslag för vinnande av den av statsmakterna eftersträfvade stabila prisnivån å majs. Kollegium vore dock ej berett att utan närmare undersökning angående systemets sannolika verkningar förorda detsamma. *Handelskammaren i Göteborg* har ansett, att de av reservanterna anförda skälen knappast utgjorde tillräcklig anledning att vidtaga den ifrågasatta ändringen. Det föreslagna systemet kunde dessutom befaras medföra svårigheter i avseende å tillämpningen samt giva anledning till icke önskvärda spekulationer. *Skånes handelskammare* har givit majoritetens inom jordbruksnämnden ställningstagande emot reservanternas förslag sitt oreserverade stöd. Enligt handelskammarens förmenande skulle fodermedelsbranschen genom förslaget tillföras ytterligare ett ovisshetsmoment. Ej heller *svenska foderämnes- och spannmålsimportörernas förening* samt *föreningen Sveriges spannmålsintressenter* ha ansett sig kunna giva reservanternas förslag sin anslutning. Däremot har *kooperativa förbundet* tillstyrkt nämnda förslag.

Brödsädsregleringen. Beträffande grunderna för brödsädsregleringen under nästkommande regleringsperiod har *jordbruksnämnden* i sitt utlåtande den 12 januari 1938 anfört följande.

Brödsädsodlingen borde liksom hittills i första hand stödjas genom tullar och utförselbevis. Beträffande utförselbevisen syntes den under innevarande år tillämpade anordningen, vilken i korthet innebure att desamma enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t erhöles ett med hänsyn till å ena sidan storleken av den beräknade importen av utländsk brödsäd och å andra sidan det uppskattade skördeöverskottet för svensk brödsäd avpassat värde, borde bestå jämväl under nästa regleringsår. Utförselbevisen syntes i anslutning till de av nämnden inledningsvis anförda synpunkterna böra få användas så länge det pris, som erhöles vid export, med tillägg av utförselbevisens värde samt, i fråga om vete, förekommande veteavgift icke överstege den prisnivå för vete respektive råg, som statsmakterna kunde komma att fastställa som eftersträfvansvärd för brödsädspriserna. Enligt för innevarande regleringsperiod meddelade direktiv skulle utförselbevisen få användas så länge den på angivet sätt beräknade prisnivån icke överstege för deciton vete 20 kronor 50 öre under höstmånaderna och 22 kronor under sommarmånaderna. För råg vore motsvarande prisnivå 1 krona lägre för deciton.

Gällande bestämmelser om inmalningstvång samt om reglering av införseln av vete och råg samt därav framställda produkter syntes likaledes böra bibehållas. Vid dessa bestämmelserns tillämpning syntes ej böra förhindras en stegring av priserna intill 15 procent över den prisnivå, som statsmakterna kunde komma att angiva som eftersträvansvärd. Nämnden ansåge sig emellertid böra framhålla, att vissa svårberäknliga prisrörelser kunde uppstå vid inmalningsbestämmelsernas tillämpning, därest kommande inhemska skörd skulle understiga behovet. Dessa svårigheter syntes dock icke vara större än att de kunde bemästras inom de nuvarande regleringsanordningarnas ram. Nämnden hade ej heller något att erinra mot att vad som nu gällde i fråga om skyldighet för svenska spannmålsaktiebolaget att verkställa stödköp intill viss kvantitet för skyddande av en viss lägsta prisnivå å brödspannmål bibehölles i fortsättningen. En lämpligare anordning icke minst ur kostnadssynpunkt syntes dock vara att, såsom nämnden alternativt föreslog i sin oförmälda skrivelse den 29 januari 1937, ifrågavarande prisnivå skyddades genom att, då brödsädspriserna befarades komma att annat än tillfälligtvis nedgå under minimiläget, det exportbidrag, som utförselbevisen i praktiken innebure, höjdes så mycket som erfordrades för att stödja detta läge. Det kunde framhållas, att därvid av praktiska skäl en begränsning av stödets kvantitativa omfattning ej kunde fastställas.

För erhållande av medel till den ifrågasatta höjningen i visst fall av utförselbevisens värde torde Kungl. Maj:t äga möjlighet att i likhet med vad för närvarande vore fallet pålägga den importerade brödspannmålen införselavgift ävensom uttaga veteavgift. Den lägsta prisnivå, som sålunda borde beredas förstärkt skydd och vilken skulle träda i stället för den för regleringsanordningarna i allmänhet godtagna undre gränsen (15 procent under normalnivån), syntes böra bestämmas så att den nödiga balansen mellan brödsädsodling och fodersädsodling bibehölles. Ifrågavarande pris borde sålunda för råg icke avsevärt överstiga det pris för foderenhet, som av statsmakterna kunde komma att fastställas som eftersträvansvärd för inhemskt foder. För vete borde nivån vara 1 krona högre för deciton.

Därest statsmakterna skulle anse stödköp i begränsad omfattning vara att föredraga framför förstärkt stöd åt exporten för skyddande av miniminivån, syntes bestämmelserna i gällande avtal mellan staten och svenska spannmålsaktiebolaget kunna i huvudsak jämväl tillämpas för nästkommande regleringsperiod. Det syntes emellertid böra få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med att nytt avtal träffades få vidtagna de ändringar i bestämmelserna, som förhållandena kunde anses påkalla.

Det nu befintliga beredskapslagret av brödsäd borde bibehållas jämväl under nästkommande konsumtionsår. Detsamma syntes böra hållas vid en storlek av 100.000 ton och endast tillfälligtvis efter medgivande av Kungl. Maj:t få nedgå under denna myckenhet. Kungl. Maj:t syntes ock böra erhålla bemyndigande, att, när särskilda skäl därtill föranledde, besluta, att lagret finge en större omfattning än 100.000 ton. I nuvarande ovissa situation syntes det vara att föredraga att lagret utökades framför att export skedde för stödjande av den undre gränsen. Nämnden ansåge i detta sammanhang angeläget framhålla, att utbyte av i lagret ingående spannmål borde ske på sådant sätt, att varje pristryckande eller prisstegrande inverkan på brödsädsmarknaden om möjligt undvekes.

Hittills tillämpade grunder för bestridande av kostnaderna för spannmålsregleringen och beredskapslagret syntes jämväl böra bibehållas under nästa konsumtionsår. För täckande av förlust å eventuell stödköpsverksamhet liksom ock för bestridande av kostnaderna för beredskapslagret och svenska

spannmålsaktiebolagets verksamhet i övrigt borde sålunda veteavgift kunna uttagas till belopp, som av Kungl. Maj:t bestämdes, dock högst 3 öre för kilogram. I fråga om bestämmelserna för veteavgiftens utgörande syntes vissa jämkningar böra ske. Sålunda borde jordbruksnämnden medgivas vidgad befogenhet att meddela föreskrift i fråga om de tider, för och inom vilka deklaration skulle avgivas. Särskilt för den händelse, att veteavgiften komme att utgå med ett lågt belopp, vore det nämligen önskvärt att deklara-tionsperioden kunde förlängas. Vidare syntes det önskvärt, att bestämmelserna angående skyldighet för jordbruksnämnden att hemlighålla inkomna deklarationer något uppmjukades, så att möjlighet bereddes nämnden att, när visst ärendes behandling sådant påkallade, offentliggöra dylik deklaration eller i anslutning därtill förd skriftväxling. Någon fara för missbruk av en dylik uppmjukning syntes ej föreligga.

Beträffande jordbruksnämndens utlåtande i förevarande delar har reservation avgivits av friherre *Stiernstedt*, vilken med instämmande av suppleanten i nämnden direktören *Hj. Carlbom* anfört följande.

Jordbruksnämndens förslag innebure, att priset å brödsäd skulle få röra sig fritt i anslutning till världsmarknaden mellan en nedre gräns — eventuellt ansluten till fodersädspriset — och en övre gräns — eventuellt 15 % över prisnivån 1925—1929 — samt att inom nämnda ram utförselbevisen skulle utgöra prisstöd i form av exporttillägg. Tangerades den nedre gränsen, skulle den nedåtgående rörelsen förhindras antingen genom höjda exporttillägg, vartill medel erhöles genom införselavgifter och veteavgift, eller eventuellt genom stödköp, som finansierades med veteavgift. Tangerades den övre gränsen, skulle ytterligare förhöjning försvåras genom att utförselbevisen upphävdes. Dessutom avsåges, att gällande bestämmelser om inmalningstvång i fortsättningen oförändrat skulle tillämpas.

Beträffande den sannolika utvecklingen av prisläget på brödsädsmarknaden under de förutsättningar, som nämndens förslag innebure, syntes böra påpekas, att endast för det fall att skörden av brödsäd bleve osedvanligt stor, en anslutning till världsmarknaden vore att förvänta. Ej endast vid en knapp skörd utan även vid ett skörderesultat, som med ej alltför stor myckenhet överstege behovet, kunde man vid ett strängt upprätthållande av inmalningstvånget — med stöd av erfarenheten från tiden september—december 1937 — förutsätta en sådan återhållsamhet på brödsädsmarknaden under en avsevärd del av skördeåret, att anknytningen till världsmarknaden genom prisstegring över nämnda marknadsnivå avskures. Visserligen kunde eventuell risk för prisfall bortfalla och i stället ytterligare prisstegring uppnås genom upplagring av överskott till kommande skördeår eller genom export av brödsäd till underpris. Reservanterna ansåge sig emellertid böra framhålla, att om ett sådant förfarande sattes i system och motåtgärder icke vidtoges genom förhöjning av prisnivån för fodersäd, fara föreläge för ett stadigvarande skördeöverskott, som varje år med betydande ekonomiska uppoffringar för konsumenter eller skattebetalare måste undanskaffas.

Jordbruksnämndens förslag innebure vidare, att i likhet med föregående år utförselbevisen skulle avkopplas icke endast vid den övre prisgränsen utan dessutom vid en avsevärt lägre nivå (av nämnden förslagsvis angiven till ett utgångspris av kr. 20: 50 för vete med avdrag av veteavgift), för den händelse den inhemska prisstegringen upp till nämnda nivå vore beroende av exportprisets höjning (genom stegrade världsmarknadspriser). Skulle prisstegringen däremot förorsakas enbart av otillräcklig tillförsel på den in-

hemska marknaden, innebure förslaget, att utförselbevisen oförändrat skulle utgå upp till den övre gränsen.

Frånsett det förhållandet att prisstegring på den inhemska marknaden för livsmedel lättare kunde bäras och accepteras om även i övriga länder livsmedelskostnaderna ökades, måste det ur spannmålshandeln och särskilt exporthandelns synpunkt anses i hög grad olägligt, att utförselbevisen från en dag till en annan skulle kunna höjas eller sänkas. Då något särskilt motiv för att hejda en av världsmarknaden föranledd naturlig prisstegring enligt reservanternas åsikt icke förefunnes, ansåge reservanterna att utförselbevisen oförändrat borde utgå upp till den av statsmakterna fastställda övre prisgränsen.

Dessutom funne reservanterna det vara av vikt att, för den händelse beredskapslagret ansåges böra ökas eller minskas genom köp eller försäljning på den inhemska marknaden, beslut därom om möjligt tillkännagåves redan vid skördeårets början, så att prisutvecklingen på brödsädsmarknaden under skördeåret icke oväntat utsattes för ingripande med prishöjande eller pristryckande inverkan.

För den händelse statsmakterna skulle anse att, då det gällde att stödja brödsädspriserna, en förenkling av härför erforderliga regleringsanordningar befunnnes önskvärd, syntes emellertid stödåtgärderna utan risk för förminskad effektivitet lämpligen kunna med fodersädspriset som undre gräns inskränkas till att endast innefatta nu gällande tullar, utförselbevis och inmalningstvång. Skulle härutöver ytterligare stöd befinnas vara av förhållandena påkallat, syntes detta — i såväl producenternas som handelns intresse av stabila stödåtgärder — på ändamålsenligaste sätt kunna ernås genom en mera stadigvarande ökning av tullskyddet för brödsäd och därmed av utförselbevisens värde samtidigt som prisnivån för fodersäd i motsvarande grad förhöjdes.

I yttrandena har endast jordbruksnämndens alternativa förslag om stödjande av en lägsta prisnivå genom exportbidrag i form av utförselbevis gjorts till föremål för mera ingående behandling. Förslaget har avstyrkts av *kommerskollegium*, *handelskamrarna i Göteborg och Malmö*, *kooperativa förbundet*, *föreningen Sveriges spannmålsintressenter* och *svenska foderämnes- och spannmålsimportörernas förening*. Som skäl för avstyrkande har i allmänhet åberopats vad som anförts i den av friherre Stiernstedt avgivna reservationen. Kollegium har såsom ett mera tilltalande alternativ framhållet möjligheten att öka upplagringen inom landet av ett eventuellt större skördeöverskott. Handelskammaren i Göteborg och svenska foderämnes- och spannmålsimportörernas förening har biträtt det i reservationen gjorda uttalandet, att ett förstärkt skydd för brödsädspriserna bäst ernåddes genom en mera stadigvarande ökning av tullskyddet för brödsäd samtidigt som prisnivån för fodersäd i motsvarande mån höjdes. Handelskammaren i Malmö har ansett, att särskilda anordningar till skyddande av en lägsta prisnivå utöver regleringen av majspriset icke erfordrades. Jordbruksnämndens nyssnämnda alternativa förslag drabbades enligt handelskammarens mening av samma kritik som riktades mot nämndens förslag föregående år om rörliga exporttillägg. Denna kritik gick i första hand ut på att det skulle stöta på svårigheter att vid varje tidpunkt rätt avväga pristilläggets storlek. Ur handelspolitisk synpunkt anfördes vidare invändningar mot att

rena exportpremier skulle komma till användning även å förevarande område. Att de rörliga tilläggen nu skulle knytas till utförselbevisen undanröjde icke de betänkligheter, som sålunda anförts.

Svenska lantmännens riksförbund har i sin förut omförmälda framställning framfört ett förslag till stödjande av en lägsta prisnivå å brödsäd, vilket till sina huvudgrunder överensstämmer med jordbruksnämndens nyssnämnda alternativa förslag. I samband härmed har riksförbundet ifrågasatt sådan ändring av det nuvarande regleringssystemet, att förbundet skulle under statens kontroll omhänderhava ej endast exporten av brödsäd utan jämväl förvaltandet av beredskapslagret.

Slutligen må anföras, att invändning icke framställts mot det av jordbruksnämnden ifrågasatta bemyndigandet för Kungl. Maj:t att, när särskilda skäl därtill föranleda, besluta om ökning av beredskapslagret utöver 100,000 ton.

Jordbrukets prisregleringsfond. *Jordbruksnämnden* har i sitt utlåtande den 12 januari 1938 föreslagit, att såväl jordbrukets prisregleringsfond som fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen skola bestå under nästkommande regleringsperiod. Nu gällande regler beträffande vilka medel, som skola inflyta till sagda fonder, ävensom rörande användningen av vad som sålunda inflyter ha synts nämnden böra tillämpas jämväl för nästkommande regleringsperiod.

Förslag till särskilda åtgärder till stöd för jordbruket i Norrland. Vid 1937 års riksdag beslutades vissa särskilda åtgärder till förbättrande av den norrländska jordbruksbefolkningens ekonomiska ställning. I sådant syfte vidtogs bl. a. vissa jämkningar av då gällande bestämmelser rörande mjölkregleringen samt beträffande anordningen med fraktbidrag vid transport av havre till vissa delar av Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län. Vidare beslöts att bidrag med vissa belopp skulle utgå för sändningar av vissa fodermedel, huvudsakligen oljekakor och majs, till Norrbottens och Västerbottens län. *Jordbruksnämnden* har i sitt utlåtande den 12 januari 1938 förutsatt, att berörda anordningar skola äga giltighet även under nästkommande regleringsperiod.

Såsom förut nämnts beslöt riksdagen därjämte, att 700,000 kronor av prisregleringsfonden skulle ställas till förfogande för dels produktionsbefrämjande åtgärder genom hushållningssällskapen i Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län och dels för utlämnande av bidrag utan återbetalningskyldighet för byggande av andelsslakterier i Norrland och eventuellt andra trakter av landet med likartade avsättningsförhållanden. För sistnämnda ändamål finge högst 200,000 kronor disponeras.

I sin förut omförmälda skrivelse den 31 augusti 1937 har *lantbruksstyrelsen* upptagit frågan om ytterligare stödjande av de norrländska hushållningssällskapens produktionsbefrämjande verksamhet. I sådant hänseende har styrelsen hemställt om anvisande för budgetåret 1938/1939 av *dels* ett sär-

skilt reservationsanslag å 115,000 kronor till upplysningsverksamhet om ändamålsenlig utfodring av nötkreatur i Dalarna och Norrland, dels ett reservationsanslag av 35,000 kronor till utlämnande av särskilda bidrag till kontrollföreningsverksamheten i nämnda landsdelar, dels ock ett särskilt anslag å 300,000 kronor till de norrländska hushållningssällskapen. Till motivering av dessa förslag har styrelsen anfört bl. a. följande.

Det syntes lantbruksstyrelsen vara klart, att den av statsmakterna åsyftade bestående förbättringen av det norrländska jordbrukets lönsamhet icke kunde vinnas genom att medel för endast ett år ställdes till förfogande för ändamålet. Skulle en verklig omgestaltning av det norrländska jordbruket till förbättrad ekonomisk produktion kunna vinnas, syntes det vara nödvändigt, att verksamheten härför fortsattes några år framåt. En konsekvens av det av 1937 års riksdag fattade beslutet syntes därför vara, att medel ställdes till förfogande jämväl för budgetåret 1938/1939.

Innan lantbruksstyrelsen överginge till att granska behovet av särskilda medel för ändamålet, ville styrelsen erinra om att statens jordbruksnämnd i sitt den 10 februari 1937 avgivna betänkande med utredning rörande jordbrukets läge i Norrland — liksom lantbruksstyrelsen i sitt den 8 mars 1937 däröver avgivna yttrande — framhållit, att den norrländska nötkreatursskötsel, som inom området utgjorde jordbrukets viktigaste inkomstkälla, fortfarande i stor utsträckning lede av betydande brister, särskilt i vad anginge nötkreaturens utfodring och vård. Så vore även förhållandet inom större delar av Kopparbergs län. Nötkreaturen inom sagda områden erhöle betydligt mera ensidigt sammansatta foderstater än inom övriga delar av riket. Med hänsyn härtill ville styrelsen föreslå, att 115,000 kronor ställdes till förfogande för anordnande genom vederbörande hushållningssällskaps försorg av en ordnad upplysnings- och propagandaverksamhet på utfodringens och i samband därmed även foderväxtodlingens område. Därest sagda verksamhet bedreves med tillbörlig intensitet, syntes goda och varaktiga resultat därav kunna förväntas inom en jämförelsevis snar framtid. Åtgärderna i fråga borde därför enligt styrelsens mening tillsvidare betraktas såsom mera tillfälliga.

Ett grundläggande villkor för att nyssnämnda verksamhet skulle leda till resultat vore emellertid, att mjölkornas avkastning och foderförbrukning bleve föremål för ordnad kontroll i större utsträckning än som hittills varit förhållandet. För att kunna realisera detta önskemål syntes det vara nödvändigt att lämna kontrollföreningsverksamheten i Dalarna och Norrland ett kraftigare stöd än vad fallet vore ifråga om övriga delar av riket. På grund härav ville lantbruksstyrelsen föreslå, att ett belopp av 35,000 kronor anvisades för utlämnande av extra årliga bidrag till kontrollföreningsverksamhet inom nämnda landsdelar.

Även om frågan angående nötboskapens utfodring av lantbruksstyrelsen tillmåtts en särskild betydelse, som motiverat styrelsens förenämnda förslag, vore det emellertid givet, att många andra frågor vore av sådan vikt för jordbrukets ekonomiska produktion i Norrland, att ett extra anslag till hushållningssällskapen härför vore väl motiverat. Någon erfarenhet rörande det verkliga behovet av anslag för ändamålet hade givetvis icke ännu kunnat vinnas. Det vore under sådana förhållanden svårt att tillförlitligt bedöma detsamma. Enligt styrelsens förmenande syntes emellertid, därest styrelsens förslag rörande särskilda anslag till propaganda för en bättre utfodring och till ökat stöd åt kontrollföreningarna vunne Kungl. Maj:ts gillande, ett belopp av 300,000 kronor få anses tillräckligt.

Sistnämnda medel syntes — på sätt av riksdagen godkänts i fråga om de medel, som för innevarande budgetår stode till förfogande för ändamålet — böra av Kungl. Maj:t användas till beviljande av särskilda bidrag för viss angiven verksamhet inom Norrland samt i den mån så prövades skäligt och efter ansökan av hushållningssällskapen i Kopparbergs och Värmlands län jämväl till bidrag för liknande verksamhet inom de delar av dessa län, där jordbrukets ställning i stort sett vore likartad med den i Norrland.

I gemensam skrivelse den 27 september 1937 hava härefter *samtliga norrländska hushållningssällskap* ävensom *Kopparbergs och Värmlands läns hushållningssällskap* hemställt, att liksom för innevarande budgetår jämväl för budgetåret 1938/1939 måtte anvisas 500,000 kronor till särskilda åtgärder till stödjande av jordbruket inom nämnda sällskaps områden.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 22 oktober 1937 över sistnämnda framställning förklarar det önskvärt att, därest den statsfinansiella ställningen så medgäve, det av styrelsen förordade anslaget å 300,000 kronor höjdes till 500,000 kronor.

Beträffande statsbidragen till byggande av andelsslakterier har *Sveriges slakteriförbund* i sin omförmälda skrivelse till jordbruksnämnden anfört följande.

Statsbidrag hade hittills begärts för slakterier i Valbo och Umeå och slakteriförbundet hade härför tillstyrkt ett sammanlagt anslag av 128,000 kronor. Detaljutredningar för planerande och utarbetande av ritningar vore dessutom redan i gång för ett slakteri i Jämtland och ett par slakterier i Västernorrlands län. Dessutom kunde man redan nu räkna med att behov föreläge av ytterligare slakterier i andra delar av Norrland. Det vore omöjligt att på nuvarande stadium angiva ens ungefärliga platser och storlekar på dessa slakterier och ännu mindre kunde man komma fram till några tillförlitliga byggnadskostnader. Vad som emellertid redan nu vore klart vore, att det belopp om 200,000 kronor, som stode till förfogande, icke täckte behovet, utan härför behövdes ett anslag även för budgetåret 1938/1939 på samma belopp.

Jordbruksnämnden har i sitt förutnämnda utlåtande anfört, att då nämnden föregående år föreslog anvisande av 200,000 kronor för ifrågavarande ändamål nämnden närmast avsåg ett engångsanslag. Med hänsyn till att de för innevarande regleringsår anvisade medlen till avsevärt belopp använts för inrättande av slakteri inom område, som nämnden icke avsåg med sin framställning, ville nämnden dock ej motsätta sig att ytterligare ett belopp av 100,000 kronor anvisades för ifrågavarande ändamål. Nämnden ansåge det vidare angeläget framhålla, att sådant statsbidrag, varom här vore fråga, ej borde utgå för inrättande av slakteri i kombination med charkuterifabrik annat än i undantagsfall. Noggrann prövning borde därvid verkställas av behovet av charkuterifabrik. I varje fall borde statsbidraget begränsas att avse allenast slakterianläggningen.

I de tidigare omnämnda skrivelserna från *Norrbottens läns producentförening*, *Norrbottens läns organisationsnämnd* och *södra Lappmarkens ortsförbund av riksförbundet landsbygdens folk* har hemställts om vidtagande av vissa särskilda åtgärder till stödjande av jordbruket inom Norrbottens län. Producentföreningen har begärt anvisande av medel för genomförande av

rationalisering av länets mejerihantering. Organisationsnämnden har föreslagit, att Norrbottens slakteriförening skulle erhålla ett extra jordbruksstöd av 15 öre per kilogram för inom länet producerat och till föreningen levererat kött av nötkreatur, svin och får. Dessa två framställningar ha avstyrkts av jordbruksnämnden, som hänvisat till att samtliga de förhållanden som åberopats till stöd för förslagen tagits under överbägande, då nämnden föregående år framlade förslag till de sedermera genomförda åtgärderna till förbättrande av bl. a. den jordbrukande befolkningens i Norrbotten ekonomiska ställning. I skrivelsen från nyssnämnda ortsförbund har förslag väckts om dels fraktnedsättning vid forsling av konstgödsel å järnväg till och inom Lappmarken och dels fraktbidrag vid landsvägstransporter av kalk och konstgödsel inom Lappmarken.

*Departements-
chefen.*

I överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som av statsmakterna föregående år angåvos för jordbruksregleringens handhavande, har jordbruksstödet under innevarande regleringsperiod i stort sett inriktats på uppnående av en prisnivå, ungefärligen motsvarande medelpriserna under åren 1925—1929. Beträffande vissa produkter ha i enlighet med statsmakternas beslut eftersträfvats vissa särskilt angivna priser. Av vad jag förut anfört rörande prisutvecklingen torde framgå, att det genomsnittliga prisläget för jordbrukets saluartiklar under regleringsperioden kommit upp i jämnhöjd med förenämnda prisnivå. Enligt en inom jordbruksnämndens kansli beräknad, i förhållande till årsomsättningen 1934 vägd prisindex för de viktigaste salu-produkterna ha producentpriserna från sista kvartalet 1936 till sista kvartalet 1937 stigit från 89.3 procent till 99.0 procent av de genomsnittliga priserna under motsvarande period för åren 1925—1929.

Den förbättring av prisläget på jordbrukets område, som sålunda ägt rum, torde till väsentlig del vara att tillskriva det nuvarande jordbruksstödet. Förhållandena utomlands på jordbrukets område äro alltjämt sådana, att en skälig prisnivå icke torde kunna uppehållas utan särskilda åtgärder från statsmakternas sida. Av allt att döma torde behovet av dylika åtgärder kvarstå under den närmaste tiden. Med hänsyn härtill har jag ansett erforderligt, att ett mera ingående överbägande av vårt lands jordbrukspolitik nu kommer till stånd. På min föredragning har Kungl. Maj:t förut denna dag bemyndigat chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla utredningsmän för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande jordbrukets produktionsbetingelser och avsättningsförhållanden samt i samband därmed stående frågor. I mitt yttrande till statsrådsprotokollet framhöll jag bland annat, att nämnda utredning skulle äga rum med utgångspunkt från att den jordbrukande befolkningens utkomstmöjligheter borde så avvägas, att denna befolkning kunde upprätthålla en i förhållande till andra befolkningsgrupper skälig levnadsstandard. Under erinran, att prisregleringen för jordbruksprodukter hittills syftat till att uppnå de priser, som voro gällande under åren 1925—1929, anförde jag vidare, att det låge i sakens natur, att ju längre tillbaka i tiden förkrisåren ligga, desto mindre vägledande kunde nämnda pri-

ser vara för det aktuella läget. Härtill komme, att det aldrig blivit klargjort, huruvida sagda priser voro ur olika synpunkter skäligen. Vid ett bedömande av de priser å jordbruksprodukter, som från det allmännas sida borde eftersträvas under den närmaste framtiden, syntes detta böra beaktas, varjämte hänsyn även borde tagas till de förändringar i produktionsbetingelserna, som numera ägt rum. I åtskilliga avseenden hade stegrade kostnader inträtt beträffande för jordbruksdriften erforderliga tjänster och förnödenheter. Icke minst gällde detta anställdas löner och övriga förmåner, varvid även sociallagstiftningen spelat sin roll. Ökad mekanisering hade måhända lett till ökad skuldsättning o. s. v. Dessa kostnadsstegringar motvägdes av genom bättre utsäden och effektivare driftsmetoder frambringade högre skördar, av genom rationalisering åstadkommen minskning av arbetsbehovet, av lägre räntesatser m. m. Hur resultatet av dessa motstridiga tendenser i fråga om utvecklingen av jordbrukets produktionskostnader gestaltat sig, syntes icke vara klarlagt. En uppgift för utredningen borde följaktligen vara att klargöra jordbrukets förhandenvarande produktionsbetingelser för att därigenom giva ledning för det allmännas bedömande av de priser å olika jordbruksprodukter, som genom prisreglering borde åsyftas. Utredningen borde vidare undersöka, vilken inverkan å jordbruksdriftens ekonomiska resultat inträdda förändringar i distribution och avsättning kunde hava haft, vilken roll utbyggnaden av jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse kunde hava spelat, samt i vad avseende å dessa områden förändringar av olika slag skulle vara till fördel för såväl jordbrukare som konsumenter. Jag framhöll också, hurusom förutsättningarna för jordbrukets bedrivande icke vore desamma i landets olika delar eller i fråga om jordbruk av olika storlek och driftstyp. De hittills tillämpade jordbruksregleringarna hade endast i vissa avseenden kunnat anpassas härefter. Utredningen borde därför söka klargöra jordbrukspolitikens verkningar även i detta avseende, varvid förslag till avväganden olika landsdelar och jordbruksgrupper emellan borde uppgöras. Jag ansåg det därvid i främsta rummet vara riktigast att utgå från, att jordbrukspolitiken gåves en sådan utformning, att den icke medförde en av förhållandena i övrigt opåkallad och för jordbrukets ekonomiska effektivitet i det hela menlig påverkan till gynnande eller missgynnande av den ena eller den andra delen av vårt jordbruk. Denna inställning finge emellertid icke lägga hinder i vägen för att särskilda åtgärder från det allmännas sida vidtoges för stödjande av mindre jordbruk eller av naturen missgynnade landsdelar, där så av befolkningspolitiska eller sociala skäl kunde befinnas lämpligt. Frågan huruvida som ett led i jordbrukspolitiken borde ingå statsåtgärder syftande till nedbringande av jordbrukets produktionskostnader ansåg jag även böra prövas. Härvid borde särskilt övervägas på vad sätt minskning av produktionskostnaderna skulle kunna i praktiken genomföras vid det mindre och medelstora jordbruket. Under framhållande av att en prisstödjande jordbrukspolitik icke borde belasta ekonomiskt svagt ställda befolkningslager på ett kännbart sätt angav jag vidare vissa särskilda frågor, vilka borde av utredningen undersökas, däribland prisdifferentiering

i syfte att för mindre bemedlade underlätta tillgång till för hälsotillståndet betydelsefulla livsmedel och därmed öka avsättningsmöjligheterna för jordbruksprodukter inom landet. Slutligen anförde jag, att utredningen borde utföras med all skyndsamhet, så att om möjligt resultatet därav kunde underställas 1939 års riksdag. Skulle detta visa sig möta avgörande hinder, borde sådana delar av problemet, beträffande vilka åtgärder vore mera trängande, kunna utbrytas och behandlas för sig samt förslag i dessa hänseenden i första rummet framläggas.

Innan resultatet av omförmälda utredning föreligger, synes det mig ej lämpligt att vidtaga några mera väsentliga ändringar i det nuvarande regleringssystemet eller beträffande de huvudgrunder, som enligt statsmakernas uttalanden föregående år böra tillämpas vid stödanordningarnas handhavande. Även om utredningens arbete icke skulle vara slutfört vid tiden för avgivande av förslag till 1939 års riksdag angående jordbruksstödets utformning, torde det dock kunna förväntas, att arbetet fortskridit så långt, att det i stora drag kan bedömas, i vad mån en omläggning av huvudlinjerna i den nuvarande jordbrukspolitiken kan anses påkallad.

Med hänsyn till det anförda anser jag att, där i det följande annat ej särskilt anges, de prisreglerande anordningarna under nästkommande regleringsperiod böra utformas i nära anslutning till de under innevarande regleringsår gällande och med priserna under åren 1925—1929 som utgångspunkt. Omkring denna böra priserna få röra sig fritt inom en viss ram. Såsom lämpliga gränser för denna fria prisbildning torde böra bibehållas 15 procent under respektive 15 procent över den såsom eftersträfvansvärd angivna prisnivån. Därest priset å viss produkt tenderar att annat än tillfälligtvis falla ned mot den undre gränsen böra således förefintliga regleringsanordningar skärpas eller eljest åtgärder vidtagas till förhindrande av fortsatt prisfall. Skulle åter till följd av förändringar i marknadsförhållandena priset å viss produkt annat än tillfälligtvis tendera att överstiga den övre gränsen, böra erforderliga jämkningar i regleringsanordningarna vidtagas.

Den omständigheten, att huvudgrunderna för regleringssystemet av förut anförda skäl icke lämpligen böra ändras, utesluter givetvis icke, att i fråga om de särskilda marknadsregleringarna vissa jämkningar nu kunna vidtagas. I det följande kommer jag att närmare angiva, i vad mån dylika förändringar påkallas av det nuvarande läget. Jag förutsätter därvid, att inskränkning icke göres i Kungl. Maj:ts nuvarande befogenhet att vidtaga sådana jämkningar i regleringsanordningarna, som för ernående av det med regleringarna avsedda syftet kunna befinnas nödvändiga på grund av ändrade förhållanden.

Mjölkregeringen.

Med utgångspunkt från de allmänna synpunkter jag i det föregående angivit synas stödåtgärderna på mjölkmarknadens område böra bibehållas i huvudsak oförändrade. Således bör till skydd mot utländsk konkurrens införseln av mjölk och mejeriprodukter regleras enligt nu gällande grunder.

För uppehållande av smörpriset inom landet bör exporten stödjas genom pristillägg och accis uttagas å margarin. Accisen bör avvägas så, att försäljningen av margarin hindras att till följd av prisstödet åt smöret svälla ut. Skatt å oljekakor bör vidare utgå. Slutligen bör mjölkavgift upptagas. Medel, som inflyta genom sagda accis, skatt och avgift, böra, i den mån de ej åtgå för utlämnande av pristillägg å exporterade mejeriprodukter och ej heller erfordras för andra med mjölkregleringen sammanhängande ändamål, användas för utbetalande av prisutjämningsbidrag för produktmjölken. Liksom tidigare böra de margarinaccismedel, som influtit före den 1 juli 1935 och av vilka för närvarande återstå cirka 1,000,000 kronor, få användas för utlämnande i särskilda fall till hjälpbehövande av jordbruksprodukter, i främsta rummet mjöl och smör, eller av andra inhemska förnödenheter, till exempel frukt och fisk, gratis eller till nedsatt pris. Därest sistnämnda medel skulle visa sig otillräckliga, torde någon del av de margarinaccismedel, som inflyta under budgetåret 1938/1939, intill 500,000 kronor, även få användas för samma ändamål.

I samband med avlåtandet till riksdagen av fjolårets proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område framhöll jag angelägenheten av att jordbrukarna erhöle ett tillfredsställande utbyte av mjölkproduktionen. Under erinran att mjölken vore den viktigaste saluprodukten för det svenska jordbruket i dess helhet och särskilt för småbruket, underströk jag den stora betydelse en höjning av produktmjölkpriset hade, då det gällde att åstadkomma ett prisläge, som någorlunda svarade mot produktionskostnadsökningen inom jordbruket. Med beaktande av dessa synpunkter uttalade riksdagen att mot ett smörpris av 2 kronor 75 öre för kilogram vid försäljning från producent ej vore något att erinra. Samtidigt uttalades, att mjölkavgiften vid dåvarande smörpris, 2 kronor 50 öre, borde utgå med 2 öre för kilogram men vid stigande smörpris *successivt* sänkas, så att den vid ett smörpris av 2 kronor 75 öre utginge med 1 öre för kilogram. Mjölkregeringens handhavande efter nämnda riktlinjer har hitintills lett till åsyftat resultat. Det torde ur olika synpunkter vara välbetänkt att i stort sett bibehålla dessa direktiv jämväl för nästkommande regleringsperiod. Den stigande mjölkproduktionen i förening med låga exportpriser å smör lärer hava lett till att inom organisationernas ledning en ytterligare höjning av smörpriset icke för den närmaste tiden anses önskvärd. Snarare torde i avsikt att stimulera smörkonsumtionen inom landet den tanken vara under övertvägande att något reducera nämnda pris. Om i dylikt fall ej samtidigt exportpriset å smör förbättras, kommer givetvis en försämring av betalningen för produktmjölk att inträda. För att motverka detta torde ökade medel till prisutjämningsbidrag böra ställas till förfogande, vilket lämpligen i avvaktan på resultatet av den av mig förut berörda utredningen rörande jordbrukets produktionsbetingelser och avsättningsförhållanden bör åstadkommas genom någon jämkning av ovannämnda regler för mjölkavgiftens bestämmande. Sålunda torde, om Kungl. Maj:t finner erforderligt, mjölkavgiftens högsta belopp eller 2 öre per kilogram få utgå redan då smörpriset sjunkit till 2 kronor 65 öre per kilogram.

Beträffande konsumtionsmjölken anförde jag föregående år, att det förelåge betydande svårigheter för statsmakterna att vid upprätthållandet av ett önskvärt produktmjölkpris reglera priset å denna vara. Jag ansåg det därför lämpligast att på detta område lämna utrymme för en fri prisbildning med utgångspunkt från vid varje tidpunkt gällande produktmjölkpris. I den mån vederbörande mejeriorganisationer ägde avgörande inflytande på denna prisbildning ansåg jag mig kunna förutsätta att varsamhet iakttoges. Jag har ej funnit anledning att ändra åsikt i denna fråga. Det inom jordbruksnämnden reservationsvis framförda förslaget att varje mejeri, som gör anspråk på prisutjämningsbidrag, skall vara skyldigt att försälja mjölk i parti och därvid tillämpa skälig prissättning kan jag ej biträda. Såsom nämndens flertal anført, skulle denna bestämmelse i praktiken kunna komma att medföra, att nämnden bleve nödsakad fastställa de priser, som på olika orter skulle anses skäliga vid försäljning av konsumtionsmjölk till återförsäljare. En dylik utvidgning av regleringsanordningarna synes ej vara att förorda. I detta sammanhang vill jag erinra om att Kungl. Maj:t enligt tidigare riksdagsbeslut har befogenhet att ingripa, då uppenbara missförhållanden råda inom visst mejeriföretag.

Svenska mejeriernas riksförening har i sitt yttrande till nämnden förordat skydd för kaseintillverkningen inom landet. Med hänsyn till önskvärdheten av att vinna en ökad avsättning för skummjölken synes det lämpligt att denna fråga underkastas ytterligare utredning. I samband därmed torde även spörsmålet om ökat skydd för torrmjölkestillverkningen böra upptagas till övervägande. Sedan utredningen slutförts, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i dessa frågor.

Riksföreningen har vidare ifrågasatt, att statsbidrag utan återbetalningskyldighet skulle lämnas ekonomisk förening av jordbrukare eller av jordbrukare bildade organisationer för byggande av ostlagerhus. Ur effektiv organisatorisk synpunkt förefaller det mig mindre välbetänkt att för uppförande av ostlagerlokaler bilda särskilda organisationer. För att ostlagerhus skola få avsett gagn synes det lämpligast att riksorganisationen för mejerierna själv ombesörjer tillkomsten av erforderliga sådana.

Regleringen av andra animaliska produkter än mjölk.

Regleringen av *slaktdjursmarknaden* består huvudsakligen däri, att införseln av kött och fläsk begränsas genom licensgivning samt exporten stödjdes genom utbetalande av pristillägg. Därjämte äger Kungl. Maj:t förordna om uttagande av införselavgift vid import. Denna befogenhet har tagits i anspråk beträffande fårkött och köttkonserver. Som ett betydelsefullt led i regleringen tillkommer begränsningen av fodermedelstillförseln.

På grund av de begränsade möjligheterna att vinna avsättning för kött och fläsk i utlandet föreligga stora svårigheter att på förevarande marknad uppehålla en på förhand fastställd prisnivå. De priser, som uppnås, äro i hög

grad beroende på produktionens omfattning. Trots att exporten av fläsk och levande svin under år 1937 varit större än under år 1936 har medelpartipriset å fläsk för förstnämnda år stannat vid omkring 129 öre för kilogram, motsvarande något mer än 85 procent av medelprisnivån 1925—1929. Orsaken härtill är uppenbarligen att söka i den ökning, som svinproduktionen under år 1937 undergått i förhållande till år 1936. Prisfallet har huvudsakligen hänfört sig till första halvåret 1937. En återhämtning har därefter skett, så att fläskpriset under de senare månaderna i det närmaste uppnått nyssnämnda medelprisnivå.

Någon anledning att frångå de hittills tillämpade regleringsanordningarna torde ej föreligga. Införseln av slaktdjur samt kött och fläsk bör sålunda regleras efter samma huvudgrunder som för närvarande. Förefintliga exportmöjligheter böra utnyttjas i den mån så kan ske utan alltför höga kostnader. Liksom hittills böra bidrag få utlämnas för infrysning och nedsaltning av kött och fläsk. Till förhindrande av att partipriserna nedgå till 85 procent av det genomsnittliga prisläget under åren 1925—1929 böra även andra åtgärder i marknadsstödjande syfte vidtagas. Såsom jordbruksnämnden anfört bör därvid export till s. k. sekundära marknader få förekomma. Möjligheterna att i tider med stort överskott på inhemska marknaden konservera kött böra även undersökas och övervägas. Vid regleringsåtgärdernas genomförande är det önskvärt, att jordbrukarnas organisationer på området medverka på sätt hittills skett.

För bestridande av kostnaderna för slaktdjursregleringen böra i första hand användas de medel, som inflyta genom upptagande av avgift vid export och import av kött och fläsk. För samma ändamål böra jämväl få användas medel, som inflyta i form av införselavgifter å majs med flera fodermedel i den mån dessa ej erfordras för tillgodoseende i enlighet med hittillsvarande regler av vissa andra med regleringen sammanhängande syften. I den utsträckning ytterligare medel erfordras, må slaktdjursavgift uttagas.

Jämväl på *äggmarknadens område* bestå stödåtgärderna i en reglering av införseln samt stödjande av exporten genom utlämnande av pristillägg. Importbegränsningen sker genom licensgivning och uttagande av licensavgift. Prisläget på ägg å den inhemska marknaden har under år 1937, trots en avsevärt ökad produktion, varit högre än under år 1936. Huruvida samma priser kunna hållas jämväl under nästkommande regleringsperiod torde till väsentlig grad bli beroende av konjunkturutvecklingen och produktionen.

Ifrågavarande marknadsreglering torde böra äga rum efter samma grunder som hittills skett. Regleringsåtgärderna böra även i fortsättningen handhas av Sveriges äggintressenters förening u. p. a. Kostnaderna böra bestridas i första hand av medel, som inflyta genom import- och exportavgifter å ägg m. m. samt genom upptagande av införselavgift å havre och majs med flera fodermedel, och i andra hand av medel, som inflyta genom upptagande av skatt å oljekakor m. m.

Fodermedelsregleringen.

Syftet med stödåtgärderna på fodermarknadens område är i främsta rummet att förhindra en sådan ansvällning av den på utländskt foder grundade animalieproduktionen, att resultatet av stödåtgärdsordningarna för uppehållande av animaliepriserna äventyras. Enligt de för innevarande regleringsperiod uppdagna riktlinjerna skall vid regleringen hänsyn också tagas till att en skälig prisnivå å inhemskt foder uppehålls.

I likhet med jordbruksnämnden anser jag, att hittillsvarande grunder för fodermedelsregleringen böra gälla även under nästa regleringsperiod. Oljekakor böra sålunda beläggas med skatt av lämplig storlek. Å andra fodermedel bör, såvida ej särskilda omständigheter annat föranleda, utgå införselavgift. För införsel av sistnämnda fodermedel bör därjämte fordras tillstånd av jordbruksnämnden. Likaledes synas gällande bestämmelser om användning av svensk havre vid gryn- och mjöltillverkning m. m. alltjämt böra bibehållas.

Importen av andra fodermedel än oljekakor bör i första hand begränsas genom en med hänsyn till marknadsläget inom och utom Sverige lämpligt avvägd införselavgift. Undantag härifrån bör göras för sådana fodermedel, som normalt produceras inom landet. Således bör införseltillstånd beträffande foderhavre som regel icke medgivas. Vad angår införselavgiftens storlek delar jag jordbruksnämndens uppfattning, att ofta förekommande förändringar i avgiften böra undvikas. Det synes icke vara något att erinra mot att priserna å utländskt foder tillåtas att till en viss grad variera med priserna utomlands. I överensstämmelse med den ståndpunkt statsmakterna tidigare intagit beträffande majs bör dock prisläget å denna vara hållas i möjligaste mån stabilt. För uppnående av detta syfte har en minoritet inom nämnden föreslagit införande av rörlig införselavgift å varan. I fråga om detta förslag har i yttrandena en tveksam eller direkt avstyrkande hållning intagits. Ej heller jag är för närvarande beredd att tillstyrka förslaget. I detta sammanhang torde böra bringas i erinran, att bemyndigande för Kungl. Maj:t att vidtaga den ifrågasatta åtgärden inrymmer i 3 § 2 mom. förordningen den 18 maj 1934 om införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel. För beslut i frågan erfordras således icke riksdagens medverkan. Partipriset å majs anser jag böra hållas på ungefär samma nivå som angivits för innevarande regleringsperiod. Beträffande fodermedel, vilka till övervägande del användas för mjölkproduktion, torde nuvarande anordning, enligt vilken Kungl. Maj:t efter mjölkproduktionens omfattning och utan att eftersträva någon på förhand fastställd prisnivå bestämmer skattens eller införselavgiftens storlek, böra bibehållas.

Gällande anordningar i syfte att förbilliga vissa fodermedel i Norrland och angränsande delar av landet torde böra bibehållas under nästkommande regleringsperiod.

Brödsädsregleringen.

De statliga regleringsanordningarna på brödsädsmarknadens område utgö-
ras för närvarande av tullar, utförselbevis och inmalningstvång. I anslut-
ning till sistnämnda anordning regleras införseln av vete och råg samt därav
framställda produkter. Som direkt prisstödjande åtgärd må därjämte stöd-
köp under vissa förhållanden förekomma.

Sedan 1937 års skörd av svensk brödsäd kommit i marknaden, ha priserna
å brödspannmål å världsmarknaden, frånsett en temporär prisstegring under
november och december, i stort sett varit vikande. Skulle världsmarknads-
priserna stiga, anser jag, i likhet med föregående år, att ingripanden i syfte
att förhindra en naturlig anpassning till nämnda marknad icke böra före-
komma, åtminstone icke så länge de inhemska priserna hålla sig inom den
förut angivna ramen för prissvängningar i fråga om jordbruksprodukter i
allmänhet.

Med den allmänna inställning jag har till frågan om jordbruksregleringen
under nästkommande år synes mig anledning icke föreligga att nu föreslå
någon ändring i det tillämpade regleringssystemet. Gällande bestämmel-
ser om inmalningstvång samt om reglering av importen av brödsäd och
därav beredda produkter torde således böra bibehållas. I anslutning till vad
jag förut anfört bör vid dessa bestämmelsers tillämpning en prisstegring in-
till 15 procent över 1925—1929 års prisnivå ej förhindras. Anordningen
med utförselbevis, vilken i sin nuvarande form innebär att de medel, som
inflyta genom tullen å importerad brödspannmål, användas för utbetalande
av pristillägg vid export av brödsäd, bör få tillämpas för stödjande av en
prisinivå, förekommande veteavgift däri inräknad, motsvarande per deciton,
i fråga om vete ett höstpris av 20 kronor 50 öre och ett sommarpris av 22
kronor samt beträffande råg 1 krona lägre priser. Jag förutsätter härvid,
att veteavgiften i enlighet med de grunder, som fastställts för innevarande
konsumtionsår, icke i andra fall än då så erfordras för täckande av kost-
naderna för spannmålsregleringen skall överstiga skillnaden mellan å ena
sidan 20 kronor 50 öre under höstmånaderna samt 22 kronor under som-
marmånaderna samt å andra sidan gällande producentpris å svenskt vete
under motsvarande tider. Om priset med tillägg av veteavgift skulle tendera
att överstiga den prisnivå, som enligt vad förut sagts må stödjas genom ut-
förselbevisen, bör således, med nyssnämnda förbehåll, veteavgiften i första
hand sänkas eller upphöra. Såsom jordbruksnämnden anfört böra utförsel-
bevisens värde avpassas efter de beräknade tullinkomsterna samt storleken
av det uppskattade skördeöverskottet av svensk brödsäd.

De skäl, som föranlett statsmakterna att vidtaga anstalter till skyddande
av en lägsta prisnivå å inhemsk brödspannmål, bestå alltjämt. Enligt med-
delade direktiv skola stödköp från statens sida komma till användning i
detta syfte. Jordbruksnämnden har ifrågasatt lämpligheten av denna an-
ordning och alternativt föreslagit, att nämnda prisnivå i stället skulle skyd-

das genom utlämnande av bidrag vid export. Ett liknande förslag har framförts av svenska lantmännens riksförbund, som i samband därmed förordat att stödåtgärderna på förevarande område skulle under statens kontroll handhavas av förbundet. Med hänsyn till att grunderna för regleringsanordningarna skola tagas under allmän omprövning nästa år anser jag det ej lämpligt att nu vidtaga någon ändring i dessa delar av reglerings-systemet. I likhet med föregående år anser jag att såsom en lägsta prisnivå bör gälla 16 kronor för deciton vete och 15 kronor för deciton råg under höstmånaderna med en mot lagringskostnaderna svarande successiv stegring av prisnivån under konsumtionsåret. Därest Kungl. Maj:t finner så av förhållandena påkallat, bör dock stödköp även kunna verkställas vid priser, som med 50 öre per deciton överstiga de ovan angivna. Beredskapslagret synes böra bibehållas jämväl under nästkommande konsumtionsår. Då det, såsom jordbruksnämnden anfört, i nuvarande ovissa situation kan vara att föredraga att i prisstödjande syfte inköpt spannmål lagras i stället för exporteras, bör Kungl. Maj:t äga befogenhet besluta, att lagret skall ha en större omfattning än 100,000 ton. Stödköpsverksamheten och beredskapslagret torde jämväl i fortsättningen böra handhavas av svenska spannmålsaktiebolaget. Bolagets närmare uppgifter i detta hänseende synas liksom hittills böra bestämmas i särskilt avtal mellan bolaget och staten. Vid uppgörandet härav torde bestämmelserna i det nu gällande avtalet i huvudsak böra följas. Vissa smärre ändringar i de nuvarande avtalsbestämmelserna synas dock påkallade. Av dessa torde endast en vara av sådan beskaffenhet att den bör underställas riksdagen. Jag syftar här på den i nu gällande avtal ingående bestämmelsen, att bolagets ersättning för verksamhetens handhavande skall bestämmas så, att skäligen förräntning av bolagets aktiekapital möjliggöres. Med hänsyn till aktiebolagslagens föreskrifter om vinstutdelning samt av skattetekniska skäl har bolaget föreslagit, att nämnda bestämmelse icke måtte överföras till det nya avtalet. I anslutning till detta förslag vill jag erinra om, att Kungl. Maj:t i propositionen nr 2 till innevarande års riksdag förordat, att det till bolaget i form av aktier anvisade lånemedelskapitalet å 5,000,000 kronor skall avskrivs, ävensom hemställt, att riksdagen i avbidan på särskild proposition i ämnet måtte å övergångsstat för budgetåret 1937/1938 beräkna ett anslag för ändamålet å samma belopp. Denna avskrivning har föreslagits under förutsättning att nämnda förräntningsgaranti bortfaller. Statens investering i bolagets aktier förväntas under denna förutsättning bli oräntabel och anses därför böra regleras. Bolagets nyssnämnda ändringsförslag torde böra godtagas. Kungl. Maj:t bör erhålla bemyndigande att i enlighet med nu anförda grunder träffa avtal med bolaget för tiden från och med den 1 september 1938 till och med den 31 augusti 1939.

För täckande av förlust å eventuell stödköpsverksamhet samt bestridande av kostnaderna för beredskapslagret och svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet i övrigt bör veteavgift även under nästkommande konsumtionsår kunna uttagas. Avgiften synes på sätt tidigare angivits böra avvägas i

förhållande till prisläget på vete och ej överstiga 2 kronor 50 öre per deciton.

I fråga om de för veteavgiftens utgörande gällande bestämmelser synas vissa ändringar böra vidtagas. Enligt förordningen om veteavgift skall den, som inom riket tillverkar mjöl eller gryn av vete, erlægga veteavgift för den mängd vete, som därvid användes, dock att veteavgift icke utgår om tillverkningen äger rum mot tull eller lön för odlarens eget husbehov. Därest mjöl eller gryn, vid vars tillverkning använts vete, för vilket veteavgift ej utgått, sedermera avyttrats eller av odlaren användes för annat ändamål än eget husbehov, inträder avgiftsskyldighet för odlaren. Till ledning för veteavgiftens fastställande skall tillverkare och avgiftspliktig odlare avlämna deklARATION till jordbruksnämnden. Därjämte skall den, som börjar förut omförmäld tillverkning, därom göra skriftlig anmälan till nämnden. På föranledande av särskild framställning från jordbruksnämnden förordar jag, att i dessa bestämmelser den jämkningen vidtages, att tillverkare må avlämna anmälan och deklARATION, som i förordningen avses, till magistrat, kommunalborgmästare eller landsfiskal i den ort, där tillverkningen bedrivs. I överensstämmelse härmed bör avgiftspliktig odlare få avlämna deklARATION till sådan myndighet i sin hemort. I samband med dessa jämkningar torde böra föreskrivas, att förseelse mot förordningen, då fråga är om anmälan eller deklARATION rörande tillverkning av mjöl eller gryn, skall åtalas vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo tillverkningen bedrivs, och, då fråga är om avgiftspliktig odlares deklARATION, vid allmänna underrätten i den ort, där den deklARATIONSSKYLDIGE har sitt hemvist, eller, om han ej har hemvist här i riket, vid Stockholms rådhusrätt. För närvarande gäller, att tillverkare skall avlämna deklARATION inom åtta dagar efter utgången av varje kalendermånad; dock äger jordbruksnämnden, där så med hänsyn till tillverkningens ringa omfattning eller eljest finnes lämpligt, medgiva att deklARATION må tillsvidare avgivas för kalenderkvartal i stället för månadsvis. I sitt utlåtande den 12 januari 1938 har nämnden hemställt, att sistnämnda bestämmelse måtte ändras så, att nämnden erhåller befogenhet föreskriva att deklARATION må avgivas för längre tid än kalenderkvartal. Häremot har jag intet att erinra. Därest veteavgiften kommer att utgå med lågt belopp, synes det önskvärt, att deklARATIONSPERIODEN kan förlängas. Vidare har nämnden i särskild framställning föreslagit, att veteavgiftsförordningen måtte kompletteras med en föreskrift, enligt vilken nämnden äger besluta, att enskild persons deklARATIONSSKYLDIGHET må fullgöras genom syssloman eller ombud. Även denna framställning anser jag böra bifallas. Efter hemställan av nämnden i dess förutnämnda utlåtande vill jag slutligen föreslå, att i samma förordning stadgad skyldighet för nämnden att hemlighålla deklARATIONER sålunda uppmjukas, att nämnden erhåller möjlighet att, när visst ärendes behandling sådant påkallar, offentliggöra deklARATION. Någon fara för missbruk av en dylik uppmjukning synes ej föreligga. De av mig sålunda förordade jämkningarna påkalla ändringar i 4, 5, 9 och 14 §§ av förordningen.

Potatisregleringen.

Till stödjande av potatismarknaden regleras tillverkningen av potatismjöl samt avsättningen av potatis för bränneriändamål. För tillverkning av potatismjöl fordras licens av statens potatismjölsnämnd. Innehavare av dylik licens ävensom brännvinstillverkare äro skyldiga att vid inköp av potatis tillämpa den prissättning, som Kungl. Maj:t fastställer. Avsättningen av potatismjölet ordnas genom avtal mellan nämnden och Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. För innebörden i nu gällande avtal, vilket avser tillverkningsåret 1 oktober 1937—30 september 1938, har jag förut redogjort. Vid godkännande av sagda avtal har Kungl. Maj:t gjort förbehåll om att den i § 10 av nämnden gjorda utfästelsen godkännes av riksdagen. Denna utfästelse har föreningen erhållit till skydd mot de risker, som äro förbundna med föreningens i avtalet gjorda åtagande att till reglerade priser inköpa den enligt meddelade tillverkningslicenser å sammanlagt högst 245,000 ton uppgående årstillverkningen. Framställning om utfästelsens godkännande torde nu böra avlåtas till riksdagen. Jag förutsätter, att hittills tillämpade huvudgrunder för potatisregleringen skola gälla även under nästkommande tillverkningsår.

Särskilda åtgärder till befrämjande av jordbruket i Norrland.

Vid fjolårets riksdag beslötos vissa särskilda åtgärder till förbättrande av den norrländska jordbrukarbefolkningens ekonomiska ställning. Sålunda vidtogos vissa anordningar i syfte att bereda Norrland ett bättre utbyte av den statliga prisregleringen på jordbrukets område. I fråga om dessa anordningar har jag i mitt tidigare anförande uttalat eller förutsatt, att de böra bibehållas jämväl under nästkommande regleringsperiod. För åstadkommande av en mera varaktig förbättring av jordbrukets lönsamhet anvisade riksdagen, efter förslag av Kungl. Maj:t, för budgetåret 1937/1938 ett sammanlagt belopp av 700,000 kronor ur jordbrukets prisregleringsfond. Av detta belopp skulle högst 200,000 kronor få användas för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier i Norrland ävensom i andra delar av landet, där likartade produktions- och avsättningsförhållanden för kött och fläsk äro rådande. Beträffande den närmare användningen av detta anslag har Kungl. Maj:t meddelat vissa bestämmelser. Återstående medel skulle användas till produktionsbefrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och vissa delar av Kopparbergs och Värmlands län samt för sådant ändamål av Kungl. Maj:t fördelas mellan hushållningssällskapen i sagda landsdelar.

I fråga om användningen av sistberörda medel anförde sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande i frågan, att åtgärder på längre sikt till åstadkommande av en ökad effektivitet hos jordbruket och dess binäringar, däri inbegripet trädgårdsskötseln, i

främsta rummet borde stödjas. Utskottet betonade i anslutning därtill betydelsen av en effektiv propaganda samt en rationellt bedriven upplysnings- och försöksverksamhet. Det torde vara klart, att dylika åtgärder under endast ett år icke kunna vinna åsyftat resultat. En konsekvens av riksdagens beslut synes därför vara, att medel för samma ändamål ställas till förfogande jämväl för budgetåret 1938/1939. Framställning härom har hos Kungl. Maj:t gjorts av de hushållningssällskap, mellan vilka de för innevarande budgetår anvisade medlen fördelats.

I skrivelse den 31 augusti 1937 har lantbruksstyrelsen hemställt om anvisande av dels 115,000 kronor till upplysningsverksamhet om ändamålsenlig utfodring av nötkreatur i Dalarna och Norrland samt dels 35,000 kronor såsom extra bidrag till understöd åt kontrollföreningsverksamhet i samma landsdelar. Vidare har Norrbottens läns producentförening anhållit, att medel måtte ställas till förfogande för vidtagande av rationaliseringsåtgärder inom mejerihanteringen inom sagda län. Förslag hava även framförts om utlämnande av bidrag till främjande av en ökad användning av konstgödsel inom det norrländska jordbruket, särskilt å avlägset belägna brukningsdelar samt å mindre jordbruk. Samtliga dessa förslag, vilka jag finner värda beaktande, synas lämpligen böra komma under omprövning i samband med fördelningen av det allmänna anslag till produktionsbefrämjande åtgärder i berörda landsdelar, som enligt vad nyss sagts bör utgå under nästkommande budgetår. Med hänsyn till denna min inställning får å andra sidan sistnämnda anslag ej tilltagas alltför lågt. I betraktande av de skilda ändamål, som skola tillgodoses ur detsamma, torde anslaget ej böra understiga 600,000 kronor.

Bidrag från anslaget till byggande av andelsslakterier ha hittills utgått med sammanlagt 128,000 kronor. För beviljande av ytterligare bidrag finnas 72,000 kronor tillgängliga. Sveriges slakteriförbund har upplyst, att detaljutredningar för planerande och utarbetande av ritningar redan äro i gång för ett slakteri i Jämtland och ett par slakterier i Västernorrlands län. Enligt förbundets åsikt bör man dessutom räkna med att behov av nya slakterier föreligger i andra delar av Norrland. Med hänsyn härtill finner jag det önskvärt, att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att för utlämnande av dylika bidrag jämväl under nästkommande budgetår av prisregleringsfonden använda, utöver eventuell reservation å nyssnämnda belopp, 72,000 kronor, ytterligare 200,000 kronor. Någon ändring i de för erhållande och tillgodonjutande av statsbidrag stadgade villkor och bestämmelser synes ej påkallad. I likhet med statens jordbruksnämnd anser jag, att då fråga är om inrättande av slakteri i kombination med charkuterifabrik, statsbidrag endast må utgå för själva slakterianläggningen.

Med hänvisning till det anförda vill jag föreslå, att för nästkommande budgetår av jordbrukets prisregleringsfond må tagas i anspråk ett sammanlagt belopp av 800,000 kronor, därav högst 200,000 kronor för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för byggande av andelsslakterier, samt återstoden för produktionsfrämjande åtgärder på jordbrukets område

i Norrland och de delar av Kopparbergs och Värmlands län, där jordbrukets ställning är i stort sett likartad med den i Norrland.

Södra Lappmarkens ortsförbund av riksförbundet landsbygdens folk har anhållit, att bestämmelser måtte utfärdas om fraktnedsättning vid forsling av konstgödsel å järnväg till och inom Lappmarken samt fraktbidrag vid landsvägstransporter av konstgödsel och kalk inom samma landsdel. I vad denna framställning avser konstgödsel torde jag få hänvisa till vad jag förut anfört rörande framförda förslag till främjande av en ökad användning inom det norrländska jordbruket av denna vara. Frågan om fraktbidrag vid landsvägstransporter av kalk, vilken kan vara av betydelse även för vissa andra delar av landet än Lappmarken, torde böra upptagas i samband med den undersökning rörande användningen av det under nionde huvudtiteln utgående anslaget till fraktlindring för kalk, som enligt vad jag anfört vid anmälan den 4 januari 1938 av nämnda anslag bör komma till stånd.

Jordbrukets prisregleringsfond och fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle till jordbrukets prisregleringsfond komma att ingå dels accis å margarin, dels skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl, dels slaktdjursavgift, dels införselavgift å havre och majs jämte vissa andra fodermedel, dels ock slutligen särskilda införsel- och utförselavgifter å slaktdjur, kött och fläsk samt ägg. Till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen skulle ingå dels vad som inflyter i form av veteavgift, dels ock införselavgift å vete och råg samt därav beredda produkter. Tillförseln av ifrågavarande avgifter bör i fortsättningen liksom hittills redovisas över riksstaten. I det genom innevarande års statsverksproposition framlagda riksstatsförslaget hava i avbidan på avlåtande av proposition i ämnet intäkterna av de avgifter, som skola inflyta till prisregleringsfonden, beräknats till 36,500,000 kronor, därav 20,000,000 kronor avse margarinaccismedel och återstoden övriga avgifter. Till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen inflytande avgifter hava i riksstatsförslaget upptagits med 3,000,000 kronor. Anledning till ändring i dessa beräkningar synes icke föreligga. Å riksstatens utgiftsida torde alltså böra såsom förslagsanslag under nionde huvudtiteln anvisas för »Avsättning till jordbrukets prisregleringsfond» 36,500,000 kronor och för »Avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen» 3,000,000 kronor.

De bestämmelser, som av Kungl. Maj:t utfärdats rörande användningen av prisregleringsfondens medel, torde, såvida ej särskilda skäl föranleda annat, även i fortsättningen böra tillämpas.

I anslutning till vad i det föregående anförts har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 4, 5, 9 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift.*

Proposition i ärendet lärer jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlåtas, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända.

Under åberopande av det anförda hemställer föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

*dels antaga omförmälda författningsförslag,
dels ock*

1) godkänna i § 10 av avtal den 10 september 1937 mellan statens potatismjölsnämnd och Sveriges stärkelseproducenters förening u. p. a. av nämnden gjord utfästelse;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med svenska spannmålsaktiebolaget för tiden från och med den 1 september 1938 till och med den 31 augusti 1939 i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna grunder;

3) anvisa för budgetåret 1938/1939

a) till avsättning till jordbrukets prisregleringsfond, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 36,500,000 kronor;

b) till avsättning till fonden för mötande av förluster å spannmålsregleringen, under nionde huvudtiteln, ett förslagsanslag av 3,000,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Sandström.

TABELLBILAGA.

Tab. I a. Priser i öre/kg å nedanstående varuslag.

År och månad	Kons.-mjölk ¹	Prod.-mjölk ²	Kor kl. I	Kor kl. III	Tjurar kl. I	Svin kl. I	Ägg	Svenskt vete	Potatis	Vit foderhavre	Majs	Jordnötskakor
1925—29	22	10.7	64	40	68	110	158	22.66	10.10	15.47	17.14	20.80
1929	22	10.5	58	35	65	114	152	18.82	8.87	13.35	17.54	21.10
1930	21	8.1	58	36	66	95	125	18.43	7.27	9.93	12.03	14.28
1931	21	6.8	48	29	50	59	106	19.11	8.55	10.67	8.65	13.34
1932	20	6.0	38	23	36	61	94	17.40	7.67	10.48	9.92	15.63
1933	20	6.9	35	21	35	59	90	17.28	6.03	9.52	9.09	14.41
1934	21	8.3	46	30	48	56	99	16.97	6.02	11.83	13.01	15.21
1935	21	9.0	57	38	61	83	114	16.69	8.28	12.15	15.51	17.44
1936	22	9.7	59	39	62	89	127	17.01	8.53	12.77	15.93	19.08
1937	23	10.4	56	38	62	91	138	19.60	9.02	15.58	16.33	19.69
1936 januari ..	22	9.7	60	39	62	94	133	16.13	7.86	11.74	15.02	18.51
februari ..	22	9.7	59	37	60	87	139	16.30	8.39	11.43	14.85	18.49
mars	22	9.6	58	36	59	90	124	16.32	8.77	11.42	14.82	17.97
april	22	9.8	57	36	60	90	85	16.34	8.64	11.90	15.16	17.88
maj	22	9.6	58	37	60	84	84	16.46	8.58	12.60	15.56	17.99
juni	22	9.3	59	37	61	86	90	16.65	8.10	12.64	15.74	17.90
juli.....	22	9.5	62	41	65	85	106	16.95	16.57	13.24	16.26	19.25
augusti ..	22	9.6	64	45	69	83	125	16.44	8.09	13.55	17.09	20.03
september	22	9.4	63	44	67	93	140	17.49	6.63	13.78	17.14	20.16
oktober ..	22	10.1	59	39	63	96	169	18.12	6.60	13.31	16.68	20.02
november	22	9.8	57	36	60	89	176	18.32	6.87	13.56	16.46	20.11
december	22	9.7	55	35	59	96	158	18.54	7.24	14.08	16.39	20.66
1937 januari ..	22	9.9	55	34	60	95	130	19.45	8.24	15.31	16.08	20.85
februari ..	22	10.3	53	33	59	88	133	19.95	9.20	15.75	15.80	20.46
mars	22	10.0	52	33	57	85	140	19.78	9.40	15.94	15.61	19.35
april	22	10.0	53	35	59	79	103	19.94	9.33	16.46	16.27	19.15
maj	22	9.8	55	37	61	80	104	19.93	8.91	16.80	16.04	18.97
juni	23	10.1	55	39	62	80	110	—	8.85	16.75	15.87	18.88
juli.....	23	9.9	59	43	65	86	125	—	13.17	—	15.97	19.13
augusti ..	23	10.4	60	44	65	91	129	18.97	10.01	—	16.31	19.79
september	24	10.8	60	44	66	103	148	19.49	7.63	14.32	16.63	19.85
oktober ..	24	11.1	58	39	63	100	174	19.59	7.36	15.20	16.99	19.99
november	24	11.2	58	39	62	103	180	19.45	7.77	15.31	17.19	19.99
december	24	11.7	56	37	61	105	180	19.43	8.37	15.13	17.16	19.88
1938 januari ..	24	11.2	56	37	61	103	156	19.54	9.04	15.27	17.49	19.92

¹ Detaljhandelspris enligt socialstyrelsen.² Beräknat pris till producenter efter avdrag av mejerikostnader och mjölkavgift. Skummjölkvärde ej inräknat.

Tab. I b. Priserna å nedanstående varuslag i % av medelpriserna åren 1925—29.

År och månad	Kons.-mjölk	Prod.-mjölk	Kor kl. I	Kor kl. III	Tjurar kl. I	Svin kl. I	Ägg	Svenskt vete	Potatis	Vit foderhavre	Majs	Jordnötskakor
1930	95	76	91	90	97	86	79	81	72	64	70	69
1931	95	64	75	73	74	54	67	84	85	69	50	64
1932	91	56	59	58	53	55	59	77	76	68	58	75
1933	91	64	55	53	51	54	57	76	60	62	53	69
1934	95	78	72	75	71	51	63	75	60	76	76	73
1935	95	84	89	95	90	75	72	74	82	79	90	84
1936	100	91	92	98	91	81	80	75	84	83	93	92
1937	105	97	88	95	91	83	87	86	89	101	95	95
1936 januari ..	100	91	94	98	91	85	84	71	78	76	88	89
februari .	100	91	92	93	88	79	88	72	83	74	87	89
mars	100	90	91	90	87	82	78	72	87	74	86	86
april	100	92	89	90	88	82	54	72	86	77	88	86
maj	100	90	91	93	88	76	53	73	85	81	91	86
juni	100	87	92	93	90	78	57	73	80	82	92	86
juli	100	89	97	103	96	77	67	75	164	86	95	93
augusti ..	100	90	100	113	101	75	79	73	80	88	100	96
september	100	88	98	110	99	85	89	77	66	89	100	97
oktober..	100	94	92	98	93	87	107	80	65	86	97	96
november	100	92	89	90	88	81	111	81	68	88	96	97
december	100	91	86	88	87	87	100	82	72	91	96	99
1937 januari ..	100	93	86	85	88	86	82	86	82	99	94	100
februari .	100	96	83	83	87	80	84	88	91	102	92	98
mars	100	93	81	83	84	77	89	87	94	103	91	93
april	100	93	83	88	87	72	65	88	92	106	95	92
maj	100	92	86	93	90	73	66	88	88	109	94	91
juni	105	94	86	98	91	73	70	—	88	108	93	91
juli	105	93	92	108	96	78	79	—	130	—	93	92
augusti ..	105	97	94	110	96	83	82	84	99	—	95	95
september	109	101	94	110	97	94	94	86	76	93	97	95
oktober..	109	104	91	98	93	91	110	86	73	98	99	96
november	109	105	91	98	91	94	114	86	77	99	100	96
december	109	109	88	93	90	95	114	86	83	98	100	96
1938 januari ..	109	105	88	93	90	94	99	86	90	99	102	96

Tab. II. Manchesternoteringar å smör samt skillnaden mellan manchesternoteringarna å svenskt smör samt danskt, finskt och nyzeeländskt smör, Öre/kg.

År och månad	Manchesternoteringar å smör				Skillnaden mellan manchesternoteringarna å svenskt samt danskt, finskt och nyzeeländskt smör		
	Svenskt	Danskt	Finskt	Nyzeeländskt	Svenskt-danskt	Svenskt-finskt	Svenskt-nyzeeländskt
1929.....	314	328	316	—	- 14	- 2	.
1930.....	254	227	256	—	+ 27	- 2	.
1931.....	221	233	222	206	- 12	- 1	+ 15
1932.....	214	224	215	197	- 10	- 1	+ 17
1933.....	183	202	191	161	- 19	- 8	+ 22
1934.....	162	192	174	145	- 30	-12	+ 17
1935.....	201	218	206	181	- 17	- 5	+ 20
1936.....	215	232	214	198	- 17	+ 1	+ 17
1937.....	233	247	233	217	- 14	—	+ 16
1936 januari.....	221	231	222	187	- 10	- 1	+ 34
februari.....	232	251	231	185	- 19	+ 1	+ 47
mars.....	211	240	209	169	- 29	+ 2	+ 42
april.....	186	203	184	174	- 17	+ 2	+ 12
maj.....	191	203	190	185	- 12	+ 1	+ 6
juni.....	212	225	210	211	- 13	+ 2	+ 1
juli.....	225	242	223	223	- 17	+ 2	+ 2
augusti.....	229	247	228	231	- 18	+ 1	- 2
september.....	227	243	226	212	- 16	+ 1	+ 15
oktober.....	218	239	217	193	- 21	+ 1	+ 25
november.....	219	239	218	211	- 20	+ 1	+ 8
december.....	206	220	205	197	- 14	+ 1	+ 9
1937 januari.....	201	218	200	186	- 17	+ 1	+ 15
februari.....	212	235	211	171	- 23	+ 1	+ 41
mars.....	220	242	219	191	- 22	+ 1	+ 29
april.....	208	222	207	206	- 14	+ 1	+ 2
maj.....	209	215	209	209	- 6	—	—
juni.....	215	223	215	217	- 8	—	- 2
juli.....	222	235	222	223	- 13	—	- 1
augusti.....	235	248	235	228	- 13	—	+ 7
september.....	252	264	252	232	- 12	—	+ 20
oktober.....	267	279	267	267	- 12	—	—
november.....	279	289	279	252	- 10	—	+ 27
december.....	276	293	276	222	- 17	—	+ 54
1938 januari.....	244	261	244	216	- 17	—	+ 28

Tab. III. Tillverkning och försäljning av mejerismör och ost samt försäljning av mjölk och margarin i ton.

År och månad	Avgifts- belagd mjölk	Därav konsum- tions- mjölk	Tillverkat mejeri- smör	Inom lan- det försålt mejeri- smör	Till- verkad ost	Inom lan- det försåld ost	Försålt margarin
1934	2,651,804	797,135	62,510	39,431	31,103	30,823	52,831
1935	2,692,728	817,356	63,452	43,680	31,669	32,384	55,202
1936	2,853,631	845,047	67,168	48,152	37,758	34,498	56,126
1937	2,974,366	858,907	73,247	49,099	35,444	36,613	58,812
1936 januari	221,079	69,139	4,970	3,563	2,998	2,392	4,520
februari	208,281	66,849	4,625	3,466	2,802	2,488	4,476
mars	222,353	71,563	4,901	3,725	2,960	2,861	4,875
april	228,508	70,673	5,061	3,834	3,225	2,669	4,868
maj	249,008	75,404	5,541	4,026	3,451	2,601	4,447
juni	268,402	70,357	6,404	4,314	4,002	2,835	4,164
juli	255,941	73,023	6,142	4,180	3,128	3,325	4,383
augusti	270,077	70,174	6,677	4,662	3,707	3,291	4,602
september	257,760	69,470	6,391	4,472	3,587	3,397	5,227
oktober	234,529	68,712	5,851	3,937	2,791	3,358	4,753
november	211,827	67,155	5,213	3,880	2,319	2,936	4,874
december	225,866	72,528	5,392	4,093	2,788	2,345	4,937
1937 januari	232,657	67,423	5,637	3,709	3,153	2,749	4,539
februari	212,477	64,477	5,078	3,338	2,661	2,964	4,498
mars	234,378	74,915	5,472	3,915	2,768	2,861	5,231
april	235,173	70,914	5,530	3,967	2,907	3,165	5,205
maj	263,025	75,850	6,188	4,411	3,483	2,460	4,435
juni	283,588	67,610	7,160	4,345	4,180	2,905	5,208
juli	272,714	77,399	6,693	4,246	2,966	3,445	4,109
augusti	277,508	73,557	6,973	4,704	3,318	3,414	4,648
september	264,177	73,551	6,748	4,136	3,036	3,680	5,328
oktober	242,393	71,020	6,240	3,976	2,345	3,335	5,057
november	221,617	69,115	5,654	4,077	2,042	3,171	5,164
december	234,659	73,076	5,875	4,275	2,585	2,464	5,390
1938 januari	249,671	71,194	6,185	3,884	3,175	3,019	4,399

Tab. IV a. Utförseln av smör (1 ton) samt medelnettoexportpris (i öre/kg).

År och månad	E x p o r t				Medelnetto- exportpris
	Total	Därav till England	Därav till Tyskland		
			Kontingent	Reichsstelle	
1929.....	24,940	12,988	10,729		.
1930.....	26,697	14,004	11,235		.
1931.....	19,578	11,657	6,545		.
1932.....	13,551	9,045	3,946		.
1933.....	17,127	11,810	4,768		149
1934.....	23,202	16,340	4,299		120
1935.....	20,257	10,557	4,356	5,172	156
1936 ¹	19,108	8,601	4,240	5,932	174
1937 ¹	23,535	11,570	3,990	7,459	188
1936¹ januari.....	1,441	612	345	463	176
februari.....	1,250	569	361	247	188
mars.....	1,080	705	375	—	168
april.....	1,288	719	329	157	144
maj.....	1,404	771	397	236	150
juni.....	1,937	868	358	724	170
juli.....	2,040	837	300	822	184
augusti.....	1,780	781	366	666	190
september.....	1,847	785	322	740	188
oktober.....	1,917	723	389	800	181
november.....	1,627	578	358	573	181
december.....	1,497	653	340	504	164
1937¹ januari.....	1,754	749	399	606	161
februari.....	1,799	724	364	688	170
mars.....	1,504	955	386	163	176
april.....	1,770	1,034	311	254	163
maj.....	1,509	1,031	374	104	159
juni.....	2,458	1,192	151	1,115	166
juli.....	2,713	1,297	212	1,005	176
augusti.....	2,133	934	317	882	191
september.....	2,677	813	381	1,483	207
oktober.....	2,193	1,261	390	542	225
november.....	1,437	786	313	338	228
december.....	1,588	794	392	279	229
1938¹ januari.....	2,361	1,020	321	1,020	195

¹ Preliminära uppgifter.

Tabell IV b. Smörexport och exportpris veckovis.

		Exportkvantitet i ton till				Medel- netto- export- pris, öre/kg
		Tyskland	Reichs- stelle	England	Totalt	
1937	5 mars—11 mars	90	102	227	419	184
	12 mars—18 mars	92	102	223	417	184
	19 mars—25 mars	90	25	181	296	171
	26 mars—1 april	73	25	230	328	160
	2 april—8 april	72	51	241	364	159
	9 april—15 april	72	142	247	461	164
	16 april—22 april	72	25	256	353	162
	23 april—29 april	73	25	230	328	166
	30 april—6 maj	89	76	184	349	160
	7 maj—13 maj	90	51	242	383	153
	14 maj—20 maj	94	25	274	393	157
	21 maj—27 maj	89	25	236	350	165
	28 maj—3 juni	45	183	212	440	165
	4 juni—10 juni	33	233	272	538	165
	11 juni—17 juni	36	230	335	601	166
	18 juni—24 juni	34	233	271	538	166
	25 juni—1 juli	34	536	261	831	167
	2 juli—8 juli	55	211	422	688	165
	9 juli—15 juli	43	224	302	569	178
	16 juli—22 juli	41	226	219	486	183
	23 juli—29 juli	43	224	258	525	183
	30 juli—5 augusti	91	152	205	448	183
	6 augusti—12 augusti	62	152	221	435	183
	13 augusti—19 augusti	63	305	226	594	188
	20 augusti—26 augusti	82	152	220	454	200
	27 augusti—2 september	62	305	170	537	200
	3 september—9 september	85	338	187	610	201
	10 september—16 september	89	287	202	578	207
	17 september—23 september	103	338	197	638	211
	24 september—30 september	87	338	179	604	211
	1 oktober—7 oktober	85	254	208	547	210
	8 oktober—14 oktober	84	203	251	538	218
15 oktober—21 oktober	106	61	275	442	227	
22 oktober—28 oktober	85	102	427	614	236	
29 oktober—4 november	71	13	234	318	251	
5 november—11 november	72	25	167	264	237	
12 november—18 november	70	203	157	430	224	
19 november—25 november	81	152	188	421	217	
26 november—2 december	70	51	196	317	230	
3 december—9 december	90	102	197	389	231	
10 december—16 december	98	76	198	372	233	
17 december—23 december	89	51	173	313	227	
24 december—30 december	85	—	141	226	223	
1938	31 december—6 januari	72	254	202	528	208
	7 januari—13 januari	70	254	163	487	202
	14 januari—20 januari	70	356	205	631	199
	21 januari—27 januari	79	356	290	725	184
	28 januari—3 februari	71	356	330	757	183
	4 februari—10 februari	90	152	340	582	180
	11 februari—17 februari	91	102	388	581	179
	18 februari—24 februari	90	—	436	526	176
	25 februari—3 mars	71	—	483	554	174
	4 mars—10 mars	85	—	390	475	180

Tab. V. Prisutjämningsbidragen åren 1935—1937, öre/kg.

Prisutjämnings- distrikt	Januari				Februari			Mars			April		
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Stockholms	3.00	4.60	¹	¹	3.00	4.80	¹	2.95	4.78	¹	2.94	4.78	¹
Smålands	2.29	3.78	2.59	1.94	2.27	3.54	2.76	2.26	3.51	2.41	2.30	3.49	2.92
Västra Sveriges	2.44	3.59	2.59	1.94	2.41	3.82	2.76	2.37	3.82	2.41	2.44	4.38	2.92
Skånes	2.16	3.52	2.19	1.70	2.14	3.33	2.35	2.15	3.22	1.98	2.22	3.36	2.53
Värmlands o. Dalarnas	3.64	6.06	3.62	2.74	3.82	5.86	3.95	4.00	5.70	3.53	3.80	5.47	3.94
Mellersta Norrlands ..	3.90	5.77	3.99	5.25	4.03	6.93	4.00	4.10	5.60	3.89	4.22	5.63	3.98
Västerbottens ²	—	—	—	4.69	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	4.54	6.33	7.25	7.40	4.84	7.76	7.62	5.36	6.52	7.94	4.70	6.19	7.74
<i>Hela riket</i>	<i>2.58</i>	<i>4.05</i>	<i>2.67</i>	<i>2.15</i>	<i>2.58</i>	<i>4.12</i>	<i>2.84</i>	<i>2.56</i>	<i>4.01</i>	<i>2.49</i>	<i>2.61</i>	<i>4.18</i>	<i>3.01</i>

Prisutjämnings- distrikt	Maj			Juni			Juli			Augusti		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Stockholms	2.65	4.61	¹	2.93	4.21	¹	3.22	¹	¹	3.62	¹	¹
Smålands	2.01	3.24	2.67	2.34	3.09	2.33	2.52	3.75	2.59	2.84	3.81	2.66
Västra Sveriges	2.15	4.18	2.67	2.46	3.75	2.33	2.62	3.75	2.59	2.99	3.81	2.66
Skånes	1.97	3.16	2.38	2.35	3.11	2.22	2.54	3.41	2.40	2.81	3.55	2.52
Värmlands o. Dalarnas	3.39	5.18	3.62	3.74	4.70	3.03	4.38	5.46	3.72	4.86	5.36	3.50
Mellersta Norrlands ..	3.92	5.14	4.20	5.57	5.17	4.13	6.67	5.71	4.64	7.94	6.02	6.26
Västerbottens ²	—	—	—	—	—	—	—	—	5.24	—	—	5.72
Norrbottnens	5.05	5.85	7.71	6.78	6.91	6.90	7.00	8.53	8.96	10.57	10.05	11.45
<i>Hela riket</i>	<i>2.32</i>	<i>3.96</i>	<i>2.80</i>	<i>2.67</i>	<i>3.72</i>	<i>2.49</i>	<i>2.91</i>	<i>3.90</i>	<i>2.76</i>	<i>3.25</i>	<i>3.98</i>	<i>2.86</i>

Prisutjämnings- distrikt	September			Oktober			November			December		
	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
Stockholms	3.79	¹	¹	4.20	¹	¹	4.21	¹	¹	4.40	¹	¹
Smålands	3.05	3.40	3.03	3.48	3.69	3.37	3.53	2.57	2.95	3.88	2.55	3.01
Västra Sveriges	2.98	3.40	3.03	3.28	3.69	3.37	3.29	2.57	2.95	3.59	2.55	3.01
Skånes	2.98	3.08	2.80	3.28	3.19	3.00	3.19	2.16	2.52	3.59	2.16	2.61
Värmlands o. Dalarnas	4.61	4.41	3.95	6.07	5.20	4.48	6.14	3.86	4.10	6.78	3.71	4.07
Mellersta Norrlands ..	7.29	5.39	5.59	7.70	5.74	5.96	6.97	4.92	5.68	6.78	4.17	5.86
Västerbottens ²	—	—	5.68	—	—	5.67	—	—	4.89	—	—	5.02
Norrbottnens	10.30	9.85	11.30	14.58	12.65	14.08	8.57	9.16	8.90	7.71	7.82	8.08
<i>Hela riket</i>	<i>3.38</i>	<i>3.54</i>	<i>3.21</i>	<i>3.75</i>	<i>3.78</i>	<i>3.51</i>	<i>3.75</i>	<i>2.67</i>	<i>3.08</i>	<i>4.07</i>	<i>2.64</i>	<i>3.18</i>

¹ För Mälarlän och Örebro län utgå prisutjämningsbidrag med 15 % samt för Östergötlands, norra Kalmar och Gotlands län med 5 % högre belopp än för Småland i övrigt, Blekinge län och Västra Sverige. — ² Före 1 juli 1937 ingick Västerbottens län i Mellersta Norrlands prisutjämningsdistrikt.

Tab. VI. Import till Sverige av mjölk, grädde, smör och ost i ton.

År och månad	Mjök och grädde				Smör naturligt	Ost	
	kondense- rad mjök	torr- mjök	andra slag			dessert- ost	annan ost
			mjök	grädde			
1929	.	.	.	.	11	182	459
1930	207	177	36	27	8	183	485
1931	165	172	21	16	18	216	551
1932	65	253	59	1	15	141	333
1933	27	175	191	—	33	157	303
1934	5	24	12	1	2	195	371
1935	7	59	16	4	607	217	919
1936	18	174	14	4	188	249	1,352
1937	28	220	18	4	—	311	778
1936 januari	1	4	—	0.0	—	13	123
februari	1	11	—	0.2	—	17	64
mars	1	12	1	0.3	15	17	168
april	2	5	3	0.2	171	18	101
maj	1	19	2	0.7	—	21	119
juni	2	15	2	0.5	—	15	81
juli	2	10	1	0.5	—	9	64
augusti	2	8	1	0.4	—	17	72
september	3	13	1	0.4	—	31	110
oktober	0	36	1	0.2	—	29	103
november	4	25	1	0.3	—	33	193
december	2	16	1	0.3	—	29	154
1937 januari	1	3	1	0.3	—	20	55
februari	1	20	2	0.2	—	23	55
mars	0	34	4	0.4	—	36	63
april	2	24	4	0.6	—	30	60
maj	4	37	3	0.5	—	22	50
juni	2	27	1	0.3	—	22	41
juli	5	10	1	0.3	—	12	27
augusti	4	21	1	0.4	—	13	53
september	4	9	1	0.2	—	29	72
oktober	4	10	—	0.4	—	35	78
november	0	16	—	0.2	—	37	129
december	1	9	—	0.2	—	32	95
1938 januari	2	21	—	0.2	—	16	51

Tab. VII. Export av nötkreatur, svin, kött och fläsk samt exportpriser (öre/kg) å bacon.

År och månad	E x p o r t a v					Notering i England på		
	nöt- kreatur	svin	färskt nötkött	f l ä s k		svenskt bacon	danskt bacon	polskt bacon
				totalt ton	därav till Storbrit. ton			
st.	st.	ton	ton	ton	ton			
1929	5,583	122,182	2,142	19,666	¹ 19,315	.	.	.
1930	3,475	78,950	2,098	27,834	¹ 27,769	.	.	.
1931	1,425	49,450	483	29,067	¹ 29,132	.	.	.
1932	639	897	92	21,402	¹ 21,342	.	.	.
1933	5,460	171	44	20,547	¹ 20,405	.	.	.
1934	6,932	2,770	38	19,098	¹ 15,655	² 156	² 164	² 149
1935	5,936	43	37	13,211	12,947	156	165	148
1936	7,820	20,637	46	12,694	12,666	167	175	157
1937	7,907	29,308	1,000	13,608	13,190	170	178	163
1936 januari	254	10	5	1,111	1,102	153	162	145
februari	569	—	4	1,153	1,150	164	170	155
mars	619	—	—	1,030	1,014	160	174	155
april	303	1	4	1,183	1,181	160	172	149
maj	786	—	5	1,117	1,130	160	170	149
juni	663	—	3	991	979	164	174	155
juli	609	—	3	1,154	1,167	166	174	157
augusti	415	5,487	1	1,118	1,122	183	189	174
september	418	2,702	7	878	865	181	189	166
oktober	908	4,333	1	1,132	1,126	176	183	160
november	1,037	4,592	8	889	879	166	172	155
december	1,239	3,512	5	938	951	166	174	158
1937 januari	478	3,024	4	1,081	1,083	157	164	151
februari	598	2,020	1	1,159	1,107	151	160	147
mars	431	2,256	8	1,221	1,164	160	170	155
april	510	3,176	2	1,364	1,339	168	178	160
maj	495	1,980	8	1,136	1,133	168	178	158
juni	353	3,591	3	890	872	158	168	151
juli	383	2,787	4	1,179	1,133	178	183	170
augusti	570	2,683	19	1,143	1,017	191	195	183
september	760	4,087	312	1,201	1,140	195	197	185
oktober	947	1,121	124	1,183	1,157	170	178	164
november	932	1,284	279	935	931	166	176	160
december	1,450	1,299	236	1,116	1,114	178	185	168
1938 januari	420	583	12	1,007	963	175	182	159

¹ Årssiiffrorna 1929—1934 för fläsk till Storbritannien äro från handelsstat.² Mars—december.

Tab. VIII. Import av får-, häst- och nötkött samt fläsk i ton.

År och månad	Fårkött	Hästkött	Nötkött	Fläsk	Därv färskt fläsk	Därv andra slag
1929	432	753	191	2,568	164	2,404
1930	687	1,058	350	2,253	83	2,170
1931	833	932	410	1,386	124	1,262
1932	603	353	353	994	180	814
1933	650	163	235	1,614	115	1,499
1934	656	217	434	1,522	250	1,272
1935	933	510	1,354	3,706	2,026	1,680
1936	678	894	1,551	3,111	1,219	1,892
1937	605	841	1,274	1,721	70	1,651
1936 januari	70	37	213	958	.	.
februari	79	6	218	287	.	.
mars	140	72	211	247	.	.
april	70	102	191	256	.	.
maj	61	61	120	209	.	.
juni	35	88	90	140	.	.
juli	38	70	100	106	26	80
augusti	16	73	32	140	6	134
september	33	145	70	137	1	136
oktober	39	94	84	149	6	143
november	48	64	88	240	8	232
december	49	82	134	242	49	193
1937 januari	35	29	154	148	8	140
februari	75	37	145	239	6	233
mars	61	49	176	198	7	191
april	139	127	131	93	9	84
maj	40	87	115	120	6	114
juni	42	111	77	93	4	89
juli	26	105	138	33	3	30
augusti	28	59	85	59	4	55
september	37	68	45	125	7	118
oktober	34	93	55	187	5	182
november	42	36	69	215	8	207
december	46	40	85	211	3	208
1938 januari	52	29	96	313	9	304

Tab. IX. Vid besiktningstanstalterna i riket undersökta slaktdjur m. m.

Månad och år	Besiktigade hela kroppar av			Betäckta suggor	Tjänstbara galtar
	Storboskap	Kalv	Svin		
1934	250,324	651,638	1,389,748	255,886	56,174
1935	269,168	696,623	1,240,455	264,271	50,882
1936	296,633	789,550	1,287,687	284,044	49,869
1937	341,580	872,720	1,441,676	258,967	47,171
1936 januari	23,652	58,526	95,087	23,996	4,230
februari	22,973	54,136	94,802	20,639	4,199
mars	24,507	64,803	111,860	23,361	4,118
april	24,078	71,702	107,509	26,726	4,143
maj	22,778	73,218	98,311	26,634	4,145
juni	20,414	66,574	102,893	23,315	4,171
juli	23,333	73,710	115,029	21,452	4,187
augusti	24,745	58,328	100,850	19,811	4,160
september	28,988	64,459	102,515	20,693	4,116
oktober	28,249	68,037	116,508	24,250	4,135
november	26,434	62,109	109,593	27,078	4,135
december	26,482	73,948	132,730	26,089	4,130
1937 januari	27,825	62,842	104,749	22,080	4,075
februari	26,477	58,571	108,169	19,537	3,995
mars	28,459	73,311	132,161	20,760	3,938
april	27,736	82,809	124,565	24,093	3,958
maj	25,836	78,292	113,678	24,380	3,985
juni	24,229	77,549	110,593	21,541	3,922
juli	26,034	80,904	114,654	19,079	3,904
augusti	27,788	70,423	114,132	17,799	3,895
september	33,590	72,119	130,915	18,621	3,886
oktober	30,003	68,908	116,068	21,306	3,858
november	34,544	71,481	131,435	25,622	3,890
december	29,055	75,511	140,557	24,149	3,865
1938 januari	28,248	66,702	104,467	22,374	3,812

Tab. X. Översikt över utrikeshandeln med ägg (export och import i 1,000 st. samt priser och pristillägg i öre kg).

År och månad	Import av ägg	Export av ägg till		Pristillägg vid ex- port av ägg till		Notering i Eng- land på svenska ägg	Notering på danska ägg
		Tyskland ¹	England ¹	Tyskland	England		
1935	1,312	19,686	34,098	.	.	.	93
1936	17,176	23,345	23,738	.	.	139	94
1937	20,184	31,634	39,284	.	.	134	96
1936 januari	—	1,819	4,602	9	29	169	118
februari	3,687	444	38	—	—	147	96
mars	7,983	2	—	—	—	—	60
april	4,401	1,288	1,354	13	15	100	56
maj	385	1,066	490	11	19	105	65
juni	679	1,739	512	25	29	—	66
juli	36	3,145	3,494	21	40	110	75
augusti	—	2,629	3,979	26	40	132	94
september	1	2,516	3,317	30	40	149	109
oktober	1	2,218	2,113	26	40	167	131
november	1	2,356	1,633	21	40	172	139
december	1	2,288	2,206	37	50	142	113
1937 januari	4	3,200	3,344	51	60	112	77
februari	239	2,651	3,414	51	55	128	77
mars	13,531	740	495	48	49	136	76
april	4,136	2,053	3,331	51	58	106	62
maj	151	1,013	711	45	50	101	64
juni	2	6,173	4,157	56	60	96	60
juli	—	4,750	5,450	38	46	128	86
augusti	1	4,377	7,838	31	47	137	99
september	2	1,674	6,524	18	31	167	124
oktober	—	1,254	836	24	34	180	142
november	924	2,199	466	33	49	136	150
december	1,194	1,550	2,718	16	22	176	142
1938 januari	1	4,403	9,645	34	43	165	108

¹ För 1936 och 1937 preliminära uppgifter.

Tab. XI. Priser på spannmål, fodersäd och kraftfoder, kr./dt.

År och månad	Vete			Råg		Jordnötskakor		Sojamjöl		Majs		Vetekli	Havre	
	Svenskt vete	Manitoba cif sv. hamn ¹	La Plata cif sv. hamn ¹	Svensk råg	Polsk ² råg cif sv. hamn ¹	I Sverige	Cif svensk hamn ¹	I Sverige	Cif svensk hamn ¹	I Sverige	Cif svensk hamn ¹	I Sverige	I Sverige	
1 1925—1929	22.66	29.10	25.15	20.41	19.83	20.80	.	20.26	.	17.14	15.05	14.39	15.47	1
2 1934	16.97	17.45	13.28	15.69	9.49	15.21	11.49	14.71	11.28	13.01	9.19	11.76	11.83	2
3 1935	16.69	18.57	15.07	15.59	—	17.44	12.01	16.90	11.63	15.51	8.06	12.85	12.15	3
4 1936	17.01	20.19	19.72	15.92	13.56	19.08	14.23	18.33	13.34	15.93	9.03	13.70	12.77	4
5 1937	19.60	26.97	23.89	18.29	(19.30)	19.69	15.00	19.24	14.82	16.33	12.39	14.38	15.58	5
6 1936 januari	16.13	19.18	18.93	14.73	11.35	18.51	12.80	18.19	12.23	15.02	7.47	13.18	11.74	6
7 februari	16.30	18.62	18.66	15.01	11.04	18.49	13.75	18.00	12.23	14.85	7.33	13.11	11.43	7
8 mars	16.32	18.59	18.70	15.17	11.32	17.97	12.40	17.22	12.46	14.82	7.78	13.24	11.42	8
9 april	16.34	18.18	18.56	15.28	12.80	17.88	12.78	17.09	12.43	15.16	8.04	13.65	11.90	9
10 maj	16.46	17.52	18.43	15.43	12.72	17.99	12.68	17.06	12.48	15.56	8.17	13.82	12.60	10
11 juni	16.65	17.47	18.40	15.65	12.71	17.90	12.75	17.11	12.63	15.74	8.22	13.46	12.64	11
12 juli	16.95	19.46	19.76	15.95	11.97	19.25	14.68	18.98	14.00	16.26	9.08	13.87	13.24	12
13 augusti	16.44	20.98	21.13	15.45	13.90	20.03	16.85	19.74	14.48	17.09	10.41	14.01	13.56	13
14 september	17.49	21.01	20.67	16.70	14.00	20.16	16.08	19.40	14.18	17.14	10.49	13.81	13.78	14
15 oktober	18.12	23.14	21.22	17.24	16.91	20.02	15.06	18.96	13.95	16.68	10.55	13.81	13.81	15
16 november	18.32	22.97	20.59	17.18	16.26	20.11	15.10	18.87	13.85	16.46	9.94	13.99	13.56	16
17 december	18.54	25.16	21.72	17.24	18.29	20.66	15.90	19.42	15.20	16.39	10.91	14.45	14.08	17
18 1937 januari	19.45	25.98	21.78	17.88	19.30	20.85	16.90	19.94	16.25	16.08	11.40	15.00	15.31	18
19 februari	19.95	25.91	21.66	18.37	—	20.46	15.18	19.74	15.90	15.80	11.51	15.13	15.75	19
20 mars	19.78	26.98	23.86	18.37	—	19.35	14.10	18.91	14.08	15.61	12.06	14.97	15.94	20
21 april	19.94	27.46	25.70	18.38	—	19.15	14.88	18.77	14.60	16.27	12.55	15.05	16.46	21
22 maj	19.93	26.08	25.40	18.20	—	18.97	14.45	18.59	14.17	16.04	12.20	14.76	16.80	22
23 juni	—	24.81	24.81	—	—	18.88	14.87	18.43	14.55	15.87	11.84	13.82	16.76	23
24 juli	—	27.83	25.91	—	—	19.13	14.68	18.71	—	15.97	12.14	13.64	—	24
25 augusti	18.97	25.75	25.70	18.14	—	19.79	15.10	19.64	⁴ (14.83)	16.31	12.16	13.84	—	25
26 september	19.49	26.95	² (25.55)	18.49	—	19.85	15.15	19.64	⁴ (14.83)	16.63	12.52	14.07	14.32	26
27 oktober	19.59	29.20	22.74	18.52	—	19.99	15.20	19.64	—	16.99	13.28	14.13	15.20	27
28 november	19.45	28.07	21.96	18.34	—	19.99	14.84	19.59	—	17.19	13.11	14.15	15.31	28
29 december	19.43	28.58	21.60	18.20	—	19.88	14.63	19.33	14.20	17.16	13.96	14.02	15.13	29
30 1938 januari	19.54	30.71	22.64	18.27	—	19.92	14.75	19.25	14.52	17.49	15.73	14.06	15.27	30

¹ Cif svensk hamn, inklusive tull; för majs tillkommer dessutom införselavgift, för jordnötskakor och sojamjöl särskild skatt. — ² Endast en notering under hela månaden. — ³ Polsk råg har under dessa år endast noterats tillfälligtvis. — ⁴ Endast två noteringar under augusti och september.

Tab. XII. Inhemsk försäljning och import av vissa skattepliktiga fodermedel m. m. i ton.

År och månad	Inhemsk försäljning av sv. oljekaksfoder	Import av oljekakor	Summa inhemsk försäljning och import av oljekakor	Import av kreatursfoder (stat. nr 366-372)	Import av majs	Import av kli
1929.....	.	129,460	.	65,780	76,833	40,885
1930.....	.	137,623	.	50,171	134,335	40,732
1931.....	.	176,659	.	66,034	351,899	80,841
1932.....	.	109,062	.	44,799	243,837	33,036
1933.....	.	115,501	.	44,773	265,239	62,284
1934.....	52,780	148,605	201,385	49,554	107,185	38,156
1935.....	59,919	152,511	212,430	52,711	43,009	8,775
1936.....	65,111	120,850	185,961	43,395	74,856	10,199
1937.....	76,367	163,330	239,697	69,462	188,021	48,514
1936 januari.....	6,846	12,907	19,753	2,995	11,292	675
februari.....	3,008	7,349	10,357	2,675	3,317	521
mars.....	5,742	10,327	16,069	3,920	5,807	737
april.....	5,983	9,882	15,865	4,118	2,719	1,018
maj.....	3,167	8,916	12,083	2,681	3,335	1,660
juni.....	11,232	10,703	21,935	2,572	8,851	1,778
juli.....	3,454	8,055	11,509	904	6,366	760
augusti.....	2,494	6,488	8,982	1,349	6,355	867
september.....	4,034	5,201	9,235	2,149	3,341	769
oktober.....	6,024	14,424	20,448	5,918	5,498	477
november.....	6,612	12,969	19,581	7,545	7,093	492
december.....	6,515	13,629	20,144	6,569	10,882	444
1937 januari.....	6,743	15,789	22,532	5,703	15,911	683
februari.....	8,140	15,230	23,370	6,389	23,421	2,553
mars.....	7,460	19,027	26,487	8,650	28,158	5,821
april.....	7,058	17,475	24,533	8,100	17,023	7,206
maj.....	3,643	9,395	13,038	3,710	18,282	5,461
juni.....	10,873	13,842	24,715	3,757	19,901	5,890
juli.....	4,755	10,011	14,766	5,070	21,593	4,800
augusti.....	8,780	16,183	24,963	5,429	4,291	2,540
september.....	3,389	10,033	13,422	4,876	7,551	2,967
oktober.....	4,932	13,762	18,694	6,126	9,253	5,100
november.....	7,133	11,260	18,393	6,000	7,968	2,759
december.....	3,461	11,323	14,784	5,652	14,669	2,734
1938 januari.....	5,637	15,153	20,790	6,122	13,878	1,488

Tab. XIII. Export av brödsäd samt import av brödsäd och havre i ton.

År och månad	Export av		Import av		
	Vete	Råg	Vete	Råg	Havre
1929.....	70,605	4,521	274,460	97,481	55,979
1930.....	11,016	93	175,461	73,021	45,847
1931.....	311	188	122,566	29,566	69,347
1932.....	720	1,159	170,704	48,509	31,536
1933.....	266	655	53,000	2,230	42,955
1934.....	24,081	75,191	45,812	925	15,555
1935.....	122,345	31,036	42,602	1,152	6,200
1936.....	91,291	27,556	48,710	5,266	8,406
1937.....	26,930	27	50,361	2,827	34,641
1936 januari.....	2,229	5,686	3,393	—	523
februari.....	4,283	5,298	3,411	—	537
mars.....	10,572	3,099	3,282	180	1,684
april.....	11,787	8,076	4,333	80	1,555
maj.....	7,781	2,552	3,403	—	1,305
juni.....	6,224	1,958	2,602	—	847
juli.....	13,290	707	3,816	1	540
augusti.....	20,122	173	4,075	267	669
september.....	8,365	7	5,060	155	352
oktober.....	6,033	—	5,980	669	—
november.....	600	—	5,274	3,042	10
december.....	—	—	4,082	872	385
1937 januari.....	4	—	1,611	1,294	590
februari.....	41	—	4,465	726	2,146
mars.....	122	—	3,467	505	4,357
april.....	105	—	6,098	—	2,431
maj.....	—	—	4,344	—	7,076
juni.....	415	—	4,114	—	5,889
juli.....	227	—	3,513	10	4,880
augusti.....	—	—	4,879	4	2,343
september.....	778	25	4,295	5	2,038
oktober.....	60	—	4,716	70	1,425
november.....	9,170	2	4,034	—	865
december.....	16,008	—	4,825	213	601
1938 januari.....	21,297	—	4,496	223	219